

Bank Polski

Sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2014 do 31.12.2014	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2014 do 31.12.2014	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013
Wynik z tytułu odsetek	6 948 853	6 580 450	1 658 715	1 562 681
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 614 589	2 655 482	624 111	630 606
Wynik z działalności operacyjnej	3 810 738	3 959 845	909 636	940 357
Zysk brutto	3 810 738	3 959 845	909 636	940 357
Zysk netto	3 079 471	3 233 762	735 080	767 932
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,46	2,59	0,59	0,61
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,46	2,59	0,59	0,61
Dochody całkowite netto	3 295 911	2 986 425	786 745	709 196
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	(452 325)	(1 092 517)	(107 971)	(259 444)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(9 034 934)	(756 946)	(2 156 669)	(179 754)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	14 895 337	(1 741 269)	3 555 567	(413 505)
Przepływy pieniężne netto	5 408 078	(3 590 732)	1 290 926	(852 703)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 31.12.2014	stan na 31.12.2013	stan na 31.12.2014	stan na 31.12.2013
Aktywa razem	243 760 527	196 279 932	57 189 904	47 328 302
Kapitał własny ogółem	27 602 156	25 111 242	6 475 883	6 054 987
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	293 269	301 408
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	22,08	20,09	5,18	4,84
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	22,08	20,09	5,18	4,84
Współczynnik wypłacalności	13,37%	13,38%	13,37%	13,38%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	22 558 648	19 346 921	5 292 600	4 665 056
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	2 321 062	1 022 720	544 556	246 605
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	-	154 112	-	37 160

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2014 i 2013, odpowiednio: 1 EUR = 4,1893 PLN i 1 EUR = 4,2110 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 31 grudnia 2014 roku: 1 EUR = 4,2623 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku: 1 EUR = 4,1472 PLN.

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	8

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	2014	2013
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	4	9 908 359	10 487 279
Koszty z tytułu odsetek	4	(2 959 506)	(3 906 829)
Wynik z tytułu odsetek		6 948 853	6 580 450
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	3 613 576	3 650 758
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	(998 987)	(995 276)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		2 614 589	2 655 482
Przychody z tytułu dywidend	6	91 465	96 049
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	7	57 967	54 389
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	8	161 651	66 909
Wynik z pozycji wymiany		324 895	237 638
Pozostałe przychody operacyjne	9	154 452	639 615
Pozostałe koszty operacyjne	9	(94 827)	(62 354)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		59 625	577 261
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	10	(1 980 723)	(2 087 567)
Ogólne koszty administracyjne	11	(4 467 584)	(4 220 766)
Wynik z działalności operacyjnej		3 810 738	3 959 845
Zysk brutto		3 810 738	3 959 845
Podatek dochodowy	12	(731 267)	(726 083)
Zysk netto		3 079 471	3 233 762

Zysk na jedną akcję	13		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		2,46	2,59
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		2,46	2,59
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

PKO Bank Polski SA nie prowadził w latach 2014 i 2013 działalności zaniechanej.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	2014	2013
Zysk netto		3 079 471	3 233 762
Inne dochody całkowite		216 440	(247 337)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		217 450	(239 661)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	19	161 478	(219 126)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	12	(30 681)	41 634
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		130 797	(177 492)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	8;22	106 978	(76 749)
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	12	(20 325)	14 580
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		86 653	(62 169)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(1 010)	(7 676)
Zyski i straty aktuarialne, netto		(1 010)	(7 676)
Zyski i straty aktuarialne, brutto		(1 247)	(9 477)
Podatek odroczony	12	237	1 801
Dochody całkowite netto, razem		3 295 911	2 986 425

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.12.2014	31.12.2013
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	15	11 698 248	7 188 406
Należności od banków	16	2 608 547	2 089 087
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 928 659	484 485
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 483 508	3 002 220
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	13 417 667	15 179 188
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	177 557 571	147 372 326
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	22 092 136	13 736 698
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	23	1 813 774	1 578 926
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	24	416 760	145 657
Wartości niematerialne	25	2 898 612	1 944 132
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	26	2 251 373	2 296 981
nieruchomości inwestycyjne		184	187
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	94 343	201 212
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	671 404	387 192
Inne aktywa	27	827 925	673 422
SUMA AKTYWÓW		243 760 527	196 279 932
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	28	4 427	4 065
Zobowiązania wobec banków	29	18 439 584	2 529 623
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 545 502	3 328 149
Zobowiązania wobec klientów	30	185 920 562	159 957 671
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	866 087	983 123
Zobowiązania podporządkowane	32	2 413 985	1 620 857
Pozostałe zobowiązania	33	2 665 058	2 434 721
Rezerwy	34	303 166	310 481
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		216 158 371	171 168 690
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	35	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały	35	23 139 892	20 898 722
Niepodzielony wynik finansowy	35	132 793	(271 242)
Wynik roku bieżącego	35	3 079 471	3 233 762
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		27 602 156	25 111 242
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		243 760 527	196 279 932
Współczynnik wypłacalności	64	13,37%	13,38%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		27 602 156	25 111 242
Liczba akcji (w tys.)	35	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		22,08	20,09
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		22,08	20,09

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

2014	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite			Razem pozostałe kapitały			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne				
Nota 35											
1 stycznia 2014 roku	1 250 000	16 598 111	1 070 000	3 416 893	(53 013)	(125 593)	(7 676)	20 898 722	(271 242)	3 233 762	25 111 242
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	3 233 762	(3 233 762)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	86 653	130 797	(1 010)	216 440	-	3 079 471	3 295 911
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 079 471	3 079 471
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	86 653	130 797	(1 010)	216 440	-	-	216 440
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 020 000	-	5 020	-	-	-	2 025 020	(2 025 020)	-	-
Zyski i straty z tytułu połączenia jednostek	-	-	-	-	-	-	(290)	(290)	132 793	-	132 503
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	(937 500)	-	(937 500)
31 grudnia 2014 roku	1 250 000	18 618 111	1 070 000	3 421 913	33 640	5 204	(8 976)	23 139 892	132 793	3 079 471	27 602 156

2013	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite			Razem pozostałe kapitały			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne				
Nota 35											
1 stycznia 2013 roku	1 250 000	15 198 111	1 070 000	3 385 743	9 156	51 899	51 953	19 766 862	(224 681)	3 582 636	24 374 817
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	3 582 636	(3 582 636)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(62 169)	(177 492)	(7 676)	(247 337)	-	3 233 762	2 986 425
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 233 762	3 233 762
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(62 169)	(177 492)	(7 676)	(247 337)	-	-	(247 337)
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 400 000	-	31 150	-	-	-	1 431 150	(1 431 150)	-	-
Przeniesienie z innych dochodów całkowitych na niepodzielony wynik finansowy	-	-	-	-	-	-	(51 953)	(51 953)	51 953	-	-
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)
31 grudnia 2013 roku	1 250 000	16 598 111	1 070 000	3 416 893	(53 013)	(125 593)	(7 676)	20 898 722	(271 242)	3 233 762	25 111 242

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	2014	2013
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		3 810 738	3 959 845
Korekty razem:		(4 263 063)	(5 052 362)
Amortyzacja	11	643 210	531 417
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	38	(12 699)	(432 805)
Odsetki i dywidendy	38	(170 649)	(654 111)
Zmiana stanu należności od banków	38	1 978 768	807 951
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 057 589	(2 766 526)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		(2 466 302)	859 236
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	38	(5 257 677)	(6 046 858)
Zmiana stanu innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(65 611)	3 895
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(14 303 228)	27 672
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		2 209 278	(636 021)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	38	12 690 292	4 274 346
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	38	770 361	(319 377)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	38	22 397	1 221 201
Zapłacony podatek dochodowy		(756 327)	(968 654)
Inne korekty	38	(602 465)	(953 728)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(452 325)	(1 092 517)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		44 995 402	46 413 620
Zbycie jednostki stowarzyszonej zakwalifikowanej do aktywów przeznaczonych do sprzedaży		-	25 450
Zbycie jednostki zależnej, po potrąceniu zbytych środków pieniężnych		-	383 561
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		44 846 055	45 869 201
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		57 882	39 982
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		91 465	95 426
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(54 030 336)	(47 170 566)
Nabycie kapitału jednostek zależnych		(2 389 901)	(225 393)
Podwyższenie kapitału jednostki zależnej		(526 470)	-
Objęcie akcji w nowoutworzonej spółce		(300 000)	-
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(50 111 014)	(46 125 500)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(702 951)	(819 673)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(9 034 934)	(756 946)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		1 485 674	2 119 934
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(1 612 922)	(2 032 020)
Dywidendy wypłacone	38	(937 500)	(2 250 000)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(107 835)	(123 748)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		16 499 507	942 751
Splata odsetek od długoterminowych		(431 587)	(398 186)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		14 895 337	(1 741 269)
Przepływy pieniężne netto		5 408 078	(3 590 732)
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		146 748	(11 397)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		8 644 682	12 235 414
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	38	14 052 760	8 644 682
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	15	11 440	32 078

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne.....	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	13
3. Połączenie PKO Banku Polskiego SA z Nordea Bank Polska SA na dzień 31 października 2014 roku.....	35
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT.....	41
4. Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	41
5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	42
6. Przychody z tytułu dywidend.....	42
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	43
8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.....	43
9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	44
10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	45
11. Ogólne koszty administracyjne.....	47
12. Podatek dochodowy.....	48
13. Zysk przypadający na jedną akcję.....	50
14. Wyplacone dywidendy z podziałem na akcje.....	50
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	51
15. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	51
16. Należności od banków.....	51
17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	52
18. Pochodne instrumenty finansowe.....	53
19. Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	55
20. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	57
21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	59
22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	61
23. Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.....	63
24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	68
25. Wartości niematerialne.....	69
26. Rzeczowe aktywa trwałe.....	71
27. Inne aktywa.....	73
28. Zobowiązania wobec Banku Centralnego.....	73
29. Zobowiązania wobec banków.....	73
30. Zobowiązania wobec klientów.....	73
31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.....	74
32. Zobowiązania podporządkowane.....	75
33. Pozostałe zobowiązania.....	76
34. Rezerwy.....	76
35. Kapitały własne i akcjonariat Banku.....	77
POZOSTAŁE NOTY.....	79
36. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	79
37. Sprawy sporne.....	81
38. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	83
39. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	85

40. Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo	88
41. Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo	91
42. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA	92
43. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku	94
44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	96
45. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	102
46. Działalność powiernicza	104
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	105
47. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA	105
48. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	109
49. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	125
50. Zarządzanie ryzykiem walutowym	127
51. Zarządzanie ryzykiem płynności	129
52. Zarządzanie ryzykiem cen towarów	134
53. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych	134
54. Inne ryzyka cenowe	134
55. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych	134
56. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	135
57. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności	136
58. Zarządzanie ryzykiem biznesowym	137
59. Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji	138
60. Zarządzanie ryzykiem modeli	138
61. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych	139
62. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	140
63. Kompleksowe testy warunków skrajnych	140
64. Adekwatność kapitałowa	140
65. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności	144
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	145
66. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	145
67. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	145

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PKO Bank Polski SA”, „Bank”) obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku. Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 z późniejszymi zmianami) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Wewnętrzne jednostki organizacyjne wchodzące w skład Banku

Sprawozdanie finansowe Banku, obejmujące dane finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku wraz z porównawczymi danymi finansowymi, zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich jednostek organizacyjnych wchodzących w skład Banku, za pośrednictwem których Bank prowadzi swoją działalność. Na dzień 31 grudnia 2014 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, Dom Maklerski PKO BP SA, 14 specjalistycznych jednostek organizacyjnych, 11 regionalnych oddziałów detalicznych, 7 regionalnych oddziałów korporacyjnych, 1269 oddziałów. Wymienione jednostki nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 11 marca 2015 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 10 marca 2015 roku.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzą następujące jednostki zależne bezpośrednio oraz zależne pośrednio:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITALE *	
			31.12.2014	31.12.2013
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100,00	100,00
PKO Leasing SA	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100,00	100,00
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	działalność usługowa	100,00	100,00
PKO BP Faktoring SA ¹	Warszawa	działalność faktoringowa	99,9889	99,9889
Inteligo Financial Services SA ²	Warszawa	-	-	100,00
PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi wspomagające zarządzanie funduszami	100,00	100,00
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA ³	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100,00	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. ⁴	Warszawa	działalność usługowa	100,00	-
PKO Bank Hipoteczny SA ⁵	Gdynia	działalność bankowa	100,00	-
PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100,00	100,00
KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	99,5655
Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	usługi finansowe	100,00	100,00
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100,00	100,00
Finansowa Kompania „Pruwatne Inwestycje” Sp. z o.o. ⁶	Kijów, Ukraina	działalność faktoringowa	95,4676	91,8766
Qualia Development Sp. z o.o. ⁷	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowych Grupy Qualia Development	100,00	100,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	99,9975
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9811	99,9787
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9770	99,9608
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	99,9750
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9123	99,9123
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Pomerania Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,8951	99,8951
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Władysławowo Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia – Residence Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Sarmia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Gielda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100,00	100,00
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51,00	51,00
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. ⁸	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	72,9766	49,43
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	Sopot	w likwidacji	100,00	100,00
„Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji ⁹	Sopot	-	-	100,00
Merkury - fiz an ¹⁰	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	100,00
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych Funduszu	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

2) Drugim akcjonariuszem Spółki jest PKO Bank Polski SA.

1) W dniu 28 listopada 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla spółki przejmującej zostało zarejestrowane połączenie spółki Inteligo Financial Services SA (jako spółki przejmowanej) ze spółką PKO BP Finat Sp. z o.o. (jako spółką przejmującą).

3) Spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA od 1 kwietnia 2014 roku; poprzednia nazwa „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA.

4) Spółka zależna pośrednio od PKO Banku Polskiego SA od 1 kwietnia 2014 roku; poprzednia nazwa Nordea Usługi Finansowe Sp. z o.o.

5) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 24 października 2014 roku.

6) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.

7) Spółka według stanu na 31 grudnia 2014 roku wykazywana jest jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży; w spółkach komandytowych Grupy Kapitałowej Qualia Development w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.

8) Spółka do 19 stycznia 2014 roku była wspólnym przedsięwzięciem PKO Banku Polskiego SA.

9) W dniu 24 stycznia 2014 roku Spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

10) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu; konsolidacja jednostek zależnych od Funduszu jest dokonywana na poziomie Grupy PKO Banku Polskiego SA.

Dodatkowo Bank posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITALE*	
			31.12.2014	31.12.2013
Wspólne przedsięwzięcia				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34,00	34,00
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	Poznań	prowadzenie hotelu	41,44	41,44
Jednostki stowarzyszone				
Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100,00	100,00
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	33,33

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w nocie 23 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej Banku oraz Zarządu Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku:

• Jerzy Góra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej
• Mirosława Boryczka	Członek Rady Nadzorczej
• Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej
• Jarosław Klimont	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Elżbieta Mączyńska – Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej
• Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 26 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało z tym dniem ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Cezarego Banasińskiego i Pana Ryszarda Wierzbę, a powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Panią Mirosławę Boryczkę, Pana Jerzego Górę oraz Pana Jarosława Klimonta.

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2014 roku nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Banku. Ponadto w dniu 8 stycznia 2014 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego podjęła uchwały powołujące ponownie wyżej wymienione osoby do pełnienia wskazanych funkcji na wspólną kadencję rozpoczynającą się z upływem dotychczasowej wspólnej kadencji Zarządu Banku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez UE według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 roku, poz.330, tekst jednolity z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), Bank zastosował zapisy MSR 39 OS.99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

2.2 Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od dnia 16 marca 2015 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3 Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.4 Waluty obce

2.4.1 Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.5 Aktywa i zobowiązania finansowe

2.5.1 Klasyfikacja

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, kredyty, pożyczki i inne należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Zobowiązania finansowe klasyfikowane są następująco: zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Bank decyduje o klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w momencie jego początkowego ujęcia.

2.5.1.1 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są to składniki aktywów i zobowiązań finansowych spełniające którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, gdy są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków. Instrumenty pochodne klasyfikuje się również jako przeznaczone do obrotu, chyba że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- 2) przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Wyznaczenie takie Bank może zastosować tylko wówczas, gdy:

- a) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione;
 - b) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat);
 - c) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.
- 3) Bank posiada politykę zarządzania aktywami i zobowiązaniami finansowymi, zgodnie z którą zarządza odrębnie portfelem aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz portfelem aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.5.1.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące aktywami finansowymi:

- 1) wyznaczonymi przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- 2) utrzymywanymi do terminu zapadalności;
- 3) spełniającymi definicję kredytu i pożyczki.

2.5.1.3 Kredyty, pożyczki i inne należności

Do kategorii kredytów, pożyczek i innych należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży,
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

2.5.1.4 Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał aktywów zakwalifikowanych do tej kategorii.

2.5.1.5 Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

2.5.1.6 Reklasyfikacja aktywów finansowych

Składnik aktywów finansowych sklasyfikowany jako dostępny do sprzedaży, który odpowiada definicji pożyczek i należności, Bank może przekwalifikować z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii pożyczek i należności, w przypadku gdy Bank ma zamiar i możliwość utrzymać dany składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego zapadalności.

Bank nie dokonuje przekwalifikowania instrumentów finansowych do lub z kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat od momentu ich objęcia lub wyemitowania. Bank może dokonać przekwalifikowania instrumentów finansowych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu, innych niż instrumenty pochodne oraz instrumenty finansowe wskazane do wyceny do wartości godziwej przy początkowym ujęciu do kategorii kredytów, pożyczek i należności, jeżeli spełniają one warunki, o których mowa w nocie 2.5.1.1.

2.5.2 Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

2.5.3 Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub, gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank:

- 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- 2) jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,

- 3) jeżeli Bank nie przenosi, ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączaany.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Najczęściej Bank wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności, a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

2.5.4 Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jak wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcyjne, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia instrumenty finansowe w następujący sposób:

2.5.4.1 Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, do pozycji wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

2.5.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyceniane są do wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości) rozpoznawane są w innych dochodach całkowitych aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

2.5.4.3 Kredyty i pożyczki oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości. W przypadku kredytów i pożyczek, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, wycenia się je według kwoty wymaganej zapłaty.

2.5.4.4 Pozostałe zobowiązania finansowe w tym zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania finansowe i wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

2.5.5 Instrumenty pochodne

2.5.5.1 Ujęcie i wycena

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Instrument pochodny staje się aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna.

Przy wycenie tych instrumentów uwzględnia się założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego Banku.

W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa, bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający koniec okresu sprawozdawczego (dla transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym w wartości godziwej) Bank zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub do wyniku z pozycji wymiany w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”. Powyższy sposób ujęcia ma zastosowanie dla instrumentów pochodnych nie zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Sposób ewidencji instrumentów pochodnych zabezpieczających opisany został w nocie 2.5.5.2.

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

2.5.5.2 Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (złożonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym (zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym), powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego. Wbudowany instrument pochodny powoduje, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs walutowy, bądź inną zmienną, pod warunkiem, że zmienna niebędąca finansową nie jest specyficzna dla którejkolwiek ze stron kontraktu.

Oceny, czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Instrumenty pochodne podlegające wydzieleniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) instrument hybrydowy (złożony) nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- 2) charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- 3) odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

W przypadku umów nie będących instrumentami finansowymi, których składnikiem jest instrument spełniający powyższe warunki, wbudowany instrument pochodny zalicza się do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”, odnoszonych do rachunku zysku i strat.

2.5.6 Rachunkowość zabezpieczeń

2.5.6.1 Kryteria rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Bank, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki, określone w MSR 39:

- 1) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- 2) oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- 3) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- 4) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- 5) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

2.5.6.2 Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- 1) instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 2) zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 3) zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- 4) Bank unieważnia powiązanie zabezpieczające.

2.5.6.3 Zabezpieczenie wartości godziwej

Bank odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 i na dzień 31 grudnia 2013 roku nie stosował rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2.5.6.4 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

Kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających, po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominału transakcji zabezpieczających (w przypadku transakcji CIRS). Wykazywane są one w rachunku zysków i strat, odpowiednio w pozycjach „Wynik z tytułu odsetek” oraz „Wynik z pozycji wymiany”.

2.6 Kompensowanie instrumentów finansowych

Bank kompensuje aktywa i zobowiązania finansowe i wykazuje je w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesna realizacja danego składnika aktywów i uregulowanie zobowiązania.

2.7 Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na moment zawarcia ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od kontrahenta transakcji.

Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży ujmuje się jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.8 Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach oraz stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. W przypadku dokonania sprzedaży inwestycji w jednostkach zależnych, na skutek której następuje utrata kontroli, Bank dokonuje wyceny do wartości godziwej pozostałej inwestycji oraz przyjmuje tę wartość jako nowy koszt dla potrzeb późniejszej wyceny. Nadwyżka wartości godziwej inwestycji nad wartością bilansową ujmowana jest przez Bank w pozostałych przychodach operacyjnych.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i wspólnych przedsięwzięciach. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość użytkową, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

Powyższa prognoza wartości użytkowej wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dywidend lub wpływów pieniężnych z tytułu ewentualnej sprzedaży inwestycji pomniejszonej o koszty sprzedaży. Przyjęcie innych założeń dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych inwestycji.

2.9 Utrata wartości aktywów finansowych

2.9.1 Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Każdorazowo dla kredytu i pożyczki na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych Bank zalicza w szczególności informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika, np. niespłata odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi lub dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone (szczegółowy opis praktyk w zakresie „forbearance” prezentuje nota 48.4 „Praktyki forbearance”),
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika,
- 5) wystąpienie zdarzenia umożliwiającego oszacowanie spadku wartości przyszłych przepływów pieniężnych, w tym ich ściągальności, w odniesieniu do grupy aktywów.

Ekspozycje kredytowe, w odniesieniu do których na poziomie indywidualnym nie zidentyfikowano obiektywnych przesłanek utraty wartości lub pomimo ich wystąpienia nie rozpoznano straty, poddawane są ocenie pod kątem utraty wartości grupy ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Bank dokonuje podziału należności kredytowych ze względu na wielkość zaangażowania.

W portfelu ekspozycji indywidualnie znaczących każda pojedyncza ekspozycja kredytowa jest poddawana zindywidualizowanej analizie pod kątem istnienia przesłanek utraty wartości oraz poziomu rozpoznanej straty. W odniesieniu do ekspozycji indywidualnie nieznaczących rozpoznania i pomiaru straty dokonuje się z wykorzystaniem portfelowych parametrów ryzyka, oszacowanych metodami statystycznymi. Jeśli w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej strata zostanie rozpoznana, tworzony jest na nią adekwatny odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Jeśli na poziomie indywidualnej ekspozycji strata nie zostanie rozpoznana, ekspozycja podlega zaszeregowaniu do portfela aktywów o podobnej charakterystyce ocenianego grupowo i obejmowana jest ustalonym dla danej grupy odpisem z tytułu zaistniałej niezareportowanej straty (odpisem IBNR).

Odpis IBNR ustalany jest z wykorzystaniem parametrów portfelowych. Parametry te szacowane są dla grup ekspozycji o tych samych charakterystykach, spełniających określone przesłanki zaistnienia straty na poziomie grupy (niezaraportowanej na poziomie indywidualnym) – przesłanki IBNR.

Za przesłanki IBNR uznaje się w szczególności:

- 1) wzrost, w okresie kredytowania, ryzyka branży, w której działa dłużnik (grupa dłużników), wyrażający się uznaniem branży przez Bank za branżę wysokiego ryzyka,
- 2) opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie dłuższe niż 90 dni,
- 3) nierozpoznanie pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej lub majątkowej dłużnika w ocenie ryzyka związanego z jego finansowaniem (pomimo zachowania obowiązujących procedur w zakresie monitorowania tej sytuacji i aktualizacji oceny),
- 4) powzięcie informacji o potencjalnym wyłudzeniu kredytu.

Kwotę odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości i odpisu IBNR stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszone o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną przyszłe przepływy pieniężne szacuje się z uwzględnieniem specyfiki sprawy i prawdopodobnych scenariuszy zarządzania ekspozycją.

Przy szacowaniu odpisów na ekspozycje nieobjęte metodą zindywidualizowaną wykorzystuje się parametry portfelowe:

- 1) stopy odzysku oszacowane dla grup ekspozycji o określonej charakterystyce,
- 2) prawdopodobieństwo zaraportowania straty na poziomie indywidualnym (w odniesieniu do ekspozycji z portfela IBNR).

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wykluczyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Bank planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

2.9.2 Aktywa dostępne do sprzedaży

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałoby udzielone (szczegółowy opis praktyk w zakresie „forbearance” prezentuje nota 48.4 „Praktyki forbearance”),
- 4) pogorszenie się w okresie utrzymywania zaangażowania sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta,
- 5) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta,
- 6) wzrost, w okresie utrzymywania zaangażowania, ryzyka branży, w której działa emitent wyrażający się uznaniem branży przez Bank za branżę podwyższonego ryzyka.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dłużnych nieskarbowych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością godziwą ustaloną jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą stóp zerokuponowych ustalanych na podstawie krzywych dochodowości papierów skarbowych.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat, co skutkuje koniecznością wyksięgowania z innych dochodów całkowitych skumulowanych strat z wyceny, odniesionych uprzednio do tej pozycji, oraz ujęcia ich w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentów dłużnych wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat.

2.10 Leasing

Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

2.11 Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

2.11.1 Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów nieposiadający postaci fizycznej.

W wyniku rozliczenia transakcji zgodnie z MSSF 3, zidentyfikowane zostały relacje z klientami podlegające amortyzacji metodą degresywną opartą o tempo konsumowania korzyści ekonomicznych wynikających z ich użytkowania. Dodatkowo podlegają one corocznie, według stanu na 31 grudnia 2014 roku testowi na utratę wartości.

2.11.1.1 Wartość firmy

Bank ujmuje (od momentu fuzji prawnej z jednostką zależną) jako wartości niematerialne wartość firmy z tytułu przejęcia tego podmiotu. Wartość firmy została ujęta w kwocie nadwyżki przekazanej zapłaty nad wartością możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej na dzień nabycia. Wartość firmy jest wykazywana według wartości początkowej, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

2.11.1.2 Oprogramowanie

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.11.1.3 Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.11.1.4 Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych, w związku z uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

2.11.2 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są na koniec okresu sprawozdawczego według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Nieruchomości zaliczane do inwestycji wycenia się według zasad stosowanych do rzeczowych aktywów trwałych.

2.11.3 Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych (wyższe od korzyści pierwotnie szacowanych, mierzonych np. okresem użytkowania, poprawą jakości obsługi, kosztami eksploatacji),
- 2) można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

2.11.4 Odpisy amortyzacyjne

Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywu. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek przyjęto do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą:

- 1) zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub
- 2) przeznaczenia go do likwidacji, lub
- 3) sprzedaży, lub
- 4) stwierdzenia jego niedoboru, lub
- 5) ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywu przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla niefinansowych aktywów trwałych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych stosowane w PKO Banku Polskim SA:

Środki trwałe	Okresy
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu (w tym nieruchomości inwestycyjne)	od 40 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 3 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 4 do 10 lat
Środki transportu	5 lat
Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowanie	od 2 do 17 lat
Pozostałe wartości niematerialne	5 lat

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty) w przypadku, gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub gdy każda z nich dostarcza Bankowi korzyści w inny sposób. Każda część składowa tego budynku amortyzowana jest odrębnie.

Nie amortyzuje się wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które podlegają corocznemu testowi na utratę wartości zgodnie z Notą 2.11.5

2.11.5 Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W momencie rozpoznania takich przesłanek oraz corocznie w przypadku wartości niematerialnych niepodlegających amortyzacji Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałaby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

2.12 Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

2.12.1 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa aktywów do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może być zakwalifikowana jako działalność zaniechana.

W przypadku aktywów trwałych, dla których kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełnione, Bank dokonuje ich reklasyfikacji z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży do odpowiedniej kategorii aktywów. Aktywa trwałe wycofane z aktywów przeznaczonych do sprzedaży wycenia się w niższej z dwóch wartości:

- 1) wartości bilansowej sprzed momentu zaklasyfikowania do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, pomniejszonej o amortyzację, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- 2) wartości odzyskiwalnej na dzień podjęcia decyzji o zaniechaniu sprzedaży.

2.12.2 Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty i przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe czynne prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.13 Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Bank posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Bank tworzy rezerwy na sprawy sporne z kontrahentami, klientami oraz instytucjami zewnętrznymi (np. UOKiK), po uzyskaniu informacji od radcy prawnego o dużym prawdopodobieństwie przegrania sprawy sądowej, rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe, rezerwy na udzielone zobowiązania i gwarancje oraz inne rezerwy, w szczególności rezerwę restrukturyzacyjną oraz rezerwy na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności. Szczegółowy opis zmian przedstawiono w nocie 34 „Rezerwy” oraz w nocie 48.7.2 „Rezerwy pozabilansowe”.

Rezerwy na udzielone zobowiązania o charakterze finansowym i gwarancyjnym tworzy się zgodnie z zasadami określonymi w MSR 37. W celu określenia oczekiwanej wartości ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego, wykorzystuje się wskaźnik konwersji kredytowej (ccf) – oszacowany dla portfela ekspozycji o podobnej charakterystyce. Tak wyliczona wartość jest następnie podstawą do ustalania wysokości rezerwy, bądź poprzez porównanie jej do wartości bieżącej oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania ustalonej metodą indywidualizowaną, bądź z wykorzystaniem parametrów portfelowych oszacowanych za pomocą metod statystycznych (metoda portfelowa i grupowa).

Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat, oprócz zysków i strat aktuarialnych odnoszonych na inne całkowite dochody.

Szczegółowy opis przyjętych zasad przedstawia nota 2.9.1 „Utrata wartości aktywów finansowych” – „Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu” oraz nota 48.7.2 „Rezerwy pozabilansowe”.

Szczegółowy opis zmian stanu rezerw przedstawiono w nocie 34 „Rezerwy”.

2.14 Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku, prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego, tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji oraz tworzenia rezerwy powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudził uzasadnione oczekiwanie stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom. Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie:

- 1) w sposób nieodwracalny wynikają z restrukturyzacji,
- 2) nie są związane z bieżącą działalnością Banku.

Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych strat operacyjnych.

2.15 Świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy PKO Banku Polskiego SA mają prawo do odpraw emerytalnych lub rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy obowiązujący w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych dochodach całkowitych.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpłatności wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn dotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii oraz z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów.

Świadczenia pracownicze obejmują również pracowniczy program emerytalny stanowiący program określonych składek, ujmowany w kosztach w pozycji „Wynagrodzenia” oraz program zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, którego część ujmowana jest jako zobowiązanie z tytułu płatności na bazie akcji rozliczonych w środkach pieniężnych, zgodnie z MSSF 2 „Płatności w formie akcji”.

2.16 Zobowiązania warunkowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zgodnie z MSR 37 zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku,
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Wyjąwszy przypadek, gdy możliwość wypływu środków z tytułu wypełnienia obowiązku jest znikoma, jednostka podaje na dzień bilansowy, w odniesieniu do każdego rodzaju zobowiązań warunkowych, krótki opis rodzaju zobowiązania warunkowego oraz, jeśli jest to wykonalne, ujawnia:

- a) wartość szacunkową jego skutków finansowych,
- b) przesłanki świadczące o istnieniu niepewności co do kwoty lub terminu wystąpienia wypływu środków oraz
- c) możliwości uzyskania zwrotów.

Szczegółowe informacje przedstawia Nota 36 „Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane”.

Zgodnie z MSR 37 w momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

Zasady tworzenia rezerw na udzielone zobowiązania pozabilansowe opisane są w nocie 2.13 „Rezerwy” oraz w nocie 48.7.2 „Rezerwy pozabilansowe”.

2.17 Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z przepisami prawa. Podział na poszczególne pozycje, opisane poniżej wynika z Kodeksu spółek handlowych, ustawy Prawo bankowe oraz wymogów MSR 1.7, MSR 1.78.e, MSR 1.54.q-r i MSR 1.79.b. Zgodnie z MSR 1 do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych, część efektywną relacji zabezpieczających przepływy pieniężne, zyski i straty aktuarialne oraz rezultat wyceny instrumentów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży wraz ze związanymi z nimi wartościami podatku dochodowego.

2.17.1 Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

2.17.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji pomniejszonych o koszty przeprowadzenia emisji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

2.17.3 Inne dochody całkowite

Inne dochody całkowite obejmują skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz związanych z nim wartość podatku odroczonego, efektywną część zabezpieczenia przepływów pieniężnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń oraz związanych z nią wartość podatku odroczonego, jak również zyski i straty aktuarialne oraz związane z nią wartość podatku odroczonego.

2.17.4 Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka w PKO Banku Polskim SA tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1376, z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Prawo bankowe”, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.

2.17.5 Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych.

2.18 Ustalanie wyniku finansowego

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

2.18.1 Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych. Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Przychody odsetkowe, w przypadku, aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany” (w przypadku CIRS), z wyjątkiem instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, które prezentowane są w wyniku odsetkowym. W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy oraz płatności dokonywane w oczekiwanym okresie wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Wyliczenie efektywnej stopy obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

W przychodach odsetkowych ujęty został również efekt wyceny do wartości godziwej aktywów finansowych przejętych w ramach połączenia jednostki zależnej.

2.18.2 Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmowane są zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

2.18.3 Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami

Z uwagi na fakt, iż Bank oferuje produkty ubezpieczeniowe wraz z kredytami i pożyczkami i brak jest możliwości zakupu w Banku identycznego, co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej produktu ubezpieczeniowego bez zakupu kredytu czy pożyczki, opłaty uzyskiwane przez Bank z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych traktowane są jako integralna część wynagrodzenia z tytułu oferowanych instrumentów finansowych.

Otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych dla produktów bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi jest rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodzie odsetkowym.

Otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu wykonywania usługi pośrednictwa ujmowane jest w przychodach z tytułu prowizji w momencie sprzedaży produktu ubezpieczeniowego lub jego odnowienia.

Podział wynagrodzenia na część prowizyjną oraz odsetkową dokonywany jest w proporcji wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów, tj. jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego lub jednorazowo.

Bank dokonuje okresowego oszacowania kwoty wynagrodzenia, które będzie w przyszłości podlegało zwrotowi w związku z wcześniejszym zakończeniem umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

2.18.4 Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

2.18.5 Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej. W pozycji ujmowana jest również, jak opisano w notce 2.5.6.4, część nieefektywna zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych.

2.18.6 Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywanych do terminu zapadalności.

2.18.7 Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Bank ujmuje w wyniku z pozycji wymiany walutowej dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych opcji walutowych. Z ekonomicznego punktu widzenia, przyjęty sposób prezentacji wyniku z opcji walutowych pozwala na symetryczne ujmowanie wyniku z opcji walutowych i zabezpieczających je transakcji natychmiastowych i terminowych (zabezpieczających pozycję walutową generowaną w efekcie oddziaływania zmian parametrów rynkowych na pozycję w opcjach walutowych).

W wyniku z pozycji wymiany wykazane są również skutki zmiany wartości godziwej oraz wynik zrealizowany na opcji na indeks złota, z uwagi na fakt, iż Bank traktuje złoto jak jedną z walut analogicznie do przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Bank wykazał aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych, podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

2.18.8 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, sprzedaży udziałów w jednostkach zależnych, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien oraz przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty ze sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności oraz koszty przekazanych darowizn.

2.19 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych, ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w pozycji „Inne dochody całkowite” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

2.19.1 Podatek bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia, odpisy z tytułu utraty wartości należności oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych uwzględniono przepisy Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 54, poz. 654 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 43, poz. 482). Równowartość skapitalizowanych odsetek niespłaconych przez kredytobiorcę i niewykupionych przejściowo ze środków budżetu państwa uwzględniana jest do dnia faktycznej spłaty tych odsetek również w odroczonym podatku dochodowym jako dodatnia różnica przejściowa.

2.19.2 Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Bank tworzy rezerwy oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego odnoszona na wynik finansowy ustalana jest jako różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów i zobowiązań przeliczona odpowiednią stawką podatkową. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Banku wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego (pozycja: „Podatek dochodowy” w „Rachunku zysków i strat”) z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych oraz zysków i strat aktuarialnych odnoszonych na inne dochody całkowite, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z innymi dochodami całkowitymi. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.20 Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.20.1 Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Metodyka i założenia wykorzystywane przy szacowaniu odpisów poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku, w przypadku których utrata wartości została rozpoznana w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną oraz wpływ zwiększenia/zmniejszenia wysokości parametrów portfelowych dla portfela kredytów i pożyczek Banku ocenianych metodą portfelową i grupową przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana utraty wartości kredytów i pożyczek na skutek:	31.12.2014		31.12.2013	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości ocenianych metodą zindywidualizowaną	(260)	405	(287)	462
zmiany prawdopodobieństwa defaultu	84	(84)	73	(73)
zmiany stóp odzysku	(478)	479	(545)	545

2.20.2 Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych uwzględnia własne ryzyko kredytowe Banku jak i ryzyko kredytowe kontrahenta. W przypadku instrumentów pochodnych kalkulowana jest korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment) oraz korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca własne ryzyko kredytowe Banku DVA (debit value adjustment). Proces kalkulacji korekt CVA i DVA obejmuje wybór metody wyznaczenia spreadu na ryzyko kredytowe kontrahenta lub Banku (np. metoda ceny rynkowej oparta na płynnych notowaniach cen instrumentów dłużnych wyemitowanych przez kontrahenta, metoda spreadu implikowanego z kontraktów Credit Default Swap), oszacowanie prawdopodobieństwa niewypłacalności kontrahenta lub Banku oraz stopy odzysku, wybór metody wyliczania korekt CVA i DVA (metoda zaawansowana, uwzględniająca zabezpieczenia lub też metoda uproszczona) oraz wyliczenie wysokości korekt CVA i DVA. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość z tytułu CVA i DVA wynosiła 4 miliony PLN.

Wartość godziwą papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Ryzyko kredytowe dla papierów wartościowych, dla których brak jest dostępnej wiarygodnej ceny rynkowej jest uwzględnione w marży, której metodyka wyceny jest spójna z kalkulacją spreadów kredytowych do wyznaczania korekt CVA i DVA.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

Poniżej przedstawiono wyniki symulacji szacunkowych zmian wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości:

a) dla całego portfela nieopcyjnych instrumentów pochodnych (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	31.12.2014		31.12.2013	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(47)	47	(65)	66
CIRS	(99)	104	(77)	81
pozostałe instrumenty	(2)	2	4	(4)
Razem	(148)	153	(138)	143

b) instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	31.12.2014		31.12.2013	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(67)	68	(73)	74
CIRS	(99)	104	(77)	81
Razem	(166)	172	(150)	155

2.20.3 Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest indywidualnie na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych.

W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Bank dokonał aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2014 roku wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuarium. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta finansowego, która została przyjęta przez Bank na poziomie 2,75%. W 2013 roku przyjęta stopa dyskonta finansowego wynosiła 4%.

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia stopy dyskonta finansowego oraz podstawowych założeń aktuarialnych o 1 p.p. na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana rezerwy na dzień 31.12.2014	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
	scenariusz +1pp	scenariusz -1pp	scenariusz +1pp	scenariusz -1pp
Rezerwa na odprawy emerytalne oraz rentowe	(4)	5	5	(4)

Zyski i straty obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych dochodach całkowitych.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.20.4 Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Wpływ zmiany długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływających na zmiany wyniku finansowego przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Zmiana długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji z grupy grunty i budynki	31.12.2014		31.12.2013	
	scenariusz +10 lat	scenariusz -10 lat	scenariusz +10 lat	scenariusz -10 lat
Koszty amortyzacji	(46)	236	(27)	190

2.21 Zmiany zasad rachunkowości

Bank sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską w formie Rozporządzeń Komisji Unii Europejskiej (dalej Komisja UE).

1) Zmiany do opublikowanych standardów i interpretacji, które weszły w życie i zostały zastosowane przez Bank od 1 stycznia 2014 roku

Standard/interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis zmian
Rozporządzenie Komisji UE nr 1254/2012 z dnia 11.12.2012 roku			
MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Nowy standard zastępuje wytyczne w sprawie kontroli i konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz w interpretacji SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia”. MSSF 10 zmienia definicję kontroli w taki sposób, by dla wszystkich jednostek obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Zmienionej definicji towarzyszą obszerne wytyczne dotyczące zastosowania. Nowy standard nie miał wpływu na obecną strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, którego jednostką dominującą jest Bank. Podmioty identyfikowane na dzień 31 grudnia 2014 zgodnie z dotychczasową definicją kontroli jako jednostki zależne od Banku spełniają definicję jednostki zależnej również pod nowym MSSF. W odniesieniu do funduszy emerytalnych lub funduszy inwestycyjnych występujących w Grupie Kapitałowej Banku, Bank poprzez posiadanie podmiotów zarządzających funduszami posiada zdolność do podejmowania decyzji, jednak korzyści będące wynikiem wyżej wymienionego zakresu decyzji przypadają inwestorom posiadającym jednostki uczestnictwa w funduszach. Z uwagi na wymogi regulacyjne oraz warunki rynkowe, wynagrodzenie otrzymywane przez podmioty zarządzające z tytułu zarządzania aktywami funduszy wydaje się wynagrodzeniem rynkowym. W związku z powyższym zmiana standardu nie miała zasadniczo wpływu na zakres konsolidacji funduszy. Jednocześnie, zgodnie z definicją kontroli zawartą w MSR 27 i obecnie w MSSF 10, Bank ujmuje w konsolidacji fundusz Merkury – fiz an. Bank posiada 100% wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych wyżej wymienionego Funduszu, które dają prawo do 100 % głosów na Zgromadzeniu Inwestorów Funduszu, w kompetencjach którego jest m.in. wyrażanie zgody na realizację decyzji inwestycyjnych dotyczących portfela nieruchomościowego Funduszu i jego spółek.
MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Nowy standard zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz interpretację SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”. Zmiany w definicjach ograniczyły liczbę rodzajów jednostek pod wspólną kontrolą do dwóch: wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcia. Jednocześnie wyeliminowano dotychczasową możliwość wyboru konsolidacji proporcjonalnej w odniesieniu do wspólnych przedsięwzięć. Wszyscy uczestnicy wspólnych przedsięwzięć mają obecnie obowiązek ich ujęcia metodą praw własności. Nowy standard nie miał wpływu na obecną strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, którego jednostką dominującą jest Bank. Podmioty identyfikowane na dzień 31 grudnia 2014 zgodnie z dotychczasową definicją jako jednostki wspólnie kontrolowane spełniają kryteria wspólnego przedsięwzięcia również pod nowym MSSF. Dodatkowo wyeliminowanie możliwości wyboru konsolidacji metodą proporcjonalną nie miało wpływu na Grupę, gdyż wspólne przedsięwzięcia konsolidowane są metodą praw własności.

Standard/interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis zmian
MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Nowy standard dotyczy jednostek posiadających udziały w jednostce zależnej, wspólnym przedsięwzięciu, jednostce stowarzyszonej lub w niekonsolidowanej jednostce zarządzanej umową. Standard zastępuje wymogi w zakresie ujawniania informacji zawartych w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”, MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” oraz MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. MSSF 12 wymaga, by jednostki ujawniały informacje, które pomogą użytkownikom sprawozdań finansowych ocenić charakter, ryzyko i skutki finansowe inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach i niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. W tym celu nowy standard nakłada wymóg ujawniania informacji dotyczących wielu obszarów, w tym znaczących osądów i założeń przyjmowanych przy ustalaniu, czy jednostka kontroluje, współkontroluje czy posiada znaczący wpływ na inne jednostki; obszernych informacji o znaczeniu udziałów niekontrolujących w działalności i przepływach pieniężnych grupy; sumarycznych informacji finansowych o spółkach zależnych ze znaczącymi udziałami niekontrolującymi, a także szczegółowych informacji o udziałach w niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. Stosowne ujawnienia zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej.
Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	MSR 27 został zmieniony w związku z opublikowaniem MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Celem zmienionego MSR 27 jest określenie wymogów ujmowania i prezentacji inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w sytuacji, gdy jednostka sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe. Wytyczne na temat kontroli oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zostały zastąpione przez MSSF 10. Zmiana nie miała wpływu na sprawozdanie Banku.
Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Zmiany do MSR 28 wynikały z projektu RMSR na temat wspólnych przedsięwzięć. Rada zdecydowała o włączeniu zasad dotyczących ujmowania wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności do MSR 28, ponieważ metoda ta ma zastosowanie zarówno do wspólnych przedsięwzięć jak też jednostek stowarzyszonych. Poza tym wyjątkiem, pozostałe wytyczne nie uległy zmianie. Zgodnie z politykami rachunkowości Banku, wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone są ujmowane metodą praw własności. W przypadku Banku biorąc pod uwagę, że wspólne przedsięwzięcia konsolidowane są metodą praw własności, powyższe zmiany nie mają wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1256/2012 z dnia 13.12.2012 roku			
Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych – zmiany do MSR 32	12.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2014 lub później	Zmiany wprowadzają dodatkowe objaśnienia stosowania do MSR 32, aby wyjaśnić niespójności napotykane przy stosowaniu niektórych kryteriów dotyczących kompensowania. Obejmują one m.in. wyjaśnienie, co oznacza sformułowanie „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty”, oraz że niektóre mechanizmy rozliczania brutto mogą być traktowane jako rozliczane netto w przypadku spełnienia odpowiednich warunków. Stosowne ujawnienia w nocy 45 „Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych”.

Standard/interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis zmian
Rozporządzenie Komisji UE nr 1174/2013 z dnia 20.11.2013 roku			
Podmioty inwestycyjne – zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27	10.2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2014 lub później	Zmiany wprowadzają do MSSF 10 definicję podmiotu inwestycyjnego. Podmioty takie będą zobowiązane wykazywać swoje jednostki zależne w wartości godziwej przez wynik finansowy i konsolidować jedynie te jednostki zależne, które świadczą na ich rzecz usługi związane z działalnością inwestycyjną spółki. Zmieniono również MSSF 12 tak, aby wprowadzić wymóg szczegółowych ujawnień na temat jednostek zależnych wprowadzając nowe ujawnienia na temat podmiotów inwestycyjnych i ich jednostek zależnych. W wyniku wprowadzonych zmian w MSR 27 zlikwidowano możliwość wyboru dla jednostek inwestycyjnych w zakresie wyceny inwestycji w niektórych jednostkach zależnych według kosztu lub według wartości godziwej w ich jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Powyższe zmiany nie miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1374/2013 z dnia 19.12.2013 roku			
Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” – ujawnianie wartości odzyskiwalnej w odniesieniu do aktywów niefinansowych	05.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2014 lub później (zmiany retrospektywne), możliwość wcześniejszego zastosowania	Wprowadzenie wymogu ujawniania określonej wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych wyłącznie w przypadku utworzenia lub odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości. Wprowadzono również dodatkowe wymogi w zakresie ujawniania wartości godziwej w przypadku, gdy wartość odzyskiwalna została określona w wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, w tym m.in. poziom hierarchii określony MSSF 13, w przypadku wycen na poziomie 2 lub 3 hierarchii wartości godziwej określonej w MSSF 13 kluczowe założenia przyjęte do wyceny. Powyższa zmiana miała charakter prezentacyjny.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1375/2013 z dnia 19.12.2013 roku			
Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – Nowacja instrumentów pochodnych oraz kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń	06.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2014 lub później (zmiany retrospektywne), możliwość wcześniejszego zastosowania	Poprawka zakłada złagodzenie niektórych wymogów w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w przypadku gdy instrument pochodny musi być odnowiony w taki sposób, że jego stroną staje się centralny kontrpartner (CCP) czyli podmiot, który zajmuje pozycję między oryginalnymi stronami transakcji, stając się kupującym dla sprzedającego a sprzedającym dla kupującego. Na dzień dzisiejszy w Banku nie są identyfikowane takie przypadki nowacji.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które zostały opublikowane a także zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank

2) Mające zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2015

Standard/interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
Rozporządzenie Komisji UE nr 634/2014 z dnia 13 czerwca 2014 roku			
KIMSF 21 „Opłaty publiczne” (interpretacja MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”)	05.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się od 1.01.2014 lub później (ma zastosowanie retrospektywne) W Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie wraz z rozpoczęciem pierwszego roku obrotowego w dniu 17.06.2014 lub później	Interpretacja KIMSF 21 określa, w jaki sposób jednostka powinna rozliczać w swoim sprawozdaniu finansowym zobowiązania do zapłaty opłat nałożonych przez rządy (zobowiązania inne niż z tytułu podatku dochodowego). Zasadnicza kwestia dotyczy tego, kiedy jednostka powinna ujmować zobowiązanie do uiszczenia opłaty. KIMSF 21 określa kryteria dla rozpoznawania zobowiązania. Jednym z tych kryteriów jest wymóg obowiązku wynikającego z przeszłych zdarzeń (tzw. zdarzenia obligującego). Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem obligującym, powodującym powstanie obowiązku do uiszczenia opłaty, są odpowiednie przepisy prawa powodujące konieczność uiszczenia opłaty. Interpretacja nie dotyczy opłat wchodzących w zakres MSR 12 „Podatek dochodowy”, a także kar i grzywien. W jej zakres nie wchodzi również płatności na rzecz rządu z tytułu usług lub przejęcia aktywów na podstawie umowy. W praktyce dla banków polskich KIMSF 21 ma zastosowanie do opłat ponoszonych przez banki na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, czyli opłaty rocznej oraz opłaty ostrożnościowej. Zgodnie z KIMSF 21 z uwagi na fakt, że zdarzeniem obligującym do poniesienia opłat na rzecz BFG jest fakt bycia objętym systemem gwarantowania BFG w danym roku, opłaty z tego tytułu muszą zostać ujęte jako zobowiązanie już na dzień 1 stycznia 2015 roku. Na podstawie opinii Komisji Nadzoru Finansowego oraz Ministerstwa Finansów Bank rozpoznaje koszty z tego tytułu w okresie roku.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1361/2014 z dnia 18 grudnia 2014 roku			
Poprawki do MSSF 2011-2013	12.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.07.2015 lub później W Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie wraz z rozpoczęciem swojego roku obrotowego w dniu 22.12.2014 lub później	Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu, wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. - MSSF 3 „Połączenia jednostek” – doprecyzowano, że standard nie ma zastosowania do rozliczania tworzenia wspólnego przedsięwzięcia w sprawozdaniu finansowym tego przedsięwzięcia (zapisy te zdefiniowane są w MSSF 11); - MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” – doprecyzowano, że wyjątek zawarty w MSSF 13, dotyczący możliwości wyceny całego portfela wg wartości godziwych, a nie każdego pojedynczego aktywa lub zobowiązania (jak mówi ogólna zasada), należy stosować do wszystkich umów w zakresie MSR 39/MSSF 9; - MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – zmiana dotyczy sytuacji nabycia spółki z sektora nieruchomości i ma na celu jednoznaczne określenie, że klasyfikacja przejęcia jako nabycia aktywów albo połączenia przedsięwzięć następuje tylko i wyłącznie na podstawie MSSF 3. Natomiast klasyfikacja danego aktywa jako nieruchomość inwestycyjna lub nieruchomość dla własnych potrzeb następuje wg MSR 40 oddzielnie. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za 2015 rok a ich charakter będzie prezentacyjny, wymagający ewentualnego poszerzenia ujawnień.

Standard/interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
Rozporządzenie Komisji UE 2015/28 z dnia 17 grudnia 2014 roku			
Poprawki do MSSF 2010-2012	12.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.07.2014 lub później. W Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie wraz z rozpoczęciem pierwszego roku obrotowego w dniu 1.02.2015 lub później	Poprawki do MSSF 2010-2012 dotyczą 7 standardów i zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. - MSSF 2 „Płatności w formie akcji” – doprecyzowano definicję pojęć „warunek rynkowy”, „warunki związane z dokonaniem (wynikami)”, „warunki związane ze świadczeniem usługi” i „warunki nabycia uprawnień”; - MSSF 3 „Połączenia jednostek” – zmienione zostały zapisy dotyczące ujmowania zmiany wartości godziwej innych zapłat warunkowych, obecnie standard dopuszcza ich ujmowanie jedynie w rachunku zysków i strat; - MSSF 8 „Segmenty operacyjne” – obowiązek ujawniania osądu dokonanego przez zarząd przy agregacji segmentów operacyjnych; - MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Wartości niematerialne” – zmienione zostały zapisy dotyczące modelu przeszacowanej wartości; - MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych” – dodano jako stronę powiązaną jednostkę, która świadczy usługi kluczowego personelu kierowniczego. Wprowadzono wymóg ujawnienia kwot zapłaconych za usługi zarządcze tej jednostce; - MSR 37 „Rezerwy, zobowiązanie warunkowe i aktywa” oraz MRS 39 „Instrumenty finansowe: ujawnianie i wycena” zmieniające się zgodnie ze zmianami do MSSF 3. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za 2015 rok i ich charakter będzie prezentacyjny, wymagający ewentualnego poszerzenia ujawnień.
Rozporządzenie Komisji UE nr 2015/29 z dnia 17 grudnia 2014 roku			
MSR 19 „Świadczenia pracownicze”	11.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.07.2014 lub później W Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie wraz z rozpoczęciem pierwszego roku obrotowego w dniu 1.07.2014 lub później	Zmiany dotyczą składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia. Bank nie przewiduje, aby powyższe zmiany miały wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

3) Niezatwierdzone jeszcze przez Unię Europejską

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
Poprawki do MSSF 2010-2012	12.2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.07.2014 lub później	Poprawki do MSSF 2010-2012" dotyczą 7 standardów i zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. Większość z nich została wprowadzana przez Unię Europejską zgodnie z Rozporządzeniem UE 2015/28 z dnia 17 grudnia 2014 roku, za wyjątkiem: MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” – objaśnienie, że wyjątek MSSF 9 o wycenie krótkoterminowych należności i zobowiązań według ceny nabycia nie łamie ogólnej zasady wyceny początkowej instrumentów finansowych wg wartości godziwej. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za 2015 rok i ich charakter będzie prezentacyjny, wymagający ewentualnego poszerzenia ujawnień.
MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”	01.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	Standard dotyczy działalności o regulowanych cenach i dotyczy jedynie jednostek, które w momencie jego wejścia w życie nie sporządzają sprawozdań zgodnie z MSSF. Powyższy standard nie będzie miał wpływu na Bank.
MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”	05.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, nabycie udziałów we wspólnych działaniach stanowiących przedsięwzięcie będzie podlegało analogicznym zasadom jak połączenie jednostek. Oznacza to m.in.: • Wycenę dodatkowych nabytych udziałów w wartości godziwej; • Rozpoznawanie aktywów bądź zobowiązań z tytułu podatku odroczonego; • Prezentowanie analogicznych ujawnień jakie są wymagane przy połączeniach jednostek. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za 2015 rok i ich charakter będzie prezentacyjny, wymagający ewentualnego poszerzenia ujawnień.
MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”	05.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2017 lub później	MSSF 15 zastępuje MSR 11 „Umowy o budowę”, MSR 18 „Przychody”, KIMSF 13 „Programy lojalnościowe”, KIMSF 15 „Umowy dotyczące budowy nieruchomości”, KIMSF 18 „Przekazanie aktywów przez klientów”, oraz SKI 31 „Przychody – transakcje barterowe dotyczące usług reklamowych”. Podstawową zasadą jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transakcję przeniesienia na klienta towarów lub usług w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego jednostka oczekuje w zamian za te towary lub usługi. W celu odpowiedniego momentu rozpoznania przychodu i jego wysokości, standard przedstawia pięciostopniowy model analizy polegający na: identyfikacji umowy z klientem i wiążącego zobowiązania, następnie określeniu ceny transakcyjnej, jej odpowiedniej alokacji i rozpoznaniu przychodu w momencie, kiedy zobowiązanie zostało wypełnione. Powyższe zmiany mogą spowodować zmiany w rozliczaniu przychodów w czasie i będą wymagały dodatkowych ujawnień w sprawozdaniu finansowym.
Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Wartości niematerialne” dotyczące amortyzacji i umorzenia	05.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	Zmiana dotyczy metod stosowanych do amortyzacji, w szczególności metod innych niż liniowe, a oparte na uzyskiwaniu korzyści z aktywa w czasie. Jednoznacznie zakazano amortyzować zgodnie ze strumieniem przychodów uzyskiwanych bezpośrednio lub pośrednio z aktywa, gdyż oprócz amortyzacji na przychody wpływa wiele innych czynników. Dodatkowo obniżenie cen nie powinno skutkować obniżeniem amortyzacji, ale raczej jest wskazaniem na utratę wartości. Zmiany te nie będą miały istotnego wpływu na Bank.

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
MSSF 9 „Instrumenty finansowe”	07.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2018 lub później	W 2014 roku RMSF zakończył prace nad MSSF 9. Do opublikowanych w poprzednich latach części dotyczących klasyfikacji i wyceny (2009 roku) i rachunkowości zabezpieczeń (2013 roku) doszły zagadnienia utraty wartości aktywów finansowych, tym samym standard zastępuje całkowicie dotychczasowy MSR 39. Nowy standard wprowadza: • Model utraty wartości w oparciu o oczekiwaną stratę; • Zmiany do klasyfikacji aktywów finansowych i zobowiązań finansowych; • Zmiany w podejściu do rachunkowości zabezpieczeń. Klasyfikacja aktywów finansowych została oparta o model biznesowy jednostki i charakterystykę generowanych przez te aktywa przepływów pieniężnych. Standard wprowadza nową kategorię wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (FVOCI), która będzie obejmowała instrumenty dłużne wykorzystywane w ramach modelu biznesowego zakładającego zarówno pozyskiwanie umownych przepływów pieniężnych jak i sprzedaż aktywów finansowych. Odpis z tytułu utraty wartości będzie obejmował straty oczekiwane albo w okresie 12 miesięcy, albo przez cały okres obowiązywania umowy. Przychód odsetkowy dla tzw. portfela IBNR liczony będzie od wartości brutto. Nowy Standard zwiększa zakres pozycji jakie można wyznaczać na pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenia na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono również obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej limitu 80%-125% (warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną). Ponadto zwiększono zakres wymaganych ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływu rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe. Zmiany będą miały wpływ na sprawozdania finansowe Banku.
Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	08.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	Zmiany umożliwiają jednostce sprawozdawczej zastosowanie metody praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym do rozliczania inwestycji w podmiotach zależnych, stowarzyszonych i we wspólnych przedsięwzięciach. Zmiany precyzują również, że jeśli podmiot dominujący zaprzestaje być jednostką inwestycyjną, powinien rozliczać swe inwestycje w jednostkach zależnych według kosztu lub metodą praw własności lub zgodnie z MSSF 9. Poprawki mają zastosowanie retrospektywne i obowiązują w stosunku do rocznych okresów sprawozdawczych. W przypadku zastosowania wyceny MPW, zmiana będzie miała wpływ na wycenę jednostek podporządkowanych Banku.
Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia” dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów przez inwestora do wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej	09.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	W przypadku transakcji, w której bierze udział jednostka stowarzyszona lub wspólne przedsięwzięcie, zakres ujmowania zysków lub strat zależy od tego, czy sprzedane lub wniesione aktywa stanowią przedsięwzięcie. W przypadku gdy jednostka: • sprzedaje lub wnosi aktywa stanowiące przedsięwzięcie do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia lub • utraci kontrolę nad jednostką zależną, w skład której wchodzi przedsięwzięcie, ale nadal będzie sprawować wspólną kontrolę lub wywierać znaczący wpływ; zyski lub straty wynikające z transakcji są ujmowane w pełnej wysokości. Zmiany te nie będą miały wpływu na Bank.

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
Ulepszenia 2012-2014	09.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	Projekt proponuje wprowadzenie zmian do następujących standardów: - MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana” – doprecyzowuje wytyczne dotyczące reklasyfikacji aktywów pomiędzy kategoriami „przeznaczone do sprzedaży” i „przeznaczone do przekazania właścicielom” oraz sytuacji kiedy zaprzestaje się traktować aktywa jako „przeznaczone do przekazania właścicielom”. - MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnienia” – zmiany dotyczą następujących zagadnień: (i) obsługa kontraktów – dodano dodatkowe wytyczne dotyczące tego, czy poprzez umowę na obsługę przekazywanego składnika aktywów finansowych jednostka kontynuuje zaangażowanie w przekazywany składnik aktywów finansowych; (ii) zastosowanie zmian do MSSF 7 – doprecyzowuje kwestię ujawnień w zakresie kompensowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych przy sporządzaniu skróconych śródrocznych sprawozdań finansowych; - MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – doprecyzowuje podejście do ustalania stopy dyskontowej dla walut, dla których nie istnieje rozwinięty rynek obligacji korporacyjnych o wysokiej wiarygodności kredytowej; - MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” – wyjaśnia określenie „w innym miejscu śródrocznego raportu finansowego” dotyczące ujawniania informacji o znaczących zdarzeniach i transakcjach. Zmiany te nie będą miały wpływu na Bank.
Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 „Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia”	12.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później	Zmiany dotyczą kwestii zastosowania wyjątku od konsolidacji w przypadku jednostek inwestycyjnych. Potwierdzona została możliwość wyłączenia z konsolidacji jednostek zależnych od jednostek inwestycyjnych, nawet jeśli spółka dominująca jednostki inwestycyjnej wycenia wszystkie swoje jednostki zależne w wartości godziwej. Ponadto poprawki wyjaśniają, kiedy jednostka inwestycyjna powinna konsolidować jednostkę zależną świadczącą usługi związane z działalnością inwestycyjną zamiast wyceniać ją w wartości godziwej a także upraszczają stosowanie metody praw własności dla jednostki, która sama nie jest jednostką inwestycyjną ale posiada udziały w stowarzyszonej jednostce inwestycyjnej. Zmiany te nie będą miały wpływu na Bank.
MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”	12.2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2016 lub później.	Wprowadzone zmiany doprecyzowują, że zasada istotności dotyczy zarówno podstawowej części sprawozdania finansowego, jak i not objaśniających, wskazując także, że wymagane jest ujawnianie jedynie informacji istotnych. Zmiany te będą miały wpływ na prezentację ujawnień.

Podsumowując, Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę Kapitałową zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 (wpływ MSSF 9 na stosowane przez Bank zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez UE.

3. Połączenie PKO Banku Polskiego SA z Nordea Bank Polska SA na dzień 31 października 2014 roku

W dniu 14 maja 2014 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA (dalej „Bank”) i Zarząd Nordea Bank Polska (dalej „Spółka”) podpisały plan połączenia, zgodnie z którym cały majątek (wszystkie aktywa i pasywa) Spółki został przeniesiony na rzecz Banku, jako spółki przejmującej. W dniu 26 września 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na wyżej wymienione połączenie. W dniu 31 października 2014 roku połączenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla siedziby PKO Banku Polskiego SA. Połączenie zostało przeprowadzone w sposób przewidziany w art. 515 § 1 Kodeksu spółek handlowych, tj. bez podwyższenia kapitału zakładowego Banku.

Od daty nabycia (tj. od 1 kwietnia 2014 roku) do daty fuzji prawnej (tj. do 31 października 2014 roku), Nordea Bank Polska SA była osobną spółką w Grupie Kapitałowej Banku. Bank i Spółka zachowywały odrębność w zakresie świadczonych usług. Spółka przestała funkcjonować jako oddzielny podmiot od momentu fuzji prawnej. Wówczas Bank automatycznie stał się stroną wszystkich zawartych umów z klientami, a tym samym Bank wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Spółki. Proces integracji banków zamknie fuzja operacyjna zaplanowana na połowę 2015 roku.

Szczegółowy opis transakcji poprzedzającej połączenia PKO Banku Polskiego SA oraz Nordea Bank Polska SA zawarty został w nocie 23 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Połączenie prawne Spółki z Bankiem przeprowadzone w dniu 31 października 2014 roku stanowiło transakcję pod wspólną kontrolą. Zgodnie z przyjętą przez Bank polityką rachunkowości, przy rozliczeniu połączenia prawnego jednostki dominującej z jej jednostką zależną, zasadą rachunkowości jest stosowanie tzw. metody „wartości od poprzednika” („predecessor accounting”), czyli ujęcie przejmowanej jednostki zależnej według wartości bilansowej aktywów i zobowiązań ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA („Grupa”) w odniesieniu do tej spółki zależnej, włączając w to również wartość firmy powstałą w wyniku nabycia tej jednostki zależnej.

W związku z powyższym, połączenie Banku z Spółką zostało wykazane w księgach Banku według wartości jakie byłyby ujęte w odniesieniu do Spółki na dzień połączenia, tj. 31 października 2014 roku, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy sporządzonym zgodnie z MSSF. Nabycie Spółki zostało wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przy zastosowaniu MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”. Dniem objęcia kontroli nad Nordea Bank Polska SA był 1 kwietnia 2014 roku („data przejęcia”) i na ten dzień dokonano wycen do wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Spółki oraz ujęto wartość firmy stanowiącą nadwyżkę ceny przejęcia nad wartością godziwą nabytych aktywów netto.

Przy sporządzaniu informacji finansowej zawierającej ujęcie połączenia Spółki z Bankiem na dzień 31 października 2014 roku przyjęto te same ogólne zasady, które zostały zastosowane przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego Banku za okres zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku.

Połączenie prawne wykazano w sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA od dnia prawnego połączenia podmiotów (31 października 2014 roku). Wynik finansowy wypracowany przez Spółkę od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia fuzji prawnej został odniesiony do niepodzielonego wyniku finansowego PKO Banku Polskiego SA.

Przekazana zapłata i wartość wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej

Przekazana zapłata za akcje Nordea Bank Polska SA	liczba akcji	w tysiącach PLN
- zakupione od Nordea Bank AB w dniu 1 kwietnia 2014 roku	55 061 403	2 620 402
- zakupione od Akcjonariuszy Mniejszościowych w dniu 1 kwietnia 2014 roku	319 889	15 351
- pozostała część akcji nabyta na podstawie przymusowego wykupu akcjonariuszy mniejszościowych w dniu 12 maja 2014 roku	117 408	5 635
- dyskonto	-	(43 000)
Razem	55 498 700	2 598 388

Transakcja podwyższenia kapitału Nordea Bank Polska SA nie stanowi elementu Ceny nabycia przez Bank od Nordea Bank AB aktywów Spółki Nordea Bank Polska SA.

Bank posiada 100% udziałów w nabytych w Spółce w związku z powyższym brak jest wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostkach przejmowanych.

Płatność za akcje nastąpiła gotówką.

Ujęcie i wycena możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF

Sprawozdanie z sytuacji finansowej	aktywa ujęte w księgach Nordea Bank Polska SA na moment fuzji prawnej	korekty wynikające z konsolidacji metodą nabycia Nordea Bank Polska SA	aktywa Nordea Bank Polska SA ujęte w księgach PKO Banku Polskiego SA na datę fuzji prawnej
Kasa, środki w Banku Centralnym	179 761	-	179 761
Należności od banków	1 792 712	(1 560 727)	231 985
Pochodne instrumenty finansowe	14 986	(6 499)	8 487
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	740 242	-	740 242
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	27 882 403	(2 389 093)	25 493 310
Papiery wartościowe - dostępne do sprzedaży	-	1 686 180	1 686 180
Wartości niematerialne	21 035	915 567	936 602
Relacje z klientami	-	71 187	71 187
Wartość firmy	-	863 262	863 262
Inne, w tym oprogramowanie	21 035	(18 882)	2 153
Rzeczowe aktywa trwałe	83 643	10 298	93 941
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	85 509	124 984	210 493
Inne aktywa	20 128	3 954	24 082
Suma aktywów	30 820 419	(1 215 336)	29 605 083

Sprawozdanie z sytuacji finansowej	zobowiązania ujęte w księgach Nordea Bank Polska SA na moment fuzji prawnej	korekty wynikające z konsolidacji metodą nabycia Nordea Bank Polska SA	zobowiązania Nordea Bank Polska SA ujęte w księgach PKO Banku Polskiego SA na datę fuzji prawnej
Zobowiązania wobec innych banków	15 797 994	(15 457 080)	340 914
Pochodne instrumenty finansowe	8 075	(147)	7 928
Zobowiązania wobec klientów	11 188 649	-	11 188 649
Zobowiązania podporządkowane	783 583	-	783 583
Pozostałe zobowiązania	158 277	59 208	217 485
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 847	-	3 847
Rezerwy	21 365	9 355	30 720
Suma zobowiązań	27 961 790	(15 388 664)	12 573 126

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach transakcji nabycia Spółki na datę przejęcia wyceniony do wartości godziwej został zaprezentowany w sprawozdaniu finansowym w szyku rozwartym - wartość brutto (w której ujęta została korekta do wartości godziwej) oraz odpisy - z uwagi na fakt, że tak zaprezentowana informacja zawiera wyższą wartość użytkową i odzwierciedla praktykę rynkową stosowaną przez banki.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	Dane Spółki ujęte w księgach Banku na datę fuzji prawnej
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	236 987
Ze stwierdzoną utratą wartości	236 987
Wyceniane według metody portfelowej	399 075
Ze stwierdzoną utratą wartości	399 075
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	25 437 474
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	26 073 536
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(226 841)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(260 754)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(92 631)
Odpisy - razem	(580 226)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	25 493 310

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według sektorów	Dane Spółki ujęte w księgach Banku na datę fuzji prawnej
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	26 073 536
sektor finansowy	438 463
gospodarcze, w tym:	438 463
sektor niefinansowy	22 606 168
mieszkaniowe	15 764 858
gospodarcze	6 054 457
konsumpcyjne	259 196
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	527 657
sektor budżetowy	3 028 905
gospodarcze	1 136 516
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	1 891 769
mieszkaniowe	620
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(580 226)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	25 493 310

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według segmentów klienta	Dane Spółki ujęte w księgach Banku na datę fuzji prawnej
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	26 073 536
bankowości hipotecznej	15 639 887
korporacyjne	10 067 928
małych i średnich przedsiębiorstw	106 525
bankowości detalicznej i prywatnej	259 196
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(580 226)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	25 493 310

• Kredyty i pożyczki udzielone klientom

- 1) Wycena do wartości godziwej portfela kredytów została przeprowadzona metodą dochodową polegającą na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych przy uwzględnieniu szacowanych przepływów pieniężnych wycenianego składnika kredytów, wartości pieniądza w czasie odzwierciedlonej w stopie procentowej wolnej od ryzyka, ceny za niepewność przepływów pieniężnych (tzw. premia za ryzyko), poniesionych strat kredytowych, dodatkowych przewidywanych przyszłych strat kredytowych oraz premii za płynność. Czynniki dyskontowe wykorzystane w modelu zostały wyznaczone w oparciu o krzywą stóp wolnych od ryzyka oraz rynkowe marże, a w przypadku kredytów hipotecznych dodatkowo o narzut z tytułu wymogu kapitałowego.

Wycena do wartości godziwej portfela korporacyjnego bez utraty wartości została przeprowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych („DCF”) na dzień przejęcia. Wyznaczone przepływy zostały zdyskontowane za pomocą krzywej dyskontowej skonstruowanej w oparciu o krzywą stóp wolnych od ryzyka oraz rynkowych marż. Krzywa stóp wolnych od ryzyka została skonstruowana przy wykorzystaniu poniższych krzywych:

- dla PLN: WIBOR (do roku) i IRS (powyżej roku),
- dla waluty: LIBOR (do 3 miesięcy), FRA (od 3 do 12 miesięcy) i IRS (powyżej roku).

Marże rynkowe zostały ustalone na podstawie analizy marż, po jakich Bank udzielał finansowania podmiotom w 2014 roku. Marże te uzależniono od waluty udzielonego finansowania oraz ratingu kredytobiorcy.

Wycena portfela korporacyjnego z utratą wartości została przeprowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych („DCF”) na dzień przejęcia, przy czym rozpoznano przepływy pieniężne z ustanowionych zabezpieczeń oraz pozostałe przepływy (z innych źródeł niż zabezpieczenia) w horyzoncie kolejnych 5 lat (2014-2018). Przyjętą stopę dyskonta stanowiła rynkowa stopa dyskontowa, oszacowana na podstawie obserwowanych transakcji sprzedaży aktywów. Stopa ta zawiera dodatkową premię za ryzyko ustaloną na podstawie obserwowanych rynkowych transakcji sprzedaży analogicznych portfeli kredytów. Stopę referencyjną stanowił odpowiednio WIBOR 3M/LIBOR 3M.

Wycena portfela bez utraty wartości klientów sektora publicznego (zarówno kredyty jak i obligacje zaklasyfikowane do portfela kredytów i należności) dokonana została przy wykorzystaniu tej samej techniki oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych jak dla kredytów korporacyjnych bez rozpoznanej utraty wartości.

Wycena do wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych bez utraty wartości Nordea Banku została przeprowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych („DCF”) na datę przejęcia na odpowiednio dobranych podgrupach portfela. Czynniki dyskryminującymi były waluta kontraktu oraz zmienna część oprocentowania (stawka referencyjna/bazowa). Dla każdego wybranego subportfela przeprowadzono osobną wycenę.

Na podstawie kontraktowych harmonogramów spłat kapitału (w walucie kontraktu) skonstruowany został zbiorczy harmonogram miesięcznych spłat dla każdego z subportfeli. Przyszłe przepływy pieniężne zostały wyznaczone w oparciu o harmonogramowe spłaty kapitału oraz przedpłaty, przyszłe straty wynikające z utraty wartości kredytów, odsetki kontraktowe, dochód z tytułu wymiany walutowej oraz koszty: płynności i obsługi rachunków. Kontraktowe przepływy kapitałowe zostały zmodyfikowane o przedpłaty kapitału w oparciu o skalkulowany wskaźnik przedpłat w stosunku do harmonogramu.

Przyszłe straty z tytułu utraty wartości kredytów zostały wyznaczone w oparciu o szacowane wskaźniki PD Nordea Banku oraz LGD przy 5 letnim okresie odzysku, uśrednione (ważone zaangażowaniem kapitałowym) w ramach każdego z wyodrębnionych subportfeli.

Przyszłe przepływy odsetkowe zostały wyznaczone w oparciu o stawki forward, obliczone w zależności od stawki referencyjnej (krzywa stóp wolnych od ryzyka) oraz średnie ważone zaangażowaniem kapitałowym kontraktowe marże kredytowe, dla każdej ekspozycji w ramach tej części portfela hipotecznego. Oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne zostały zdyskontowane czynnikami dyskontowymi wyznaczonymi przy wykorzystaniu:

- krzywej stóp wolnych od ryzyka:
 - dla PLN: WIBOR (do roku) i IRS (powyżej roku);
 - dla waluty: LIBOR (do 3 miesięcy), FRA (od 3 do 12 miesięcy) i IRS (powyżej roku);
- narzutu z tytułu wymogu kapitałowego będącego funkcją minimalnego współczynnika wypłacalności (12%), kosztu kapitału wyznaczonego dla Banku (10,8%), wag ryzyka aktywów (75% dla kredytów wyrażonych w PLN, 100% dla kredytów denominowanych w walucie), stopy wolnej od ryzyka i marży płynności;
- rynkowej marży płynności wykorzystywanej w Banku uzależnionej od waluty i tenoru,

Dla części portfela denominowanej w walucie innej niż PLN, które faktycznie nie są spłacane w walucie kontraktu, w wycenie został uwzględniony dochód z tytułu wymiany walutowej, naliczany od całkowitej kwoty przepływów, które pojawiają się w danym okresie, jako dodatkowy zysk Banku z tytułu przewalutowania wpłat dokonywanych w PLN na rachunek kredytu prowadzonego w walucie obcej. Stawka dochodu walutowego wyliczona została jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży waluty a kursem NBP. Dochód z tytułu wymiany walutowej dotyczy części klientów.

Dodatkowo w kalkulacji ujęto koszt obsługi rachunku.

Portfel kredytów hipotecznych z rozpoznaną utratą wartości został dla potrzeb wyceny podzielony na:

- Subportfel windykacyjny – zawierający ekspozycje, które mają nadany status prawny: windykacja, defraudacja oraz upadłość. Wobec takich klientów przeprowadzany jest proces egzekucji należności, w zależności od rodzaju zabezpieczenia,
- Pozostałe ekspozycje – zawierające ekspozycje z pozostałymi statusami: restrukturyzacja, spisanie wierzytelności oraz takimi, dla których brak jest nadanego statusu prawnego.

W ramach wyceny do wartości godziwej subportfela windykacyjnego nastąpiło skorygowanie stopy efektywnej do rynkowej stopy dyskontowej, w oparciu o obserwowane stopy zwrotu dla porównywalnych pozycji aktywów na rynku np. w oparciu o transakcje rynkowe sprzedaży aktywów. Analiza obserwowanych cen transakcyjnych dla podobnych transakcji kupna/sprzedaży pozwoliła na wyznaczenie wartości godziwej kredytów, a tym samym ceny, którą inni uczestnicy rynku byłoby gotowi zapłacić za subportfel windykacyjny kredytów hipotecznych.

Aby wyznaczyć wartość godziwą subportfela pozostałych ekspozycji konieczne było skorygowanie stopy efektywnej do rynkowej stopy dyskontowej, bazując na obserwowanych stopach zwrotu dla porównywalnych pozycji aktywów na rynku np. w oparciu o transakcje rynkowe sprzedaży aktywów lub szacowane stopy dyskonta w stosunku do stopy rynkowej, wolnej od ryzyka (zgodnie z MSSF 13). Dla tego subportfela korekta do wartości godziwej wynika ze zwiększenia stopy dyskontowej użytej do dyskontowania wyznaczonych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskonto to stanowi dodatkową premię za ryzyko ustaloną na podstawie obserwowanych rynkowych transakcji sprzedaży analogicznych portfeli kredytów. Pozwoliło to na wyznaczenie wartości godziwej kredytów, a tym samym ceny, którą inni uczestnicy rynku byłoby gotowi zapłacić za portfel przedmiotowych kredytów hipotecznych.

Łączna wartość korekt wynikających z wyceny kredytów i pożyczek udzielonych klientom do wartości godziwej wyniosła minus 651,3 miliona PLN z czego najwyższą co do wartości bezwzględnej korektą jest korekta na portfelu kredytów dla osób fizycznych, która wynosi 651,1 miliona PLN.

- 2) Dodatkowo wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom pomniejszona została o wartość korekt dostosowawczych do modeli i zasad sporządzania szacunków obowiązujących w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

W szczególności rozpoznano następujące korekty:

- Wzrost odpisu IBNR na nabyte kredyty korporacyjne. W związku z występowaniem na moment przejścia różnic w systemie oceniania klientów oraz w odpowiadających im parametrach PD i LGD obowiązujących w Grupie Kapitałowej PKO BP oraz w Grupie Nordea, Bank dokonał mapowania ratingów Nordea Banku pomiędzy dwoma systemami. Kwota dodatkowego odpisu IBNR wynosi 37,9 miliona PLN łącznie dla portfela podmiotów publicznych i korporacyjnych jest konsekwencją różnic w wyżej wymienionych systemach.
- Wzrost odpisów na nabyte kredyty hipoteczne, obejmujący zarówno zmianę odpisów z tytułu zidentyfikowanej i niezidentyfikowanej (IBNR) utraty wartości i wynika głównie z procesu uspojniania parametrów ryzyka, w tym parametrów PD poprzez przeskalowanie parametrów PD do okresu LIP stosowanego w Banku oraz krzywej LGD poprzez skrócenie odzysków z 6 lat do stosowanego w PKO BP okresu 5-letniego. Ponadto wszystkie ekspozycje hipoteczne z utratą wartości poniżej wartości brutto 3 milionów PLN, których rezerwy były szacowane indywidualnie zostały objęte wyceną portfelową. Łączna wartość dodatkowych odpisów wyniosła 50,6 miliona PLN.
- Wzrost odpisów na portfel korporacyjny z utratą wartości wyceniany indywidualnie, w wyniku weryfikacji oczekiwanych przepływów pieniężnych wybranych ekspozycji kredytowych - na kwotę 13,5 miliona PLN.
- Wartości niematerialne

W ramach rozliczenia transakcji nabycia zidentyfikowano nabyte aktywa niematerialne: relacje z klientami w obszarze depozytów na poziomie 86,5 miliona PLN. Relacje z klientami w obszarze depozytów przeanalizowano oddzielnie dla każdego CGU w podziale na dwa główne produkty: rachunki bieżące oraz lokaty terminowe. Do wyceny relacji z klientami wykorzystana została metoda dodatkowego zysku (ang. Multiperiod Excess Earnings Method). W metodzie tej wartość określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego przez spółkę posiadającą daną wartość niematerialną ponad przychody generowane przez spółkę, która takiej wartości nie posiada. Metoda ta bierze również pod uwagę koszty i inwestycje związane z wartością niematerialną, takie jak opłaty patentowe, wydatki na badania i rozwój, wydatki marketingowe itp. Na potrzeby oszacowania wartości godziwej relacji z klientami dokonuje się identyfikacji relacji z kluczowymi klientami dla poszczególnych CGU, określa prognozowany okres ich dalszego trwania oraz prognozowane przychody z poszczególnych relacji i koszty bezpośrednie związane z tymi relacjami. Od tak określonych przepływów odejmuje się wartość kosztów ogólnych (w tym amortyzacji) dla CGU w każdym roku. Następnie odejmuje się wymagany zwrot na innych aktywach (ang. Contributory Asset Charge, „CAC”) przyczyniających się do generowania przychodów z relacji z klientami (wpływ środków trwałych, kapitału obrotowego, zorganizowanej siły roboczej, marki). Obciążenia wynikające z wykorzystania innych aktywów odpowiadają wymaganemu zwrotowi z poszczególnych aktywów materialnych i niematerialnych wykorzystywanych do wygenerowania przychodów z relacji z klientami. Wymagany zwrot obliczany jest odpowiednio dla aktywów trwałych, kapitału obrotowego netto i zorganizowanej siły roboczej a następnie agregowany i w takiej wielkości odnoszony do przychodów z relacji z klientami. Osobno określany jest wymagany zwrot z marek (jeśli występują w danym CGU). Otrzymane przepływy dla poszczególnych lat zostają następnie zdyskontowane odpowiednią stopą dyskonta powiększoną o odpowiednią premię dla aktywów niematerialnych. Po zdyskontowaniu przepływów doliczona zostaje wartość bieżąca korzyści amortyzacji podatkowej (ang. Tax Amortisation Benefit, „TAB”). Otrzymana w ten sposób wartość zdyskontowanych przepływów stanowi oszacowanie wartości niematerialnej.

- Rzeczowe aktywa trwałe

Wycena nieruchomości (budynki) przejętej spółki została wykonana metodą dochodową. Podejście to polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że jej nabywca zapłaci za nią cenę, której wysokość uzależniona jest od przewidywanego dochodu, jaki może uzyskać z danej nieruchomości.

Wycenę gruntów przeprowadzono w podejściu porównawczym, przy zastosowaniu metody porównania parami lub metody korygowania ceny średniej. Przy metodzie porównywania parami porównuje się wartość nieruchomości będącą przedmiotem wyceny, której cechy są znane, kolejno z nieruchomościami podobnymi, które były przedmiotem obrotu rynkowego i dla których znane są ceny transakcyjne, warunki zawarcia transakcji oraz ceny tych nieruchomości. Przy metodzie korygowania ceny średniej wartość nieruchomości określa się w drodze korekty średniej ceny nieruchomości podobnych współczynnikami korygującymi, uwzględniającymi różnicę w poszczególnych cechach tych nieruchomości.

- Pozostałe korekty

Pozostałe korekty do wartości godziwej oraz tzw. korekty aktywów netto wynikające ze zmian dostosowawczych do zasad rachunkowości dotyczyły m.in. korekty do wartości godziwej zobowiązań z tytułu zidentyfikowanych w spółkach w tym Spółce rezerw oraz pozostałych zobowiązań w tym na usługi informacyjne lub z tytułu niekorzystnych umów.

Ustalenie wartości godziwej przejmowanych aktywów i zobowiązań oraz identyfikacja i ujęcie wartości niematerialnych wynikających z nabycia, zostały przeprowadzone w oparciu o dostępne informacje oraz najlepsze szacunki na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego i są to wartości ostateczne.

Wartość firmy ujęta na dzień fuzji prawnej:

	Dane Spółki ujęte w księgach Banku na datę fuzji prawnej
Przekazana zapłata	2 598 388
Wartość godziwa nabytych aktywów i przejętych zobowiązań	1 735 126
Wartość firmy	863 262
z tego przypisana do następujących segmentów:	
segment detaliczny	746 708
segment korporacyjny	116 554

Wartość firmy nie będzie podlegała odliczeniu podatkowemu.

Efekt synergii z tytułu przejęcia Nordea Bank Polska SA ma być umocnienie pozycji lidera w bankowości detalicznej, rozbudowanie sieci dystrybucji w dużych polskich miastach, powiększenie bazy zamożnych (affluent) klientów oraz wzmocnienie działalności w obszarze korporacyjnym zwłaszcza w zakresie emisji obligacji komunalnych i dla firm oraz obsługi przedsiębiorstw z kluczowych sektorów gospodarki, a także usług rozliczeniowych o zasięgu międzynarodowym.

Transakcja jest zgodna z ogłoszoną strategią PKO Banku Polskiego na lata 2013-2015, zakładającą wykorzystanie nadwyżek kapitału do wzmocnienia pozycji PKO Banku Polskiego na polskim rynku poprzez akwizycje, tak aby zachować wysokie stopy wzrostu również w sytuacji spowolnienia gospodarki i niskich stóp procentowych.

Zgodnie z MSSF 3 w ramach rozliczenia transakcji połączenia, Bank jako przejmujący ma możliwość rozpoznania aktywów z tytułu prawa do rekompensaty (indemnification assets). Aktywa te mogą wynikać ze specyficznych ustaleń ze sprzedającym, który zobowiązuje się do zrekompensowania przejmującemu poniesionych przez niego strat w związku z nieznanym wynikiem zdarzenia warunkowego lub niepewnością związaną z całością lub częścią określonego składnika aktywów lub zobowiązania. Przejmujący ujmuje składnik aktywów z tytułu odszkodowania w tym samym czasie, w którym ujmuje pozycję objętą odszkodowaniem (na dzień przejęcia) oraz wycenia ten składnik tą samą metodą jak aktywa bazowe, najczęściej według wartości godziwej.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Bank dokonał analizy wrażliwości Umowy Podziału Ryzyka. W analizie tej Bank określił scenariusze kształtowania się wskaźników makroekonomicznych, a w konsekwencji wskaźników jakości kredytowej, obejmujące scenariusz bazowy oraz scenariusze stress-testowe, przy czym scenariusz bazowy stanowił scenariusz opracowany na potrzeby stress-testu przeprowadzonego aktualnie przez EBA. Następnie Bank określił zdyskontowane wartości przepływów w poszczególnych scenariuszach i przypisała prawdopodobieństwa wystąpienia poszczególnych scenariuszy, przy czym największe prawdopodobieństwo przypisane zostało scenariuszowi bazowemu. W oparciu o przypisane scenariusze została określona wartość oczekiwana przepływów z tytułu Umowy Podziału Ryzyka, która wyniosła zero na dzień 1 kwietnia 2014 roku.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	2014	2013
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	9 163 199	9 500 655
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	8 389 267	8 815 124
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	445 479	499 865
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	602 015	514 278
Przychody z tytułu lokat w bankach	142 660	165 082
Przychody z tytułu kredytów udzielonych bankom	26 049	2 476
Inne	3 208	3 695
Pozostałe przychody, w tym:	745 160	986 624
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających (Nota 19)	343 316	454 278
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	340 831	468 445
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	61 013	63 901
Razem	9 908 359	10 487 279

Koszty z tytułu odsetek

	2014	2013
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(2 937 265)	(3 883 527)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(2 735 319)	(3 694 973)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(88 575)	(103 008)
Koszty z tytułu kredytów otrzymanych od banków	(61 329)	(29 689)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(40 927)	(38 737)
Koszty z tytułu depozytów banków	(11 115)	(17 120)
Pozostałe koszty	(22 241)	(23 302)
Koszty z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(10 234)	(14 375)
Koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(12 007)	(8 927)
Razem	(2 959 506)	(3 906 829)

5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	2014	2013
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	574 291	573 483
z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	574 291	573 483
Pozostałe prowizje z tytułu:	3 034 900	3 072 932
kart płatniczych	1 252 819	1 300 222
obsługi rachunków bankowych	895 195	875 578
ubezpieczenia kredytów	254 123	266 199
obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	230 083	217 323
operacji kasowych	101 584	113 189
operacji papierami wartościowymi	89 068	79 310
obsługi masowych operacji zagranicznych	60 250	52 290
pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	23 037	29 022
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	9 613	20 927
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	2 345	-
inne*	116 783	118 872
Z tytułu usług powierniczych	4 385	4 343
Razem	3 613 576	3 650 758

* Pozycja „inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty prowizji i opłat z tytułu:

	2014	2013
kart płatniczych	(659 864)	(677 073)
ubezpieczenia kredytów	(100 219)	(94 474)
usług akwizycyjnych	(81 876)	(90 210)
usług rozliczeniowych	(27 274)	(24 380)
prowizji za usługi operacyjne banków	(13 249)	(11 021)
inne*	(116 505)	(98 118)
Razem	(998 987)	(995 276)

* Pozycja „inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

6. Przychody z tytułu dywidend

	2014	2013
Przychody z tytułu dywidend od emitentów:	6 365	5 472
Inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	5 677	4 849
Aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	688	623
Przychody z tytułu dywidend od spółek zależnych, wspólnych przedsięwzięć i stowarzyszonych, z tego od:	85 100	90 577
PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA	35 033	24 045
CEUP eService Sp. z o.o.	21 387	44 428
Inteligo Financial Services SA	14 500	20 435
PKO Bankowy PTE SA	10 465	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	2 664	1 375
Agencji Inwestycyjnej CORP-SA SA	-	294
PKO Finance AB	1 051	-
Razem	91 465	96 049

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	2014	2013
Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonej z wykorzystaniem technik wyceny:	(5 273)	45 601
Instrumenty pochodne, w tym:	3 343	64 443
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	(6 078)	24 333
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(8 616)	(18 842)
Instrumenty dłużne	62 156	9 581
Instrumenty kapitałowe	1 084	(793)
Razem	57 967	54 389

2014	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	12 505 319	(12 487 061)	18 258
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	114 469	(74 760)	39 709
Razem	12 619 788	(12 561 821)	57 967

2013	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	12 846 431	(12 776 298)	70 133
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	74 231	(89 975)	(15 744)
Razem	12 920 662	(12 866 273)	54 389

8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	2014	2013
Zysk/strata z tytułu zmiany wartości aktywów dostępnych do sprzedaży ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach w trakcie okresu	(54 673)	(143 658)
Zysk/strata przeniesiona w okresie z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych” z tytułu:	161 651	66 909
zysk z tytułu sprzedaży przeniesiony z innych całkowitych dochodów	168 981	110 681
strata z tytułu sprzedaży przeniesiona z innych całkowitych dochodów	(7 330)	(43 772)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto, pozycja „Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto”	106 978	(76 749)

9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	2014	2013
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	57 881	39 983
Przychody uboczne	18 580	19 537
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	16 840	8 296
Przychody ze sprzedaży większościowego pakietu udziałów jednostki zależnej	-	346 932
Przychody z tytułu wyceny do wartości godziwej udziału pozostałego w wyniku transakcji sprzedaży zorganizowanej części jednostki zależnej	-	178 722
Przychody ze sprzedaży aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	11 569
Inne	61 151	34 576
Razem	154 452	639 615

	2014	2013
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(45 182)	(22 153)
Koszty przekazanych darowizn	(14 724)	(11 019)
Koszty uboczne	(4 332)	(5 209)
Inne	(30 589)	(23 973)
Razem	(94 827)	(62 354)

10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Z tytułu połączenia jednostek	Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	33 355	-	125 113	-	-	-	30 721	127 747	(125 113)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		3 296	-	123	-	-	-	3 419	-	(123)
Kapitałowe papiery wartościowe		30 059	-	124 990	-	-	-	27 302	127 747	(124 990)
Należności od banków	16	40 237	18	3 205	5 378	5 956	31 286	-	11 596	28 081
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	6 381 232	580 225	5 493 912	76 417	1 130 453	3 868 254	5 879	7 527 200	(1 625 658)
Sektor niefinansowy		6 361 891	571 051	5 485 086	76 040	1 130 432	3 852 875	5 875	7 504 886	(1 632 211)
kredyty gospodarcze		3 229 736	272 026	2 798 381	26 232	682 828	1 773 798	39	3 869 710	(1 024 583)
kredyty mieszkaniowe		1 704 404	284 979	1 379 099	43 732	114 614	1 050 046	136	2 247 418	(329 053)
kredyty konsumpcyjne		1 400 664	8 920	1 245 245	6 073	332 990	1 029 028	3 008	1 295 876	(216 217)
dłużne papiery wartościowe		27 087	5 126	62 361	3	-	3	2 692	91 882	(62 358)
Sektor finansowy		7 814	5 205	7 173	235	21	13 552	-	6 854	6 379
kredyty gospodarcze		7 814	5 205	7 173	235	21	13 552	-	6 854	6 379
Sektor budżetowy		11 527	3 969	1 653	142	-	1 827	4	15 460	174
kredyty gospodarcze		10 549	2 077	1 653	142	-	1 779	4	12 638	126
dłużne papiery wartościowe		978	1 892	-	-	-	48	-	2 822	48
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	24	165 226	-	154 273	-	236	-	163 329	155 934	(154 273)
Rzeczowe aktywa trwale	26	34	-	4	-	20	-	-	18	(4)
Wartości niematerialne	25	17 154	-	-	-	-	1 781	-	15 373	1 781
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	23	842 040	-	125 658	163 329	-	10 926	-	1 120 101	(114 732)
Inne należności		143 335	1 727	43 176	117	11 727	30 614	342	145 672	(12 562)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	145 124	11 148	371 982	3 031	-	398 207	-	133 078	26 225
Rezerwy na przyszłe zobowiązania		5 396	2 031	6 636	-	614	2 168	2 031	9 250	(4 468)
Razem		7 773 133	595 149	6 323 959	248 272	1 149 006	4 343 236	202 302	9 245 969	(1 980 723)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	24 592	16 183	-	5 536	-	1 884	33 355	(16 183)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		5 536	3 728	-	5 536	-	432	3 296	(3 728)
Kapitałowe papiery wartościowe		19 056	12 455	-	-	-	1 452	30 059	(12 455)
Należności od banków	16	30 792	16 746	-	-	6 507	794	40 237	(10 239)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	6 228 629	6 273 367	5 287	1 674 450	4 450 843	758	6 381 232	(1 822 524)
Sektor niefinansowy		6 161 413	6 210 097	1 651	1 674 450	4 336 062	758	6 361 891	(1 874 035)
kredyty gospodarcze		3 102 026	3 357 341	1 651	1 068 435	2 162 847	-	3 229 736	(1 194 494)
kredyty mieszkaniowe		1 639 861	1 273 051	-	181 336	1 026 611	561	1 704 404	(246 440)
kredyty konsumpcyjne		1 417 720	1 554 424	-	424 679	1 146 604	197	1 400 664	(407 820)
dłużne papiery wartościowe		1 806	25 281	-	-	-	-	27 087	(25 281)
Sektor finansowy		45 226	63 270	3 448	-	104 130	-	7 814	40 860
kredyty gospodarcze		45 226	63 270	3 448	-	104 130	-	7 814	40 860
Sektor budżetowy		21 990	-	188	-	10 651	-	11 527	10 651
kredyty gospodarcze		19 640	-	188	-	9 279	-	10 549	9 279
dłużne papiery wartościowe		2 350	-	-	-	1 372	-	978	1 372
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	24	1 226	143 798	21 165	963	-	-	165 226	(143 798)
Rzeczowe aktywa trwałe	26	34	57	299	32	324	-	34	267
Wartości niematerialne	25	17 154	-	-	-	-	-	17 154	-
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	23	683 817	177 936	1 452	-	-	21 165	842 040	(177 936)
Inne należności		149 549	48 547	-	18 737	35 895	129	143 335	(12 652)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	234 470	261 928	136	-	351 410	-	145 124	89 482
Rezerwy na przyszłe zobowiązania		11 961	3 713	-	549	9 729	-	5 396	6 016
Razem		7 382 224	6 942 275	28 339	1 700 267	4 854 708	24 730	7 773 133	(2 087 567)

11. Ogólne koszty administracyjne

	2014	2013
Świadczenia pracownicze	(2 343 178)	(2 304 366)
Koszty rzeczowe	(1 193 773)	(1 160 424)
Amortyzacja, w tym:	(643 210)	(531 417)
rzeczowe aktywa trwałe	(264 837)	(273 045)
wartości niematerialne	(378 370)	(258 362)
nieruchomości inwestycyjne	(3)	(10)
Podatki i opłaty	(72 130)	(56 856)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(215 293)	(167 703)
Razem	(4 467 584)	(4 220 766)

Świadczenia pracownicze

	2014	2013
Wynagrodzenia*, w tym:	(1 967 097)	(1 896 444)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(38 549)	(25 701)
Ubezpieczenia, w tym:	(312 418)	(343 622)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(262 441)	(274 221)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(63 663)	(64 300)
Razem	(2 343 178)	(2 304 366)

* W pozycji „Wynagrodzenia” ujęto wpływ rozwiązania w 2013 roku rezerwy na świadczenia emerytalno – rentowe oraz nagrody jubileuszowe w wysokości 179 milionów PLN.

Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego

Leasing finansowy

Bank nie posiada istotnych należności i zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące umów leasingu operacyjnego zawartych przez Bank.

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego dla okresu:	31.12.2014	31.12.2013
do 1 roku	208 714	142 704
od 1 roku do 5 lat	384 865	251 357
powyżej 5 lat	81 083	49 476
Razem	674 662	443 537

Opłaty leasingowe i subleasingowe ujęte jako koszt danego okresu, w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku wyniosły 227 981 tysięcy PLN (w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku 151 674 tysięcy PLN).

12. Podatek dochodowy

	2014	2013
Bieżące obciążenie podatkowe	(863 477)	(622 628)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	132 210	(103 455)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(731 267)	(726 083)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(50 769)	58 015
Razem	(782 036)	(668 068)

	2014	2013
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	3 810 738	3 959 845
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej (19%)	(724 040)	(752 371)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(39 686)	23 700
Wpływ utworzenia odpisu aktualizującego, niestanowiącego kosztów podatkowych (KREDOBANK SA)	(2 834)	(32 680)
Wpływ przeszacowania udziałów w spółce CEUP eService Sp. z o.o.	-	33 957
Wpływ aktualizacji odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji, niestanowiący kosztów/przychodów podatkowych	(31 302)	(2 518)
Wpływ pozostałych kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	(20 330)	(11 215)
Wpływ przychodów z tytułu dywidend	16 930	18 249
Wpływ pozostałych różnic trwałych	(2 150)	17 907
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny, nadpłaty	32 459	2 588
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(731 267)	(726 083)
Efektywna stopa podatkowa	19,19%	18,34%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	132 210	(103 455)
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	(863 477)	(622 628)

Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2014	31.12.2013
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	94 343	201 212

W myśl zasad dotyczących przedawnienia zobowiązań podatkowych, kontrola prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku dochodowego może być przeprowadzona w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia deklaracji podatkowej. Zobowiązanie Banku z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za 2014 rok zostanie uregulowane z zachowaniem terminów ustawowych.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat		Efekt połączenia z jednostką zależną
	31.12.2014	31.12.2013	2014	2013	
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	238 026	206 564	3 260	(13 256)	34 722
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	142 227	155 285	13 058	14 545	-
Odsetki od papierów wartościowych	37 627	22 438	(14 406)	(7 871)	783
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	3 062	-	-	-	1 397
odniesiona na wynik	1 841	-	(444)	6 276	1 397
odniesiona na inne dochody całkowite	1 221	-	-	-	-
Wycena papierów wartościowych, w tym:	7 891	-	-	-	900
odniesiona na wynik	-	-	900	3 889	900
odniesiona na inne dochody całkowite	7 891	-	-	-	-
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	348 433	336 603	(10 200)	(3 049)	1 630
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	777 266	720 890	-	-	39 432
odniesiona na wynik	728 722	720 890	(7 832)	534	39 432
odniesiona na inne dochody całkowite	9 112	-	-	-	-
rozpoznane na dzień połączenia z jednostką zależną (bez wpływu na rachunek zysków i strat)	39 432	-	-	-	-

AKTYWO Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat		Efekt połączenia z jednostką zależną
	31.12.2014	31.12.2013	2014	2013	
Odsetki naliczone od zobowiązań	214 153	159 134	49 755	(76 110)	5 264
Odsetki od papierów wartościowych	-	1 212	(1 212)	1 212	-
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	8 062	9 225	-	-	1 306
odniesiona na wynik	8 062	(20 235)	26 991	(30 896)	1 306
odniesiona na inne dochody całkowite	-	29 460	-	-	-
Wycena papierów wartościowych, w tym:	16 673	13 909	-	-	-
odniesiona na wynik	16 673	1 477	15 196	1 477	-
odniesiona na inne dochody całkowite	-	12 432	-	-	-
Rezerwa na świadczenia pracownicze	86 746	83 164	-	-	576
odniesiona na wynik	84 710	81 363	2 771	(50 407)	576
odniesiona na inne dochody całkowite	2 036	1 801	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	575 238	506 795	15 166	11 862	53 277
Korekta wyceny metodą liniową i ESP	449 916	246 967	28 298	(3 824)	174 651
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	97 882	87 676	3 077	42 697	7 129
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	1 448 670	1 108 082	-	-	242 203
odniesione na wynik	1 204 431	1 064 389	140 042	(103 989)	242 203
odniesione na inne dochody całkowite	2 036	43 693	-	-	-
rozpoznane na dzień połączenia z jednostką zależną (bez wpływu na rachunek zysków i strat)	242 203	-	-	-	-

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat		Efekt połączenia z jednostką zależną
	31.12.2014	31.12.2013	2014	2013	
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	671 404	387 192	-	-	202 771
odniesiony na wynik	475 709	343 499	132 210	(103 455)	202 771
odniesiony na inne dochody całkowite	(7 076)	43 693	-	-	-
rozpoznane na dzień połączenia z jednostką zależną (bez wpływu na rachunek zysków i strat)	202 771	-	-	-	-
AKTYWO Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	671 404	387 192	-	-	-
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	132 210	(103 455)	-

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	2014	2013
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	3 079 471	3 233 762
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	2,46	2,59

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozwodniających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku zarówno w 2014 roku, jak i w 2013 roku nie występowały instrumenty rozwodniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku w Banku nie wystąpiła działalność zaniechana.

14. Wypłacone dywidendy z podziałem na akcje

Zgodnie z uchwałą nr 7/2014 z dnia 26 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA, w wyniku podziału zysku PKO Banku Polskiego SA za rok obrotowy 2013 oraz pokrycia niepodzielonej straty z lat ubiegłych, zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku, przeznaczyło na dywidendę dla akcjonariuszy 937 500 tysięcy PLN, co stanowiło 0,75 PLN brutto na jedną akcję.

Walne Zgromadzenie ustaliło dzień dywidendy (dzień nabycia praw do dywidendy) na 18 września 2014 roku oraz termin wypłaty dywidendy na 3 października 2014 roku.

Dywidendą objęte były wszystkie akcje PKO Banku Polskiego SA. Dywidenda z zysku PKO Banku Polskiego SA za rok obrotowy 2013 została wypłacona w dniu 3 października 2014 roku.

W dniu 2 października 2014 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA przyjął uchwałę w sprawie podziału zysku netto PKO Banku Polskiego SA osiągniętego za okres od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku. Zgodnie z podjętą uchwałą Zarząd Banku postanowił, że w rekomendacji Zarządu dla Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za 2014 rok dotyczącej podziału zysku netto osiągniętego przez Bank w 2014 roku, zysk netto osiągnięty za okres od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku w wysokości 1 679 300 tysięcy PLN zostanie uwzględniony w sposób zakładający przeznaczenie z tego zysku na dywidendę dla akcjonariuszy kwoty 675 000 tysięcy PLN. Kwota ta stanowi 40,2% zysku netto Banku osiągniętego w I półroczu 2014 roku.

Podjęcie powyższej uchwały miało na celu zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 Banku 59,8% zysku netto osiągniętego za okres od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku, po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia i dywidendy. Wyżej wskazane zaliczenie zysku miało na celu zachowanie miar adekwatności kapitałowej na bezpiecznym poziomie i zapewnienie dalszego rozwoju Banku. Zgodnie z art. 26 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zaliczenie zysku roku bieżącego do funduszy własnych jest możliwe wyłącznie po uzyskaniu uprzedniej zgody Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz po zweryfikowaniu zysków przez niezależne osoby odpowiedzialne za badanie sprawozdań finansowych.

Bank uzyskał powyższą zgodę KNF i wskazał w raporcie bieżącym nr 71/2014 z dnia 2 października 2014 roku, że zapewnienie bezpiecznego poziomu adekwatności kapitałowej dla rozwijającej się działalności wymaga akumulacji części zysku netto za 2014 rok. Zasadniczymi czynnikami mającymi wpływ na tę decyzję Banku było przeprowadzenie transakcji nabycia aktywów Grupy Nordea, zmieniające się otoczenie regulacyjne, jak również proces tworzenia banku hipotecznego (jako spółki zależnej od Banku).

Wskazany powyżej poziom dywidendy z zysku osiągniętego za okres od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku był wyłącznie deklaracją rekomendowania wypłaty z zysku za wskazany okres. Część zysku osiągniętego w 2014 roku, jaka w ocenie Zarządu powinna zostać przeznaczona na dywidendę, zostanie zarekomendowana Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu zatwierdzającemu sprawozdanie finansowe Banku za 2014 rok przez Zarząd Banku we właściwym trybie, przed terminem zwołania tego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, a ostateczną wysokość dywidendy ustali Walne Zgromadzenie.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2014	31.12.2013
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	7 772 856	4 018 340
Gotówka	3 925 385	3 169 820
Inne środki	7	246
Razem	11 698 248	7 188 406

Rezerwa obowiązkowa

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Środki na rachunku rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy referencyjnej. Na dzień 31 grudnia 2014 roku oprocentowanie to wynosiło 1,8%. Na dzień 31 grudnia 2013 roku środki na rachunku rezerwy obowiązkowej były oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli a oprocentowanie to wynosiło 2,475%.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania:

Środki pieniężne w kwocie 11 440 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 17 449 tysięcy PLN) stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Dom Maklerski PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW_CCP w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych. Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW_CCP.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank posiadał środki o ograniczonej możliwości dysponowania w ramach prowadzonych działań stabilizacji emisji dla akcjonariusza sprzedającego w kwocie 14 629 tysięcy PLN zablokowane na rachunku menedżera stabilizacji. Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie wystąpiły tego typu środki.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych środki te prezentowane są jako środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku ich wartość wyniosła odpowiednio 11 440 tysięcy PLN oraz 32 078 tysięcy PLN.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym, gotówka i inne są w całości traktowane jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych.

16. Należności od banków

	31.12.2014	31.12.2013
Lokaty w bankach	1 602 613	1 425 588
Rachunki bieżące	721 366	399 057
Udzielone kredyty i pożyczki	295 004	289 529
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	14 033
Środki pieniężne w drodze	1 160	1 117
Razem	2 620 143	2 129 324
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(11 596)	(40 237)
odpis z tytułu utraty wartości na należność od banku zagranicznego	(11 515)	(40 137)
Razem netto	2 608 547	2 089 087

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w nocie 48 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych

Środki pieniężne na lokatach w bankach zawierają aktywa będące zabezpieczeniem zobowiązań własnych, w tym przypadku rozliczeń z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych. Wartość tych aktywów na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 1 051 625 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 727 766 tysięcy PLN).

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia, w kwocie 2 354 512 tysięcy PLN są w całości traktowane jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiły 1 456 276 tysięcy PLN).

17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Według wartości bilansowej	31.12.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe	1 919 353	472 535
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 825 454	395 202
obligacje skarbowe PLN	1 825 454	390 660
obligacje skarbowe EUR	-	4 542
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	50 563	41 907
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	22 146	23 892
obligacje korporacyjne PLN	22 137	23 892
obligacje korporacyjne EUR	9	-
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	6 559	11 366
obligacje emitowane przez GPW PLN	2 248	6 628
obligacje emitowane przez PKO Finance AB EUR	4 233	4 604
obligacje korporacyjne PLN	78	134
emitowane przez banki	14 631	168
Udziały i akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	5 137	10 799
Certyfikaty inwestycyjne	3 891	1 151
Prawa do akcji	278	-
Razem	1 928 659	484 485

Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2014	31.12.2013
obligacje skarbowe PLN	1 741 972	389 455
obligacje skarbowe EUR	-	4 174
obligacje korporacyjne PLN	38 323	30 618
obligacje korporacyjne EUR	4 058	4 355
obligacje komunalne PLN	48 067	39 158
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa	2,00%	3,79%

Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	2014	2013
Stan na początek okresu	484 485	282 230
Różnice kursowe	58	(71)
Zwiększenia	204 794 395	378 331 885
Zmniejszenia	(203 348 345)	(378 130 581)
Zmiany wartości godziwej	(1 934)	1 022
Stan na koniec okresu	1 928 659	484 485

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Bank utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach.

Przeniesione aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, które nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Do aktywów finansowych, których Bank nie wyłącza ze sprawozdania finansowego należy zaliczyć aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back (obligacje skarbowe). Wartości bilansowe przeniesionych aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu i powiązanych z nimi zobowiązań na dzień 31 grudnia 2014 oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku kształtowały się następująco:

Wartość bilansowa	31.12.2014	31.12.2013
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	926 977	1 682 616
Zobowiązania z tytułu sell-buy-back	927 553	1 684 506

Wstępny Depozyt Rozliczeniowy KDPW

Dom Maklerski utrzymuje obligacje w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych stanowiące zabezpieczenie rozliczeń transakcji z Izbą Rozliczeniową.

Wartość bilansowa	31.12.2014	31.12.2013
Wartość depozytu	7 998	7 589
Wartość nominalna zabezpieczenia	8 000	8 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Wartość bilansowa zabezpieczenia	8 112	7 990

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez Skarb Państwa	54 632	7 281	488 236	709 697	565 608	1 825 454
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	255	596	7 535	42 177	50 563
emitowane przez inne podmioty finansowe	34	-	4 233	2 292	-	6 559
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	-	183	20 226	1 737	22 146
emitowane przez banki	102	-	-	11 949	2 580	14 631
Razem	54 768	7 536	493 248	751 699	612 102	1 919 353

Na dzień 31 grudnia 2013 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez Skarb Państwa	50 070	1 082	141 700	175 947	26 403	395 202
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	20	47	7 901	33 939	41 907
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	72	-	11 262	32	11 366
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	-	29	21 096	2 767	23 892
emitowane przez banki	-	-	114	54	-	168
Razem	50 070	1 174	141 890	216 260	63 141	472 535

18. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Bank

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Banku są: IRS, CIRS, FX Swap, FRA, Opcje, Forward.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank posiadał następujące typy instrumentów pochodnych:

	31.12.2014		31.12.2013	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające (Nota 19)	599 841	494 961	361 639	414 804
Pozostałe instrumenty pochodne	4 883 667	5 050 541	2 640 581	2 913 345
Razem	5 483 508	5 545 502	3 002 220	3 328 149

Wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Rodzaj kontraktu	31.12.2014		31.12.2013	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	4 592 893	4 439 830	2 592 081	2 490 832
CIRS	340 970	616 997	252 941	545 073
FX Swap	227 857	237 542	39 908	156 320
Opcje	172 680	133 912	75 443	61 961
FRA	59 078	63 505	13 652	11 454
Forward	89 113	53 043	24 552	60 112
Inne	917	673	3 643	2 397
Razem	5 483 508	5 545 502	3 002 220	3 328 149

Wartości nominalne instrumentów bazowych

31 grudnia 2014 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych						
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe						
Swap walutowy (FX Swap)	33 134 592	5 081 541	6 685 243	1 956	-	44 903 332
Zakup walut	16 593 365	2 549 927	3 300 566	972	-	22 444 830
Sprzedaż walut	16 541 227	2 531 614	3 384 677	984	-	22 458 502
Forward walutowy (Forward)	1 925 111	3 856 935	5 868 067	2 492 142	-	14 142 255
Zakup walut	961 724	1 931 692	2 929 934	1 248 425	-	7 071 775
Sprzedaż walut	963 387	1 925 243	2 938 133	1 243 717	-	7 070 480
Opcje	1 673 547	1 682 724	5 168 100	9 643 363	-	18 167 734
Zakup	838 656	835 493	2 578 193	4 783 729	-	9 036 071
Sprzedaż	834 891	847 231	2 589 907	4 859 634	-	9 131 663
Cross Currency (CIRS)	2 667 659	-	9 081 656	19 181 620	19 832 431	50 763 366
Zakup	1 330 822	-	4 434 648	9 513 434	10 012 968	25 291 872
Sprzedaż	1 336 837	-	4 647 008	9 668 186	9 819 463	25 471 494
Transakcje stopy procentowej						
Swap na stopę procentową (IRS)	15 563 390	27 983 756	100 070 606	241 923 922	39 449 738	424 991 412
Zakup	7 781 695	13 991 878	50 035 303	120 961 961	19 724 869	212 495 706
Sprzedaż	7 781 695	13 991 878	50 035 303	120 961 961	19 724 869	212 495 706
Forward Rate Agreement (FRA)	21 823 000	22 975 000	47 575 000	10 850 000	-	103 223 000
Zakup	11 544 000	9 605 000	22 200 000	5 725 000	-	49 074 000
Sprzedaż	10 279 000	13 370 000	25 375 000	5 125 000	-	54 149 000
Pozostałe transakcje						
Inne (w tym na indeks giełdowy)	3 274 082	130 246	1 672 805	1 028 191	-	6 105 324
Zakup	1 296 588	67 802	662 695	545 436	-	2 572 521
Sprzedaż	1 977 494	62 444	1 010 110	482 755	-	3 532 803
Razem instrumenty pochodne	80 061 381	61 710 202	176 121 477	285 121 194	59 282 169	662 296 423

31 grudnia 2013 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych						
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe						
Swap walutowy (FX Swap)	9 064 267	621 348	2 413 223	-	-	12 098 838
Zakup walut	4 514 720	299 874	1 170 424	-	-	5 985 018
Sprzedaż walut	4 549 547	321 474	1 242 799	-	-	6 113 820
Forward walutowy (Forward)	2 020 788	2 202 576	3 397 762	479 550	-	8 100 676
Zakup walut	1 008 082	1 099 414	1 682 174	233 773	-	4 023 443
Sprzedaż walut	1 012 706	1 103 162	1 715 588	245 777	-	4 077 233
Opcje	1 454 808	1 201 679	4 126 364	1 024 474	-	7 807 325
Zakup	730 276	589 870	2 023 539	508 731	-	3 852 416
Sprzedaż	724 532	611 809	2 102 825	515 743	-	3 954 909
Cross Currency (CIRS)	1 490 674	1 354 330	2 462 933	25 246 228	9 914 523	40 468 688
Zakup	745 837	678 010	1 236 520	12 567 095	4 924 105	20 151 567
Sprzedaż	744 837	676 320	1 226 413	12 679 133	4 990 418	20 317 121
Transakcje stopy procentowej						
Swap na stopę procentową (IRS)	19 507 842	28 971 362	74 714 510	214 022 130	23 798 504	361 014 348
Zakup	9 753 921	14 485 681	37 357 255	107 011 065	11 899 252	180 507 174
Sprzedaż	9 753 921	14 485 681	37 357 255	107 011 065	11 899 252	180 507 174
Forward Rate Agreement (FRA)	-	-	49 114 000	3 100 000	-	52 214 000
Zakup	-	-	26 063 000	1 100 000	-	27 163 000
Sprzedaż	-	-	23 051 000	2 000 000	-	25 051 000
Pozostałe transakcje						
Inne (w tym na indeks giełdowy)	5 456 692	111 580	489 039	1 424 298	-	7 481 609
Zakup	2 497 383	87 915	259 177	769 506	-	3 613 981
Sprzedaż	2 959 309	23 665	229 862	654 792	-	3 867 628
Razem instrumenty pochodne	38 995 071	34 462 875	136 717 831	245 296 680	33 713 027	489 185 484

19. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Bank na dzień stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

19.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - styczeń 2015 roku - październik 2026 roku.

19.2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - styczeń 2015 roku - luty 2019 roku.

19.3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - styczeń 2015 roku - czerwiec 2016 roku.

19.4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - styczeń 2015 roku - lipiec 2016 roku.

19.5. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - styczeń 2015 roku - wrzesień 2022 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 i 2013 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Bank to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

W 2014 roku Bank nie ustanawiał nowych strategii zabezpieczających.

W drugim kwartale 2014 roku, na skutek braku spełnienia testu efektywności retrospektywnej, Bank zaprzestał stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla jednego z powiązań zabezpieczających w ramach strategii „Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS”.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	31.12.2014		31.12.2013	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	421 101	-	229 630	630
CIRS	178 740	494 961	132 009	414 174
Razem	599 841	494 961	361 639	414 804

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2014 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	-	2 540 000	3 264 000	6 114 000	-	11 918 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	1 538 690	473 115	-	2 011 805
EUR (waluta oryginalna)	-	-	361 000	111 000	-	472 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	886 175	-	886 175
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	525 690	-	3 598 193	4 079 294	2 664 515	10 867 692
float CHF	150 000	-	1 075 000	1 195 000	775 000	3 195 000
CIRS fixed USD/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	875 000	875 000
float CHF	-	-	-	-	814 481	814 481

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2013 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	1 600 000	570 000	1 400 000	6 114 000	-	9 684 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	1 957 478	-	1 957 478
EUR (waluta oryginalna)	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	845 400	-	845 400
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	170 080	678 010	855 508	6 708 684	1 831 815	10 244 097
float CHF	50 000	200 000	250 000	2 020 000	525 000	3 045 000
CIRS fixed USD/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	750 000	750 000
float CHF	-	-	-	-	695 419	695 419

Wartości nominalne przeliczone zostały średnim kursem NBP odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	31.12.2014	31.12.2013
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(155 053)	64 073
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	330 221	122 138
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	(168 743)	(341 264)
- przychody odsetkowe	(343 316)	(454 278)
- wynik z pozycji wymiany	174 573	113 014
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	6 425	(155 053)
Efekt podatkowy	(1 221)	29 460
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	5 204	(125 593)
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	(6 078)	24 333
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	161 478	(219 126)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(30 681)	41 634
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	130 797	(177 492)

20. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	31.12.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe	13 417 667	15 179 188
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	10 998 812	13 997 228
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	2 165 038	931 325
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	253 817	250 635
obligacje komunalne EUR	139 882	136 700
obligacje komunalne PLN	113 935	113 935
Razem	13 417 667	15 179 188

Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2014	31.12.2013
bony pieniężne NBP PLN	11 000 000	14 000 000
obligacje skarbowe PLN	2 091 696	899 531
obligacje komunalne EUR	106 558	103 680
obligacje komunalne PLN	100 000	100 000
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa	1,96%	3,09%

Zmiana stanu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2014	2013
Stan na początek okresu	15 179 188	12 614 917
Różnice kursowe	3 989	6 050
Zwiększenia, w tym	625 937 575	682 824 839
z tytułu połączenia jednostek	740 242	-
Zmniejszenia	(627 717 761)	(680 260 178)
Zmiany wartości godziwej	14 676	(6 440)
Stan na koniec okresu	13 417 667	15 179 188

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, ale Bank utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach.

Przeniesione instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, które nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Do aktywów finansowych, których Bank nie wyłącza ze sprawozdania finansowego należy zaliczyć aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back (obligacje skarbowe). Wartości bilansowe przeniesionych aktywów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i powiązanych z nimi zobowiązań na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku kształtowały się następująco:

Wartość bilansowa	31.12.2014	31.12.2013
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	2 068
Zobowiązania z tytułu sell-buy-back	-	2 071

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	do 1 miesiąca	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe					
emitowane przez banki centralne	10 998 812	-	-	-	10 998 812
emitowane przez Skarb Państwa	197 399	129 722	1 362 245	475 672	2 165 038
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	253 817	-	253 817
Razem	11 196 211	129 722	1 616 062	475 672	13 417 667

Na dzień 31 grudnia 2013 roku	do 1 miesiąca	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe					
emitowane przez banki centralne	13 997 228	-	-	-	13 997 228
emitowane przez Skarb Państwa	-	188 349	742 976	-	931 325
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	113 935	136 700	250 635
Razem	13 997 228	188 349	856 911	136 700	15 179 188

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmowane są zgodnie z MSR 39.9 co szczegółowo zostało opisane w nocie 2.5.1.1 „Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2014	31.12.2013
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	185 084 771	153 753 558
sektor finansowy	5 334 058	5 719 004
gospodarcze, w tym:	5 031 085	3 680 581
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	11 440	19 339
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	302 973	2 038 423
sektor niefinansowy	169 725 839	140 893 713
mieszkaniowe	97 959 884	76 482 811
gospodarcze	48 201 845	43 172 563
konsumpcyjne	21 455 129	20 399 493
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 108 981	838 846
sektor budżetowy	10 024 874	7 140 841
gospodarcze	7 202 375	6 057 017
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 822 499	978 159
transakcje z przyrzeczeniem odkupu*	-	105 665
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 527 200)	(6 381 232)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	177 557 571	147 372 326

* Na dzień 31 grudnia 2013 roku w ramach prowadzonych działań stabilizacji emisji dla akcjonariusza sprzedającego, Dom Maklerski posiadał akcje spółki wyceniane w cenie nabycia prezentowane w pozycji „Transakcje z przyrzeczeniem odkupu” w kwocie 105 665 tysięcy PLN i środki pieniężne w kwocie 14 629 tysięcy PLN zablokowane na rachunku menedżera stabilizacji oraz zobowiązanie w takiej samej wysokości wobec akcjonariusza sprzedającego. Rozliczenie transakcji nastąpi zgodnie z umową o stabilizację w ramach wzajemnej kompensaty aktywów i zobowiązań w takiej samej kwocie po 30 dniach od momentu rozpoczęcia stabilizacji, bądź w momencie zrównania liczby akcji zakupionych na rynku w ramach podejmowanych działań stabilizacyjnych z liczbą akcji otrzymanych od akcjonariusza sprzedającego.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank nie posiadał akcji w ramach prowadzonych działań stabilizacji emisji dla akcjonariusza sprzedającego.

Według segmentów klienta	31.12.2014	31.12.2013
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	185 084 771	153 753 558
bankowości hipotecznej	90 622 919	68 794 958
korporacyjne	51 188 599	40 763 620
bankowości detalicznej i prywatnej	21 455 129	20 399 493
małych i średnich przedsiębiorstw*	21 503 711	21 632 060
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	302 973	2 144 088
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy	11 440	19 339
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 527 200)	(6 381 232)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	177 557 571	147 372 326

* Od 2014 roku zmiana prezentacyjna polegająca na włączeniu do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw klientów rynku mieszkaniowego (dane za 2013 rok zostały doprowadzone do porównywalności).

Struktura kredytów i pożyczek przedstawiona w nocy obejmuje następującą segmentację:

- kredyty gospodarcze podmiotów finansowych (tj. np. firmy leasingowe, ubezpieczeniowe, towarzystwa inwestycyjne) obejmują bankowość korporacyjną,
- kredyty mieszkaniowe obejmują kredyty bankowości hipotecznej i klientów rynku mieszkaniowego, segmentu klienta korporacyjnego oraz małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie produktów przeznaczonych na cele mieszkaniowe,
- kredyty gospodarcze podmiotów niefinansowych, w zależności od rozmiaru podmiotu, obejmują kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw, rynku mieszkaniowego oraz kredyty korporacyjne udzielane podmiotom gospodarczym z przeznaczeniem innym niż na cele mieszkaniowe,
- kredyty konsumpcyjne obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- kredyty gospodarcze podmiotów budżetowych obejmują kredyty bankowości korporacyjnej,
- reklasyfikowane papiery dłużne prezentowane są w segmencie klienta korporacyjnego.

Dłużne papiery wartościowe w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	31.12.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe reklasifikowane do portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom, brutto	1 494 983	1 756 938
Dłużne papiery wartościowe bezpośrednio klasyfikowane do portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom, brutto	3 436 497	60 067
Odpisy	(94 704)	(28 065)
Razem dłużne papiery wartościowe, netto	4 836 776	1 788 940

Reklasyfikacja papierów wartościowych

W 2014 roku i w 2013 roku nie nastąpiło przekwalifikowanie papierów wartościowych do portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom. W 2012 roku ze względu na zmianę intencji co do utrzymywania wybranego portfela nieskarbowych papierów wartościowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu do kategorii dostępne do sprzedaży Bank dokonał ich przekwalifikowania do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom. W wyniku reklasyfikacji portfela zmianie uległy zasady wyceny portfela tj. z wyceny do wartości godziwej na wycenę według zamortyzowanego kosztu.

Dłużne papiery wartościowe reklasifikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom według stanu na dzień reklasyfikacji:

Portfel reklasifikowany w 3 kwartale 2012	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	778 233	807 275	807 275
Obligacje korporacyjne	632 160	632 013	632 013
Razem	1 410 393	1 439 288	1 439 288

Portfel reklasifikowany w 4 kwartale 2012	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	440 950	430 124	430 124
Obligacje korporacyjne	656 630	661 546	661 546
Razem	1 097 580	1 091 670	1 091 670

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasifikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom według stanu na dzień:

31 grudnia 2014 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	850 183	847 435	853 129
Obligacje korporacyjne	631 640	640 689	568 483
Razem	1 481 823	1 488 124	1 421 612

31 grudnia 2013 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	961 611	963 118	965 180
Obligacje korporacyjne	787 040	791 503	768 385
Razem	1 748 651	1 754 621	1 733 565

Zmiana wartości godziwej jaka zostałaby rozpoznana w rachunku zysków i strat i/lub w innych dochodach całkowitych gdyby nie dokonano przekwalifikowania wyniosłaby za okres od daty reklasyfikacji do dnia 31 grudnia 2014 roku (5 720) tysięcy PLN (31 grudnia 2013 roku (5 948) tysięcy PLN). Na dzień 31 grudnia 2014 roku średnia efektywna stopa procentowa dla portfela dłużnych papierów wartościowych wynosiła 3,632% (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 4,139%).

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	31.12.2014	31.12.2013
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	6 616 005	6 830 053
ze stwierdzoną utratą wartości	5 138 087	5 091 377
bez stwierdzonej utraty wartości	1 477 918	1 738 676
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	7 209 870	7 173 761
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	171 258 896	139 749 744
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	185 084 771	153 753 558
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(2 599 180)	(2 133 217)
ze stwierdzoną utratą wartości	(2 583 402)	(2 116 083)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(4 322 663)	(3 677 518)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(605 357)	(570 497)
Odpisy - razem	(7 527 200)	(6 381 232)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	177 557 571	147 372 326

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w nocie 10 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 6,7% (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 8,0%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 61,0% (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 52,0%).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 4,9% (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 5,4%).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości dla których Bank utrzymywałby zaangażowanie w tych aktywach.

22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	21 794 141	13 551 967
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	12 458 348	8 518 450
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	4 480 325	3 440 753
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	3 466 982	1 000 549
obligacje korporacyjne PLN	2 951 605	1 000 549
obligacje korporacyjne EUR	315 965	-
obligacje korporacyjne USD	199 412	-
emitowane przez inne podmioty finansowe, obligacje korporacyjne PLN	184 914	33 401
emitowane przez banki, w tym:	1 203 572	558 814
obligacje korporacyjne PLN	1 112 705	558 814
obligacje korporacyjne EUR	90 867	-
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	(3 296)
obligacje korporacyjne	-	(3 296)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	21 794 141	13 548 671
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	425 742	218 086
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	395 345	161 403
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	30 397	56 683
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(127 747)	(30 059)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	297 995	188 027
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	22 092 136	13 736 698

Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2014	31.12.2013
obligacje skarbowe PLN	12 212 276	8 406 366
obligacje komunalne PLN	4 388 019	3 361 853
obligacje korporacyjne PLN	4 217 122	1 579 343
obligacje korporacyjne EUR	404 919	-
obligacje korporacyjne USD	200 998	-
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych	2,12%	3,35%

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	2014	2013
Stan na początek okresu	13 736 698	12 061 406
Różnice kursowe	34 134	1 497
Zwiększenia, w tym	52 939 123	46 880 663
z tytułu połączenia jednostek	1 686 180	-
Zmniejszenia	(44 724 797)	(45 130 119)
w tym zmiana stanu odpisu (Nota 10)	(94 392)	(8 763)
Zmiany wartości godziwej, która odniesiona jest na inne dochody całkowite (Nota 7)	106 978	(76 749)
Stan na koniec okresu	22 092 136	13 736 698

Ryzyko związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zostało szerzej opisane w notce 48 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	po terminie zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							
emitowane przez Skarb Państwa	344 572	-	212 936	7 693 424	4 207 416	-	12 458 348
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	524	5 324	253 275	1 523 879	2 697 323	-	4 480 325
emitowane przez podmioty niefinansowe	290 339	84 458	498 351	1 421 019	1 172 815	-	3 466 982
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	170 074	14 840	-	-	-	184 914
emitowane przez banki	-	49 773	-	1 153 799	-	-	1 203 572
Razem	635 435	309 629	979 402	11 792 121	8 077 554	-	21 794 141

Na dzień 31 grudnia 2013 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	po terminie zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							
emitowane przez Skarb Państwa	1 498	-	308 598	6 701 631	1 506 723	-	8 518 450
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	4 523	127 574	999 750	2 308 656	250	3 440 753
emitowane przez podmioty niefinansowe	68 085	16 566	62 536	685 456	164 610	-	997 253
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	33 401	-	-	-	-	33 401
emitowane przez banki	-	-	-	509 284	49 530	-	558 814
Razem	69 583	54 490	498 708	8 896 121	4 029 519	250	13 548 671

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Bank utrzymywałby zaangażowanie w tych aktywach.

Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (t. jedn. Dz. U. z 2009 roku nr 84, poz. 711 z późniejszymi zmianami) poniższe aktywa stanowią zabezpieczenie zobowiązań wobec Bankowego Funduszu Gwarantowanego

	31.12.2014	31.12.2013
Wartość funduszu	901 339	800 545
Wartość nominalna zabezpieczenia	930 000	830 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2025	25.01.2015
Wartość bilansowa zabezpieczenia	915 957	839 777

Wartość aktywów stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej. Środki te traktowane są jako aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych.

23. Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2014 roku inwestycje Banku w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

23.1. Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych jednostkach podporządkowanych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDO BANK SA	1 018 069	(760 641)	257 428
PKO Bank Hipoteczny SA	300 000	-	300 000
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	283 624	(244 162)	39 462
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
PKO Życie Towarzystwo ubezpieczeń SA (dawna „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA)	184 636	-	184 636
MERKURY - fiz an ¹	120 000	-	120 000
PKO Leasing SA	98 000	-	98 000
PKO BP Finat Sp. z o.o.	71 295	-	71 295
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. ²	44 371	(44 371)	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	30 566	(10 666)	19 900
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	27 549	(20 441)	7 108
PKO Finance AB	172	-	172
Wspólne przedsięwzięcia			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197 320	-	197 320
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	17 498	(9 466)	8 032
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(28 854)	117 646
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	2 933 875	(1 120 101)	1 813 774

1) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu umożliwiające, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad Funduszem.

2) Spółka do dnia 19 stycznia 2014 roku była wspólnym przedsięwzięciem PKO Banku Polskiego SA.

Zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” dokonano oceny wartości odzyskiwalnej zaangażowań kapitałowych w spółkach zależnych. W 2014 roku Bank, na podstawie przeprowadzonej wyceny, zwiększył odpisy aktualizujące wartość zaangażowania kapitałowego w spółki na Ukrainie o 116 192 tysiące PLN, utworzył odpis aktualizujący wartość udziałów „Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. w kwocie 9 466 tysięcy PLN oraz zmniejszył wartość odpisu aktualizującego wartość akcji Banku Poczтового SA o kwotę 10 926 tysięcy PLN.

Wartość spółek ukraińskich jest efektem ogólnej sytuacji polityczno - gospodarczej Ukrainy. W 2014 roku na Ukrainie pogłębiała się recesja gospodarcza wraz z zaostrzającym się konfliktem z Rosją we wschodniej części kraju. W całym 2014 roku gospodarka Ukrainy mogła skurczyć się nawet o -8,2% (według prognoz Międzynarodowego Funduszu Walutowego). Inflacja CPI wyniosła w listopadzie 21,8% r/r, a rezerwy walutowe Ukrainy spadły poniżej 10 miliardów USD. W 2014 roku nastąpiło również silne osłabienie waluty narodowej (UAH) wobec walut wymienialnych - kurs UAH/USD wzrósł w ubiegłym roku z 7,993 do 15,769 (według danych Narodowego Banku Ukrainy). W trudnej sytuacji jest sektor bankowy - według stanu na 1 grudnia 2014 roku liczba banków prowadzących działalność operacyjną spadła w 2014 roku ze 180 do 165, wobec 28 banków toczy się postępowanie upadłościowe. KREDO BANK SA kontynuuje działalność kredytową, ma stabilną sytuację płynnościową oraz wsparcie strategicznego akcjonariusza w postaci PKO Banku Polskiego SA, tak więc postrzegany jest jako jeden z banków charakteryzujących się największą możliwością przetrwania okresu niestabilności systemowej.

Wartość odzyskiwalna KREDO BANK SA została ustalona na podstawie wartości użytkowej wyliczonej w oparciu o wartość obecną szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych na podstawie skorygowanego planu finansowego KREDO BANK SA, między innymi w zakresie możliwych do realizacji wolumenów kredytowych i depozytowych.

Udziały w spółkach Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. i „Inter-Risk Ukraina” Sp. z o.o., z uwagi na brak satysfakcjonujących ofert zakupu wyżej wymienionych spółek w obecnych warunkach rynkowych przestały być ujmowane na aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży i na koniec 2014 roku zostały wycenione według wartości odzyskiwalnej.

Bank podejmuje szereg działań mających na celu ograniczenie wpływu sytuacji makroekonomicznej na KREDO BANK SA (między innymi ścisła kontrola ryzyka kredytowego, poziomu ponoszonych kosztów i dostosowanie ich do planowanych poziomów sprzedaży, monitorowanie adekwatności kapitałowej, pozycji walutowej i sytuacji płynnościowej banku).

Wartość odzyskiwalna akcji Banku Poczowego SA została ustalona na podstawie wartości użytkowej wyliczonej w oparciu o wartość obecną przyszłych przepływów pieniężnych oszacowanych na podstawie strategii Spółki. Oszacowano również wartość godziwą na podstawie wskaźników rynkowych porównywalnej grupy banków.

Wartość odzyskiwalna udziałów „Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. została ustalona na podstawie wartości użytkowej wyliczonej w oparciu o wartość obecną przyszłych przepływów pieniężnych oszacowanych na podstawie średnioterminowej prognozy Spółki z uwzględnieniem strategii Banku wobec Spółki.

Jednocześnie w grudniu 2014 roku udziały w spółce Qualia Development Sp. z o.o., zgodnie z MSSF 5, zostały przeklasyfikowane do aktywów przeznaczonych do sprzedaży w wartości godziwej oszacowanej w wysokości 165 000 tysięcy PLN - Bank zamierza odzyskać wartość wyżej wymienionych udziałów w drodze transakcji sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDO BANK SA	999 412	(745 723)	253 689
Qualia Development Sp. z o.o. ¹	317 785	-	317 785
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
MERKURY - fiz an ²	120 000	-	120 000
PKO Leasing SA	90 000	-	90 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	22 066	(10 666)	11 400
PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	-	11 693
PKO Finance AB	172	-	172
Wspólne przedsięwzięcia			
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	44 371	(44 371)	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. ³	197 592	-	197 592
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(39 780)	106 720
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	2 420 966	(842 040)	1 578 926

- 1) W pozycji uwzględniona jest wartość objętych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki w wysokości 77 474 tysięcy PLN pokrytych wkładem niepieniężnym w postaci udziałów spółki „Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.; wyżej wymienione podwyższenie według stanu na 31 grudnia 2013 roku nie było zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Dodatkowo w pozycji ujęto dopłaty dokonane przez PKO Bank Polski SA, dla których nastąpiła konwersja na zaangażowanie kapitałowe, uprzednio wykazywana w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.
- 2) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu umożliwiające zgodnie z MSSF sprawowanie kontroli nad Funduszem.
- 3) Spółka do 30 grudnia 2013 roku była spółką bezpośrednio zależną od PKO Banku Polskiego SA; udziały Spółki są wykazywane według wartości godziwej ustalonej na dzień utraty wartości.

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych

	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
31.12.2014					
Grupa Bank Pocztowy SA	7 711 472	7 271 808	531 451	43 653	25,0001
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	22 400	5 382	2 772	6	33,33
Razem	7 733 872	7 277 190	534 223	43 659	X
31.12.2013					
Grupa Bank Pocztowy SA	7 382 745	6 990 980	514 030	36 027	25,0001
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	20 465	4 049	2 395	1	33,33
Razem	7 403 210	6 995 029	516 425	36 028	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Poczowego SA pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych sporządzonych według MSSF, a dane spółki „Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi standardami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Banku różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF nie są istotne dla sprawozdania finansowego Banku. Dane za 2013 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innymi inwestorami.

W 2014 roku, w ramach III etapu restrukturyzacji finansowej spółki Polimex-Mostostal SA, PKO Bank Polski SA oraz Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA (spółka zależna od Banku) objęły akcje wyemitowane przez Spółkę o łącznej cenie emisyjnej w wysokości 211 366 tysięcy PLN, opłacone w drodze umownego potrącenia wierzytelności przysługujących tym podmiotom (podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 22 października 2014 roku). W efekcie, według stanu na 31 grudnia 2014 roku, PKO Bank Polski SA łącznie ze spółkami zależnymi posiadał łącznie 1 061 971 808 akcji Polimex - Mostostal SA, stanowiących 24,5% udziału w kapitale zakładowym Spółki i uprawniających do 24,5% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Jednocześnie PKO Bank Polski SA, w związku z zawartą w dniu 30 września 2014 roku umową sprzedaży 200 milionów sztuk akcji spółki Polimex - Mostostal SA, zobowiązał się do nie wykonywania prawa głosu z akcji objętych wyżej wymienioną umową. W związku z powyższym udział Grupy Kapitałowej Banku w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki wynosi 19,9%. Wykonanie umowy sprzedaży nastąpi z dniem zarejestrowania sprzedawanych akcji przez KDPW oraz zapisaniu ich na rachunku inwestycyjnym sprzedającego.

Biorąc pod uwagę faktyczną ilość praw głosu Grupy Kapitałowej Banku na walnych zgromadzeniach Spółki, oraz brak innych istotnych przesłanek dotyczących wywierania znaczącego wpływu opisanych w MSR 28, akcje spółki Polimex-Mostostal SA w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według stanu na 31 grudnia 2014 roku są wykazane jako aktywa finansowe.

23.2. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

W 2014 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1. dotyczące nabycia Spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

PKO Bank Polski SA w dniu 12 czerwca 2013 roku zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę („Umowa”) dotyczącą nabycia przez Bank akcji spółek Nordea Bank Polska SA („Spółka”), „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA oraz Nordea Finance Polska SA, a także portfela wierzytelności wobec klientów korporacyjnych (aktywów tzw. portfela szwedzkiego).

W kwietniu i maju 2014 roku, po spełnieniu warunków zawieszających określonych w Umowie, PKO Bank Polski SA:

- nabył akcje spółki Nordea Bank Polska SA

W dniu 1 kwietnia 2014 roku Nordea Bank AB (publ) złożyła w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA, ogłoszonym w dniu 3 grudnia 2013 roku przez Bank („Wezwanie”), zapis na sprzedaż wszystkich posiadanych akcji tej Spółki, tj. 55 061 403 akcji stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 99,21% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Akcjonariusze mniejszościowi złożyli w Wezwaniu zapis na sprzedaż łącznie 319 889 akcji Nordea Bank Polska SA. Łączna cena nabycia wyżej wymienionych akcji w ramach Wezwania wyniosła 2 635 753 tysięcy PLN.

W dniu 4 kwietnia 2014 roku, w wyniku realizacji praw z warrantów subskrypcyjnych (objętych przez PKO Bank Polski SA 1 kwietnia 2014 roku), Nordea Bank Polska SA wydała Bankowi 8 335 100 akcji własnych zwykłych, imiennych, serii N. Cena nabycia akcji serii N wyniosła 400 001 tysięcy PLN.

W dniu 12 maja 2014 roku PKO Bank Polski SA, w ramach wykupu przymusowego nabył 117 408 akcji spółki Nordea Bank Polska SA, tj. wszystkie pozostałe zdematerializowane akcje, za cenę 5 635 tysięcy PLN.

W ramach wyżej opisanych transakcji Bank nabył łącznie 63 833 800 akcji zwykłych spółki Nordea Bank Polska SA o wartości nominalnej 5 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Łączna cena nabycia akcji spółki Nordea Bank Polska SA, z uwzględnieniem finalnego ujęcia dyskonta związanego z przedmiotową Transakcją, wyniosła 2 998 389 tysięcy PLN.

Celem nabycia akcji spółki Nordea Bank Polska SA było osiągnięcie przez Bank korzyści ekonomicznych poprzez zwiększenie bazy klientów i umocnienie pozycji konkurencyjnej Banku na rynku. W dniu 14 maja 2014 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA i Zarząd Nordea Bank Polska SA podpisały plan połączenia, zgodnie z którym cały majątek (wszystkie aktywa i pasywa) Spółki został przeniesiony na rzecz Banku jako spółki przejmującej. W dniu 26 września 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na wyżej wymienione połączenie. W dniu 31 października 2014 roku połączenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla siedziby spółki PKO Bank Polski SA. Połączenie zostało przeprowadzone w sposób przewidziany w art. 515 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych, tj. bez podwyższenia kapitału zakładowego Banku.

Od daty nabycia (tj. od 1 kwietnia 2014 roku) do daty fuzji prawnej (tj. do 31 października 2014 roku) Nordea Bank Polska SA była osobną spółką w Grupie Kapitałowej Banku. Bank i Spółka zachowywały odrębność w zakresie świadczonych usług.

Nordea Bank Polska SA przestała funkcjonować jako oddzielny podmiot od momentu fuzji prawnej. Z dniem tym PKO Bank Polski SA stał się automatycznie stroną wszystkich umów zawartych z klientami, a tym samym wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Spółki.

Proces integracji banków zamknie fuzja operacyjna zaplanowana na I połowę 2015 roku.

- nabył akcje spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA

W dniu 1 kwietnia 2014 roku PKO Bank Polski SA zawarł ze spółką Nordea Life Holding AB (spółką zarejestrowaną w Szwecji) umowę nabycia przez Bank 1 725 329 akcji spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu, za łączną cenę 184 636 tysięcy PLN.

W dniu 14 maja 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy Spółki na PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Jednocześnie, w związku z nabyciem spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA, w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA weszła jej spółka zależna: Nordea Usługi Finansowe Sp. z o.o. (obecnie Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. – zmiana nazwy została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 14 maja 2014 roku).

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. wynosi 1 950 tysięcy PLN i dzieli się na 3 900 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Jedynym udziałowcem wyżej wymienionej spółki jest PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA. Przedmiotem działalności spółki Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. jest świadczenie usług wspomagających działalność ubezpieczeniową.

- nabył akcje spółki Nordea Finance Polska SA

W dniu 1 kwietnia 2014 roku PKO Bank Polski SA zawarł ze spółką Nordea Rahoitus Suomi OY (spółką zarejestrowaną w Finlandii) umowę nabycia przez Bank 4 100 000 akcji spółki Nordea Finance Polska SA o wartości nominalnej 1 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego tej spółki i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu, za łączną cenę 8 000 tysięcy PLN.

W dniu 26 czerwca 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy Spółki na PKO Leasing Pro SA.

W dniu 30 września 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla siedziby spółki przejmującej zostało zarejestrowane połączenie spółki PKO Leasing Pro SA ze spółką PKO Leasing SA, w wyniku którego cały majątek spółki PKO Leasing Pro SA (wszystkie aktywa i pasywa z wyłączeniem pozycji bilansowych związanych z działalnością faktoringową przejętą przez spółkę PKO BP Faktoring SA) został przeniesiony do spółki PKO Leasing SA.

- nabył aktywa tzw. portfela szwedzkiego

W dniu 1 kwietnia 2014 roku PKO Bank Polski SA zawarł z Nordea Bank AB (publ) umowę nabycia przez Bank aktywów tzw. portfela szwedzkiego, tj. wierzytelności z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji udzielonych przez Nordea Bank AB (publ) lub inne podmioty z jej Grupy Kapitałowej na rzecz klientów korporacyjnych („Portfel Szwedzki”). Zgodnie z postanowieniami umowy, z Portfela Szwedzkiego podlegającego sprzedaży w dniu 1 kwietnia 2014 roku zostały wyłączone: (i) aktywa, których termin wymagalności był w dniu 1 kwietnia 2014 roku krótszy niż 12 miesięcy, (ii) aktywa, które pomiędzy dniem zawarcia Umowy (tj. 12 czerwca 2013 roku) a dniem 1 kwietnia 2014 roku zostały spłacone, spłacone we wcześniejszym terminie lub w całości anulowane przez klienta oraz (iii) aktywa, których przeniesienie wymaga zgody klienta lub osoby trzeciej, w stosunku do których nie została uzyskana taka zgoda. Łączna wartość nabycia Portfela Szwedzkiego stanowiła sumę 761 811 tysięcy PLN, 120 199 tysięcy USD, 136 044 tysięcy EUR oraz 459 167 tysięcy CZK, tj. wynosiła łącznie 1 763 815 tysięcy PLN.

- zawarł dodatkowe umowy związane z nabyciem Spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

W związku z realizacją założeń Transakcji związanych z utrzymaniem przez Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) finansowania portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA („Portfel Hipoteczny”), Nordea Bank AB (publ), na mocy umowy zawartej w dniu 1 kwietnia 2014 roku, udzieliła PKO Bankowi Polskiemu SA linii kredytowej w kwocie do: 3 645 818 tysięcy CHF, 465 414 tysięcy EUR oraz 3 725 tysięcy USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie („Linia Kredytowa”). Średnia efektywna marża w maksymalnym okresie finansowania w ramach Linii Kredytowej wynosi 63 punkty bazowe powyżej właściwej stopy referencyjnej. Linia Kredytowa nie przewiduje prowizji związanych z udzieleniem finansowania. Linia Kredytowa została zabezpieczona przelewem na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu Portfela Hipotecznego dokonany przez Nordea Bank Polska SA na rzecz Nordea Bank AB Spółka Akcyjna Oddział w Polsce na podstawie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, podpisanej 2 lipca 2014 roku. Trwa proces dokonywania wpisów w odpowiednich księgach wieczystych. Wartość przeniesionych na zabezpieczenie wierzytelności (kredytów) wynosi ok. 14 400 milionów PLN.

PKO Bank Polski SA, w dniu 1 kwietnia 2014 roku, zawarł z Nordea Bank Polska SA umowę kredytu, zgodnie z którą środki pozyskane w ramach Linii Kredytowej zostały przekazane na rzecz Nordea Bank Polska SA w formie linii kredytowej tzw. push-down w kwocie do: 3 645 818 tysięcy CHF, 465 414 tysięcy EUR oraz 3 725 tysięcy USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie („Linia Push-Down”). Linia Push-Down była niezabezpieczona. Warunki finansowe Linii Push-Down (marża kredytowa, prowizja) zostały ustalone na warunkach rynkowych. W dniu fuzji prawnej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Nordea Bank Polska SA umowa ta wygasa.

W wykonaniu postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

2. dotyczące spółek Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA

W dniu 23 kwietnia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. o kwotę 17 585 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Leasing SA – spółkę zależną od Banku, za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów. PKO Leasing SA pozostaje jedynym udziałowcem Spółki.

W dniu 30 września 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla siedziby spółki przejmującej zostało zarejestrowane:

- połączenie spółki PKO Leasing Pro SA ze spółką PKO Leasing SA w wyniku, którego cały majątek spółki PKO Leasing Pro SA (wszystkie aktywa i pasywa z wyłączeniem pozycji bilansowych związanych z działalnością faktoringową przejętą przez spółkę PKO BP Faktoring SA) został przeniesiony do spółki PKO Leasing SA,
- podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA o 4 057 tysięcy PLN w drodze emisji akcji, które zostały przyznane PKO Bankowi Polskiemu SA jako jednemu akcjonariuszowi spółki PKO Leasing Pro SA (spółki przejmowanej) w ramach połączenia wyżej wymienionych Spółek.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki PKO Leasing SA wynosi 94 057 tysięcy PLN i dzieli się na 9 405 690 akcji o wartości nominalnej 10 PLN każda. PKO Bank Polski SA posiada akcje spółki PKO Leasing SA stanowiące 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniające do 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

3. dotyczące spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o.

W dniu 13 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana nowa spółka Polski Standard Płatności Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 2 271 tysięcy PLN i dzielił się na 45 420 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Wszystkie udziały Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

W dniu 19 września 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o. o 11 355 tysięcy PLN, tj. z 2 271 tysięcy PLN do 13 626 tysięcy PLN. Udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez: Alior Bank SA, Bank Millennium SA, Bank Zachodni WBK SA, ING Bank Śląski SA oraz mBank SA. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym Spółki oraz w głosach na zgromadzeniu wspólników uległ zmniejszeniu ze 100% do 16,67%.

Spółka w okresie od 13 stycznia 2014 roku do 18 września 2014 roku była podmiotem zależnym od PKO Banku Polskiego SA, a od 19 września 2014 roku udziały Spółki są ujmowane w aktywach finansowych.

Spółka została utworzona w ramach projektu, realizowanego wspólnie z bankami partnerskimi, dotyczącego budowy nowego standardu płatności mobilnych w Polsce opartego o wdrożone w 2013 roku przez PKO Bank Polski SA innowacyjne rozwiązanie płatności mobilnych „IKO”.

Nowy system płatności mobilnych został uruchomiony w dniu 9 lutego 2015 roku pod nazwą BLIK.

4. dotyczące spółek Grupy Kapitałowej „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.

W dniu 20 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. poprzez umorzenie udziałów Wspólnika – Gminy Miasta Sopot. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 60 801 tysięcy PLN i dzieli się na 121 602 udziały o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

W wyniku powyższej operacji Bank posiada udziały wyżej wymienionej Spółki stanowiące 72,98% udziału w kapitale zakładowym Spółki i uprawniające do 72,98% głosów na zgromadzeniu wspólników. Ze względu na rozpoczęcie sprawowania kontroli nad Spółką, Spółka stała się jednostką zależną od PKO Banku Polskiego SA, a jej spółki zależne – jednostkami zależnymi pośrednio od Banku.

W dniu 24 stycznia 2014 roku spółka „Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji – spółka zależna od „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. – została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

5. dotyczące spółek Grupy Kapitałowej KREDOBANK SA

W dniu 5 lutego 2014 roku PKO Bank Polski SA dokonał dokapitalizowania KREDOBANK SA poprzez przekazanie darowizny finansowej w wysokości 6 020 tysięcy USD (tj. 18 656 tysięcy PLN według średniego kursu NBP z dnia przekazania środków). Wyżej wymieniona darowizna w bilansie PKO Banku Polskiego SA zwiększa cenę nabycia akcji Spółki.

W dniu 17 marca 2014 roku w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o. w wysokości 1 400 tysięcy UAH przeprowadzone w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziału Spółki i objęte przez KREDOBANK SA – jedynego udziałowca tej Spółki. Według stanu na koniec 2014 roku kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 500 tysięcy UAH i obejmuje 1 udział o wyżej wymienionej wartości.

6. dotyczące spółek Grupy Qualia Development Sp. z o.o.

W dniu 4 września 2014 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k. został podwyższony wkład komandytariusza (spółki Qualia Development Sp. z o.o.) oraz suma komandytowa Spółki o 1 796 tysięcy PLN, tj. z 2 551 tysięcy PLN do 4 347 tysięcy PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 2 października 2014 roku.

W dniu 3 listopada 2014 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Sopot Sp. k. został podwyższony wkład komandytariusza (spółki Qualia Development Sp. z o.o.) o 600 tysięcy PLN, tj. z 4 700 tysięcy PLN do 5 300 tysięcy PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 31 grudnia 2014 roku.

7. dotyczące spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA

W dniu 20 października 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA o kwotę 8 500 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 33 244 tysiące PLN i dzieli się 332 439 akcji o wartości nominalnej 100 PLN każda. Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA – jedynego akcjonariusza Spółki, za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji.

8. dotyczące spółki PKO Bank Hipoteczny SA

W dniu 26 sierpnia 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na utworzenie przez PKO Bank Polski SA banku pod nazwą PKO Bank Hipoteczny SA.

W dniu 6 października 2014 roku PKO Bank Polski SA zawiązał spółkę PKO Bank Hipoteczny SA, w dniu 24 października 2014 roku Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 300 000 tysięcy PLN i dzielił się na 300 milionów akcji o wartości nominalnej 1 PLN każda.

W grudniu 2014 roku Spółka złożyła wniosek w Komisji Nadzoru Finansowego o wydanie zezwolenia na rozpoczęcie działalności operacyjnej.

Spółka będzie oferować długoterminowe kredyty hipoteczne dla klientów detalicznych oraz emitować długoterminowe listy zastawne.

9. dotyczące spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.

W dniu 17 listopada 2014 roku w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. w wysokości 420 000 tysięcy UAH przeprowadzone w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziału Spółki i objęte przez PKO Bank Polski SA. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 950 101 tysięcy UAH i obejmuje 1 udział o wyżej wymienionej wartości.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku udziałowcami Spółki są: PKO Bank Polski SA z 95,47% udziałem w kapitale zakładowym Spółki oraz „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o. z 4,53% udziałem w kapitale zakładowym Spółki.

10. dotyczące spółki „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.

W dniu 3 grudnia 2014 roku w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o. w wysokości 35 000 tysięcy UAH przeprowadzone w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziału Spółki i objęte przez PKO Bank Polski SA. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 78 275 tysięcy UAH i obejmuje 1 udział o wyżej wymienionej wartości.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku jedynym udziałowcem Spółki jest PKO Bank Polski SA.

11. dotyczące połączenia spółki Inteligo Financial Services SA i PKO BP Finat Sp. z o.o.

W dniu 27 maja 2014 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA podjął uchwałę dotyczącą połączenia Inteligo Financial Services SA (jako spółki przejmowanej) z PKO BP Finat Sp. z o.o. (jako spółki przejmującej).

W ramach wyżej wymienionego procesu, przed połączeniem Spółek, Bank przejął część zasobów Inteligo Financial Services SA związanych głównie z usługami informatycznymi świadczonymi na rzecz PKO Banku Polskiego SA oraz pracowników z obszaru IT związanych z działalnością przenieszoną do Banku.

W dniu 28 listopada 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla siedziby spółki przejmującej zostało zarejestrowane:

- połączenie spółki Inteligo Financial Services SA ze spółką PKO BP Finat Sp. z o.o. w wyniku, którego cały pozostały majątek spółki Inteligo Financial Services SA został przeniesiony do spółki PKO BP Finat Sp. z o.o.,
- podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. o 97 841 tysięcy PLN w drodze utworzenia nowych udziałów, które zostały przyznane PKO Bankowi Polskiemu SA jako jednemu akcjonariuszowi spółki Inteligo Financial Services SA (spółki przejmowanej) w ramach połączenia wyżej wymienionych Spółek.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. wynosi 107 302 tysięcy PLN i dzieli się na 1 073 025 udziałów o wartości nominalnej 100 PLN każdy. Jedynym udziałowcem Spółki jest PKO Bank Polski SA.

12. dotyczące inwestycji kapitałowych Merkury – fiz an

W 2014 roku Merkury – fiz an objął łącznie:

- 16 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.,
- 11 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.,
- 10 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.,
- 9 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.,
- 20 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.,
- 11 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.

Wyżej wymienione podwyższenia kapitału zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w 2014 roku.

Merkury – fiz an posiada akcje wyżej wymienionych Spółek stanowiące 100% udziału w kapitale zakładowym oraz uprawniające do 100% głosów na walnym zgromadzeniu tych Spółek.

13. dotyczące spółek zależnych wykazywanych na aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży

W grudniu 2014 roku PKO Bank Polski SA przeklasyfikował, zgodnie z MSSF 5, udziały spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wybrane nieruchomości do pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” – Bank zamierza odzyskać wartość wyżej wymienionych aktywów w drodze transakcji sprzedaży. Podpisany list intencyjny i planowana transakcja dotyczą sprzedaży udziałów wyżej wymienionej Spółki wraz z dwoma nieruchomościami Banku zlokalizowanymi w Warszawie.

Jednocześnie w związku ze zmianą w 2014 roku strategii działania Banku wobec spółek: Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o. uwzględniając trudną sytuację gospodarczo-polityczną na Ukrainie, udziały te na koniec 2014 roku przestały być wykazywane w „Aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży”.

14. dotyczące zdarzeń, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2015 roku

W dniu 3 listopada 2014 roku w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. została utworzona nowa spółka Qualia 2 Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości 50 PLN każdy. Na dzień utworzenia Spółki Qualia Development Sp. z o.o. objęła 99 udziałów, a 1 udział objęła Qualia Sp. z o.o. Spółka w styczniu 2015 roku została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym i przejęła obowiązki komplementariusza w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k. Jednocześnie, w związku z wyżej opisanymi zmianami w dniu 2 lutego 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k. - obecna nazwa brzmi: Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.

24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	31.12.2014	31.12.2013
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży przekwalifikowanie z jednostek podporządkowanych	165 000	48 532
Grunty i budynki	251 600	97 041
Inne	160	84
Razem	416 760	145 657

Szerzej na temat aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży opisano w nocie 23 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

25. Wartości niematerialne

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Oprogramowanie	Wartość firmy	Relacje z klientami	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	3 320 724	7 785	-	202 479	3 530 988
Zwiększenia, w tym:	24 971	863 262	86 499	391 799	1 366 531
nabycie	-	-	-	382 999	382 999
inne, w tym:	24 971	863 262	86 499	8 800	983 532
z tytułu połączenia jednostek	12 957	863 262	86 499	7 703	970 421
Zmniejszenia, w tym:	(97)	-	-	(1 658)	(1 755)
inne	(97)	-	-	(1 658)	(1 755)
Transfery z nakładów na oprogramowanie	318 670	-	-	(318 670)	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	3 664 268	871 047	86 499	273 950	4 895 764
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 550 157)	-	-	(19 545)	(1 569 702)
Zwiększenia, w tym:	(381 904)	-	(19 247)	(11 049)	(412 200)
amortyzacja okresu	(370 753)	-	(3 935)	(3 682)	(378 370)
inne, w tym:	(11 151)	-	(15 312)	(7 367)	(33 830)
z tytułu połączenia jednostek	(11 151)	-	(15 312)	(7 356)	(33 819)
Zmniejszenia, w tym:	123	-	-	-	123
inne	123	-	-	-	123
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 931 938)	-	(19 247)	(30 594)	(1 981 779)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(15 373)	-	-	(1 781)	(17 154)
Zmniejszenia, w tym:	-	-	-	1 781	1 781
rozwiązanie w okresie	-	-	-	1 781	1 781
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(15 373)	-	-	-	(15 373)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 755 194	7 785	-	181 153	1 944 132
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 716 957	871 047	67 252	243 356	2 898 612

Wartość firmy dotycząca nabycia Nordea Bank Polska SA została ujęta w dacie fuzji prawnej jako odrębny składnik wartości niematerialnych. Została ona skalkulowana jako różnica pomiędzy ceną zapłaconą za akcje Nordea Bank Polska SA z uwzględnieniem aktywów tzw. Portfela Szwedzkiego a wartością godziwą aktywów netto z uwzględnieniem korekt wynikających z ujednoliconych zasad rachunkowości, w kwocie 863 262 tysiące PLN oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku prezentowana jest wartość firmy Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. w wysokości 7 785 tysięcy PLN związana z aktywami przejętymi od spółki zależnej.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank przeprowadził obligatoryjne testy na utratę wartości firmy powstałej z nabycia Nordea Bank Polska SA, zgodnie z modelem opracowanym na podstawie wytycznych zawartych w MSR 36. Test na utratę wartości przeprowadza się poprzez porównanie wartości bilansowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) z ich wartością odzyskiwalną. Wyróżniono dwa CGU, do których przypisano wartość firmy powstałej z nabycia Nordea Bank Polska SA – detaliczny i korporacyjny.

CGU detaliczny	746 708
CGU korporacyjny	116 554
Razem	863 262

Wartość odzyskiwalna szacowana jest na podstawie wartości użytkowej CGU. Wartość użytkowa to bieżąca, szacunkowa wartość przyszłych przepływów pieniężnych za okres 10 lat z uwzględnieniem wartości rezydualnej CGU. Okres projekcji został wydłużony w celu odzwierciedlenia docelowego poziomu skali działalności poszczególnych CGU. Wartość rezydualna CGU została skalkulowana poprzez ekstrapolację projekcji przepływów pieniężnych poza okres prognozy, przy zastosowaniu stopy wzrostu przyjętej na poziomie 1,6%. Prognozy przepływów pieniężnych opierają się na założeniach zawartych w celach finansowych dla Banku na 2015 rok, które jedynie w ograniczonym zakresie bazują na danych historycznych i są nieporównywalne z dotychczasową działalnością biznesową ze względu na fakt, iż dopiero 2015 rok będzie pierwszym pełnym rokiem funkcjonowania połączonych organizacji. Cele finansowe na 2015 rok są akceptowane przez Zarząd Banku. Do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych zastosowano stopę dyskonta w wysokości 7,7%, uwzględniając stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko. Wartość użytkowa jest najbardziej wrażliwa na stopę dyskonta oraz stopę wzrostu przyjętą do kalkulacji wartości rezydualnej.

Test na utratę wartości przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2014 roku wykazał nadwyżkę wartości odzyskiwalnej nad wartością bilansową poszczególnych CGU i w związku z tym nie stwierdzono utraty wartości CGU.

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2004-2014 wyniosła 1 248 875 tysięcy PLN (odpowiednio za lata 2003-2013 wyniosła 1 265 973 tysięcy PLN).

Wartość bilansowa netto ZSI na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 735 623 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 731 882 tysiące PLN). Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 17 lat. Na dzień 31 grudnia 2014 roku pozostały okres użytkowania wynosi 9 lat.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Oprogramowanie	Wartość firmy	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	2 731 205	7 785	273 036	3 012 026
Zwiększenia, w tym:	21 855	-	504 062	525 917
nabycie	-	-	500 019	500 019
inne	21 855	-	4 043	25 898
Zmniejszenia, w tym:	(4 654)	-	(2 301)	(6 955)
klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	(384)	(384)
inne	(4 654)	-	(1 917)	(6 571)
Transfery z nakładów na oprogramowanie	572 318	-	(572 318)	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	3 320 724	7 785	202 479	3 530 988
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 296 959)	-	(16 793)	(1 313 752)
Zwiększenia, w tym:	(256 439)	-	(3 295)	(259 734)
amortyzacja	(255 433)	-	(2 929)	(258 362)
inne	(1 006)	-	(366)	(1 372)
Zmniejszenia, w tym:	3 241	-	543	3 784
inne	3 241	-	543	3 784
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 550 157)	-	(19 545)	(1 569 702)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(15 373)	-	(1 781)	(17 154)
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(15 373)	-	(1 781)	(17 154)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 418 873	7 785	254 462	1 681 120
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 755 194	7 785	181 153	1 944 132

Bank nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie. W okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku PKO Bank Polski SA poniósł nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 702 951 tysięcy PLN (w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku w kwocie 804 531 tysięcy PLN).

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku nie występowały wartości niematerialne do których tytuł prawny Banku podlega ograniczeniu oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

26. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 475 169	1 894 510	823	125 630	203	490 973	4 987 308
Zwiększenia, w tym:	185 017	40 340	-	321 666	-	25 096	572 119
nabycie i inne zmiany, w tym:	170 547	40 340	-	321 666	-	25 096	557 649
z tytułu połączenia jednostek	170 547	40 340	-	1 511	-	24 805	237 203
klasyfikacja z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	14 470	-	-	-	-	-	14 470
Zmniejszenia, w tym:	(286 773)	(194 587)	(688)	(3 581)	-	(30 155)	(515 784)
likwidacja i sprzedaż	(26 136)	(191 479)	(688)	-	-	(28 809)	(247 112)
klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(260 507)	-	-	-	-	(192)	(260 699)
inne	(130)	(3 108)	-	(3 581)	-	(1 154)	(7 973)
Transfery z nakładów na oprogramowanie	55 918	142 409	-	(260 923)	-	62 596	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 429 331	1 882 672	135	182 792	203	548 510	5 043 643
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(880 001)	(1 460 610)	(590)	-	(16)	(349 076)	(2 690 293)
Zwiększenia, w tym:	(168 230)	(175 289)	(12)	-	(3)	(67 998)	(411 532)
amortyzacja okresu	(78 983)	(141 531)	(12)	-	(3)	(44 311)	(264 840)
inne, w tym:	(89 247)	(33 758)	-	-	-	(23 687)	(146 692)
z tytułu połączenia jednostek	(89 247)	(33 734)	-	-	-	(20 281)	(143 262)
Zmniejszenia, w tym:	86 501	192 896	470	-	-	29 706	309 573
likwidacja i sprzedaż	15 449	190 284	470	-	-	28 184	234 387
klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	70 949	-	-	-	-	72	71 021
inne	103	2 612	-	-	-	1 450	4 165
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(961 730)	(1 443 003)	(132)	-	(19)	(387 368)	(2 792 252)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(34)	-	-	-	-	-	(34)
Zwiększenia, w tym:	-	(4)	-	-	-	-	(4)
utworzenie w okresie	-	(4)	-	-	-	-	(4)
Zmniejszenia, w tym:	16	4	-	-	-	-	20
zmniejszenia z tytułu spisania aktywów	16	4	-	-	-	-	20
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(18)	-	-	-	-	-	(18)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 595 134	433 900	233	125 630	187	141 897	2 296 981
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 467 583	439 669	3	182 792	184	161 142	2 251 373

Wartość pozabilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku na mocy umów leasingu operacyjnego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wyniosła 66 705 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła 59 032 tysięcy PLN). W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego Banku do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań. W 2014 roku Bank otrzymał odszkodowania od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat w wysokości 161 tysięcy PLN (w 2013 roku w wysokości 167 tysięcy PLN).

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Grunty i budynki	Maszynty i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 488 526	1 952 522	862	251 065	793	438 422	5 132 190
Zwiększenia, w tym:	6 955	1 644	-	304 512	-	545	313 656
nabycie i inne zmiany	6 955	1 644	-	304 512	-	545	313 656
Zmniejszenia, w tym:	(164 800)	(270 152)	(39)	(4 708)	(590)	(18 249)	(458 538)
likwidacja i sprzedaż	(31 295)	(269 128)	(39)	-	(39)	(17 578)	(318 079)
klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(101 022)	(28)	-	-	(2)	(81)	(101 133)
inne	(32 483)	(996)	-	(4 708)	(549)	(590)	(39 326)
Transfery z nakładów na środki trwałe	144 488	210 496	-	(425 239)	-	70 255	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 475 169	1 894 510	823	125 630	203	490 973	4 987 308
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(859 124)	(1 562 191)	(609)	-	(555)	(327 019)	(2 749 498)
Zwiększenia, w tym:	(74 640)	(162 433)	(20)	-	(10)	(39 368)	(276 471)
amortyzacja okresu	(72 965)	(161 237)	(20)	-	(10)	(38 823)	(273 055)
inne	(1 675)	(1 196)	-	-	-	(545)	(3 416)
Zmniejszenia, w tym:	53 763	264 014	39	-	549	17 311	335 676
likwidacja i sprzedaż	17 474	263 008	39	-	-	16 967	297 488
inne	36 289	1 006	-	-	549	344	38 188
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(880 001)	(1 460 610)	(590)	-	(16)	(349 076)	(2 690 293)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(34)	-	-	-	-	-	(34)
Zwiększenia, w tym:	(331)	(25)	-	-	-	-	(356)
klasyfikacja z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(299)	-	-	-	-	-	(299)
utworzenie w okresie	(32)	(25)	-	-	-	-	(57)
Zmniejszenia, w tym:	331	25	-	-	-	-	356
rozwiązanie w okresie	299	25	-	-	-	-	324
zmniejszenia z tytułu spisania aktywów	32	-	-	-	-	-	32
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(34)	-	-	-	-	-	(34)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 629 368	390 331	253	251 065	238	111 403	2 382 658
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 595 134	433 900	233	125 630	187	141 897	2 296 981

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku istotną pozycję stanowi wartość 50 988 tysięcy PLN dotycząca nabycia elementów infrastruktury IT (w 2013 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz istotne zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych).

27. Inne aktywa

	31.12.2014	31.12.2013
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	267 806	225 265
Rozliczenia instrumentów finansowych	191 950	149 379
Należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi i niefinansowymi	95 920	55 484
Należności od odbiorców	63 991	121 486
Aktywa do zbycia	48 084	7 594
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	47 878	52 985
Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną	23 118	17 043
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez Bank dystrybucji znaków opłaty sądowej	10 588	6 632
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	9 995	2 950
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	6 985	7 358
Inne*	61 610	27 246
Razem	827 925	673 422
w tym aktywa finansowe **	647 235	568 554

* W pozycji „Inne” znajdują się głównie m.in.: „Należności z zakresu gospodarki własnej” oraz „Należności z tytułu kaucji i wadium”.

** Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Aktywa do zbycia”, „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”, „Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną” oraz „Inne”.

28. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	31.12.2014	31.12.2013
Do 1 miesiąca	4 427	4 065
Razem	4 427	4 065

29. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2014	31.12.2013
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	16 393 118	1 389 847
Nordea Bank AB (publ)*	14 927 552	-
Depozyty banków	1 122 090	959 712
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	299 530	38 628
Rachunki bieżące	607 188	115 066
Inne depozyty z rynku pieniężnego	17 658	26 370
Razem	18 439 584	2 529 623

* Informacje zostały opisane w notce 23 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

30. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2014	31.12.2013
Zobowiązania wobec ludności	128 230 900	115 781 467
Depozyty terminowe	68 882 671	62 907 642
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	59 126 815	52 653 562
Pozostałe zobowiązania	221 414	220 263
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	52 911 331	40 702 728
Depozyty terminowe	16 562 690	13 590 035
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	19 270 916	12 904 415
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	15 051 131	11 609 183
- otrzymane od PKO Finance AB	12 036 601	9 129 100
Pozostałe zobowiązania	1 170 470	951 145
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	856 124	1 647 950
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	4 778 331	3 473 476
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	4 018 024	3 018 628
Depozyty terminowe	740 995	430 639
Pozostałe zobowiązania	19 312	24 209
Razem	185 920 562	159 957 671

Według segmentu klienta	31.12.2014	31.12.2013
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	121 893 357	110 607 650
korporacyjne	30 907 441	21 335 738
otrzymane kredyty i pożyczki	15 051 131	11 609 183
małych i średnich przedsiębiorstw*	17 212 509	14 757 150
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	856 124	1 647 950
Razem	185 920 562	159 957 671

* Od 2014 roku zmiana prezentacyjna polegająca na włączeniu do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw klientów rynku mieszkaniowego (dane za 2013 rok zostały doprowadzone do porównywalności).

Struktura zobowiązań przedstawiona w nocie obejmuje następującą segmentację:

- zobowiązania wobec ludności obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych obejmują segment klienta korporacyjnego (z wyłączeniem klienta budżetowego), segment małych i średnich przedsiębiorstw, segment klienta rynku mieszkaniowego,
- zobowiązania wobec jednostek budżetowych obejmują segment klienta korporacyjnego – klient budżetowy.

Pożyczki otrzymane od PKO Finance AB:

Data otrzymania pożyczki przez Bank	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	wartość bilansowa na dzień 31.12.2014	wartość bilansowa na dzień 31.12.2013
21.10.2010	800 000	EUR	21.10.2015	3 431 769	3 337 380
07.07.2011	250 000	CHF	07.07.2016	901 443	853 657
25.07.2012	50 000	EUR	25.07.2022	213 768	206 677
21.09.2012	500 000	CHF	21.12.2015	1 772 805	1 690 110
26.09.2012	1 000 000	USD	26.09.2022	3 540 943	3 041 276
23.01.2014	500 000	EUR	23.01.2019	2 175 873	-
Razem				12 036 601	9 129 100

31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	31.12.2014	31.12.2013
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe	118 262	290 509
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu - obligacje bankowe	747 825	692 614
Razem	866 087	983 123

Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty	31.12.2014	31.12.2013
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	747 825	76 442
od 3 miesięcy do 1 roku	46 668	788 596
od 1 roku do 5 lat	71 594	118 085
Razem	866 087	983 123

W 2014 roku Bank wyemitował bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 500 000 tysięcy PLN, klasyfikowane odpowiednio jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.11A ppkt. a oraz wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W 2014 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 612 922 tysięcy PLN.

Zmiana wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego dotycząca wyemitowanych bankowych papierach wartościowych według stanu na 31 grudnia 2014 roku wynosi 649 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 1 479 tysięcy PLN).

32. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 31 grudnia 2014 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	4,13%	14.09.2022	1 619 833
Pożyczka podporządkowana	224 000	780 013	CHF	3,16%	24.04.2022	794 152
Razem	x	2 380 713	x	x	x	2 413 985

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	4,37%	14.09.2022	1 620 857

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiadał zobowiązania podporządkowane z tytułu:

- Emisji własnej przeprowadzonej 14 września 2012 roku obligacji podporządkowanych o dziesięcioletnim terminie wykupu, z prawem dla Banku do dokonania przedterminowego wykupu wszystkich papierów dłużnych z tego programu, w terminie 5 lat od daty emisji. Wartość nominalna obligacji wynosi 1 600 700 tysięcy PLN. Środki uzyskane z nowej emisji zostały za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego przeznaczone na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku.
- Pożyczki podporządkowanej przejętej przez PKO BP od Nordea Bank Polska SA o wartości nominalnej 224 000 tysięcy CHF otrzymanej od Nordea Bank AB (publ) na podstawie umowy podpisanej w kwietniu 2012 roku z 10 letnim okresem wymagalności. Pożyczka jest zaliczana do funduszy uzupełniających Banku, zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego wydaną w dniu 27 grudnia 2012 roku.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	31.12.2014	31.12.2013
Stan na początek okresu	1 620 857	1 631 256
Zwiększenia, z tytułu:	870 178	83 305
połączenia jednostek	783 583	-
różnice kursowe	13 410	-
odsetek naliczonych	73 062	83 131
inne	123	174
Zmniejszenia (z tytułu):	(77 050)	(93 704)
splaty odsetek	(76 569)	(93 704)
inne	(481)	-
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 413 985	1 620 857

33. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2014	31.12.2013
Koszty do zapłacenia	487 274	423 175
Przychody pobierane z góry	358 567	321 376
Inne zobowiązania (z tytułu):	1 819 217	1 690 170
zobowiązania z tytułu środków przekazanych przez BFG na rzecz wypłat dla deponentów SKOK w Wołominie	356 461	-
rozliczenia międzybankowe	313 318	280 070
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	235 231	376 362
zobowiązania i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	228 008	379 391
rozliczenia instrumentów finansowych	139 971	73 868
zobowiązania wobec dostawców	93 943	58 683
rozliczenia publiczno-prawne	88 914	87 161
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	88 609	106 138
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń oraz materiałów, robót i usług dotyczących budowy środków trwałych i działalności eksploatacyjnej	75 990	10 236
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	33 177	10 396
zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych	23 750	24 072
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami finansowymi i niefinansowymi	23 216	17 609
zobowiązania z tytułu oprocentowania odsetek przejściowo wykupionych z budżetu	18 603	18 987
zobowiązania z tytułu sprzedaży znaków wartościowych	10 059	11 483
zobowiązania z tytułu objęcia przez Bank udziałów w podwyższonym kapitale spółki Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp.z o.o.	-	179 370
pozostałe*	89 967	56 344
Razem	2 665 058	2 434 721
w tym zobowiązania finansowe**	2 127 610	1 969 840

* Pozycja „pozostałe” obejmuje m.in. zobowiązania z tytułu kaucji i wadium.

** Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Pozostałych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Przychody pobierane z góry”, „Rozliczenia publiczno-prawne” oraz „Pozostałe”.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałby się z płatności wynikających z zawartych umów.

34. Rezerwy

Rezerwa na świadczenia emerytalno – rentowe oraz nagrody jubileuszowe

W maju 2013 Bank wprowadził zmiany w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy usuwając zapisy dotyczące uprawnień do nagród jubileuszowych i nie wynikających z Kodeksu Pracy odpraw emerytalnych. Uruchomiony został jednorazowy regulamin spłat nagród i odpraw ustalający zasady spłat określonych nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych do realizacji w lipcu 2013 roku. W ramach regulaminu spłat nagród i odpraw zostały wypłacone środki w kwocie 193 milionów PLN oraz została rozwiązana rezerwa w kwocie 179 milionów PLN.

Jednocześnie uruchomiony został Pracowniczy Program Emerytalny. Wpis do rejestru PPE prowadzonego przez KNF został zrealizowany w dniu 5 lipca 2013 roku. Zgodnie z postanowieniami Zakładowej Umowy Emerytalnej pracownicy uzyskali możliwość przystępowania do Programu od dnia 15 lipca 2013 roku. Zasady działania PPE w PKO Banku Polskim określone zostały w Zakładowej Umowie Emerytalnej podpisanej przez Pracodawcę z zakładowymi organizacjami związkowymi.

W ramach PPE (dla pracowników, którzy przystąpili do Programu) Bank nalicza składkę podstawową o wartości 3% składników wynagrodzenia od których naliczane są składki na ubezpieczenia społeczne. Pracownicy mają prawo do zadeklarowania składek dodatkowych, które są odprowadzane do Programu za pośrednictwem Pracodawcy i potrącane są z wynagrodzenia Pracownika. PPE zarządza PKO TFI SA.

Szczegółowy opis zaprezentowano w nocie 2.15 „Świadczenia pracownicze”.

Rezerwy na udzielone zobowiązania i gwarancje

Szerzej na temat rezerw na udzielone zobowiązania pozabilansowe opisano w nocie 48.7.2 „Rezerwy pozabilansowe” oraz w nocie 2.17 „Zobowiązania warunkowe”.

Inne rezerwy

Inne rezerwy obejmują głównie rezerwę restrukturyzacyjną, której opis tworzenia został szczegółowo przedstawiony w nocie 2.14 „Rezerwa restrukturyzacyjna” oraz rezerwy na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności o których więcej zaprezentowane zostało w nocie 65 „Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności”.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2014 roku, w tym:	29 457	35 386	115 667	129 971	310 481
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	2 441	88 817	129 971	250 686
Rezerwa długoterminowa	-	32 945	26 850	-	59 795
Z tytułu połączenia jednostek	-	6 904	11 148	2 031	20 083
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	3 104	371 982	10 077	385 163
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(1 793)	(1 793)
Rozwiązanie rezerw	-	(7 278)	(398 207)	(7 530)	(413 015)
Inne zmiany i reklasifikacje	-	1 247	3 031	(2 031)	2 247
Stan na dzień 31 grudnia 2014 roku, w tym:	29 457	39 363	103 621	130 725	303 166
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	3 117	73 484	130 725	236 783
Rezerwa długoterminowa	-	36 246	30 137	-	66 383

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 93 557 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 785 tysięcy PLN.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2013 roku, w tym:	18 851	429 728	215 619	71 494	735 692
Rezerwa krótkoterminowa	18 851	36 068	149 681	71 494	276 094
Rezerwa długoterminowa	-	393 660	65 938	-	459 598
Utworzenie/aktualizacja rezerw	10 606	3 609	251 322	45 409	310 946
Wykorzystanie rezerw	-	(193 142)	-	(12 312)	(205 454)
Rozwiązanie rezerw	-	(179 429)	(351 410)	-	(530 839)
Inne zmiany i reklasifikacje	-	(25 380)	136	25 380	136
Stan na dzień 31 grudnia 2013 roku, w tym:	29 457	35 386	115 667	129 971	310 481
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	2 441	88 817	129 971	250 686
Rezerwa długoterminowa	-	32 945	26 850	-	59 795

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 91 842 tysiące PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 2 087 tysiące PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

35. Kapitały własne i akcjonariat Banku

	31.12.2014	31.12.2013
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	18 618 111	16 598 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 421 913	3 416 893
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Razem kapitały rezerwowe	23 110 024	21 085 004
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	33 640	(53 013)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	5 204	(125 593)
Zyski i straty aktuarialne	(8 976)	(7 676)
Inne dochody całkowite	29 868	(186 282)
Niepodzielony wynik finansowy	132 793	(271 242)
Wynik okresu bieżącego netto	3 079 471	3 233 762
Pozostałe kapitały razem	27 602 156	25 111 242

Szczegółowe zasady tworzenia kapitałów w PKO Banku Polskim SA zostały szerzej opisane w punkcie „Kapitały własne” w nocie 2 „Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen”.

Akcjonariat Banku

Według informacji posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 31 grudnia 2014 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2013 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ²	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 miliona akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 milionów akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Akcje nie są uprzywilejowane, ani w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza jednak prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe nie dotyczy:

- akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W 2014 roku i w 2013 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

POZOSTAŁE NOTY

36. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

36.1. Programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Banku do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 grudnia 2014 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 049 000	15.06.2022
Spółka C	obligacje korporacyjne	91 700	31.12.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022
Razem		2 245 700	
Stan na dzień 31 grudnia 2013 roku			
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2022
Spółka A	obligacje korporacyjne	800 000	31.07.2015
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022
Spółka C	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	24 238	29.06.2018
Spółka F	obligacje korporacyjne	13 410	31.10.2017
Razem		2 554 648	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

36.2. Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 196 807 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 346 785 tysięcy PLN).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 95 322 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 45 722 tysięcy PLN).

36.3. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	31.12.2014	31.12.2013
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	998 133	1 160 599
dla podmiotów niefinansowych	34 023 705	29 767 288
dla podmiotów budżetowych	3 258 574	3 269 584
Razem	38 280 412	34 197 471
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 943 931	8 157 608

36.4. Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	31.12.2014	31.12.2013
Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	10 003 696	7 029 700
dla podmiotów finansowych	919 391	875 317
dla podmiotów niefinansowych*	9 062 391	6 142 512
dla podmiotów budżetowych	21 914	11 871
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	4 526 126	3 591 294
dla podmiotów finansowych	12 076	124 646
dla podmiotów niefinansowych	4 514 050	3 466 648
Udzielone akredytywy	704 504	494 586
dla podmiotów finansowych	1 736	2 818
dla podmiotów niefinansowych	702 768	491 669
dla podmiotów budżetowych	-	99
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	17 278	117 420
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe dla podmiotów budżetowych	55 008	83 773
Razem	15 306 612	11 316 773
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	1 942 582	1 652 473

* Zmiana w pozycji „Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym dla podmiotów niefinansowych” wynika głównie z udzielonych zobowiązań gwarancyjnych dla podmiotów z branży górnictwo i energetyka.

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku Bank nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzielił gwarancji jednostce zależnej lub innemu podmiotowi, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku. Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w notce 34 „Rezerwy”.

36.5. Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności

31 grudnia 2014 roku

	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	23 513 936	962 714	4 763 167	3 911 060	5 129 535	38 280 412
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	225 344	1 333 666	2 551 284	9 123 529	2 072 789	15 306 612
Razem	23 739 280	2 296 380	7 314 451	13 034 589	7 202 324	53 587 024

31 grudnia 2013 roku

	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	20 679 642	843 027	3 626 376	3 191 009	5 857 417	34 197 471
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	195 179	321 019	2 347 372	7 179 190	1 274 013	11 316 773
Razem	20 874 821	1 164 046	5 973 748	10 370 199	7 131 430	45 514 244

36.6. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

Według wartości nominalnej	31.12.2014	31.12.2013
finansowe	1 747 327	44 472
gwarancyjne*	4 587 353	2 490 472
Razem zobowiązania otrzymane	6 334 680	2 534 944

* Pozycje pozabilansowe zobowiązania otrzymane gwarancyjne zawiera głównie gwarancje w ramach programu wspierania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – gwarancja de minimis.

W wyniku postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Grupa Kapitałowa dokonała wyceny Umowy Podziału Ryzyka w oparciu o przeprowadzaną analizę prawdopodobieństwa przepływów środków pieniężnych wynikających z Umowy. Oszacowana wartość oczekiwana wynosi zero.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

37. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 411 182 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 308 677 tysięcy PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 553 428 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 266 595 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania prowadzonego obecnie przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK), wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia na dzień 9 lutego 2012 roku, który to termin, na wniosek pełnomocnika powodów przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, a następnie SOKiK odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do dnia 8 maja 2012 roku. W dniu 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazującą wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Decyzję sądu w tej sprawie pełnomocnik Banku otrzymał w styczniu 2013 roku, a w lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji. Obecnie sprawa jest przedmiotem ponownego postępowania przez SOKiK.

W dniu 29 października 2013 roku odbyła się rozprawa, zaś w dniu 21 listopada 2013 roku został ogłoszony wyrok, którym SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10 085 tysięcy PLN. Wyrok jest nieprawomocny. W dniu 7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu powodów reprezentowanych przez pełnomocnika Banku. Wyrok został również zaskarżony przez innych uczestników postępowania, tj. przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHiD) (apelacje zmierzające do nałożenia na uczestników porozumień surowszych kar pieniężnych), a także: Visa Europe Limited, Bank Poczty S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., mBank S.A. (dawniej: BRE Bank S.A.), Deutsche Bank PBC S.A., HSBC Bank Polska S.A. (apelacje zmierzające przede wszystkim do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania porozumień za naruszające prawo konkurencji oraz nałożenia kar na ich uczestników). Odpisy tych apelacji zostały doręczone pełnomocnikowi Banku, który złożył odpowiedzi na nie. Akta sprawy zostały przekazane z SOKiK do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiada rezerwę na kwotę 10 359 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku dodatkowo Bank jest stroną m.in. następujących postępowań:

przed SOKiK w wyniku odwołania od decyzji Prezesa UOKiK

- 1) w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach.

W dniu 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN. Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK w dniu 16 stycznia 2013 roku. Postępowanie w toku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiada rezerwę w tej samej kwocie (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

- 2) w związku z podejrzeniem stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe.

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku uznano działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożono na Bank karę pieniężną w wysokości 17 236 tysięcy PLN oraz 11 828 tysięcy PLN (łącznie 29 064 tysiące PLN). Bank odwołał się od tej decyzji. Postępowanie jest w toku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiada rezerwę w kwocie 10 000 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

przed SOKiK z powództwa osoby fizycznej

o uznanie za niedozwolone zapisów Taryfy opłat i prowizji w punktach przewidujących opłaty za czynności monitorująco-upominawcze w związku z opóźnianiem się klientów ze spłatą bieżących zadłużeń. Bank udzielił odpowiedzi na pozew i repliki na kolejne pismo procesowe. W sprawie tej nie ma ryzyka ukarania Banku karą finansową. Istnieje ryzyko wpisania postanowień dotyczących opłat monitorująco-upominawczych do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa UOKiK.

przed SOKiK z powództwa Prezesa UOKiK

o uznanie za niedozwolone niektórych postanowień wzorców umów o kredyt konsumencki. Sprawa w Sądzie w toku, nastąpiła jedynie wymiana korespondencji między stronami. Nie ma ryzyka ukarania Banku karą finansową.

przed Sądem Apelacyjnym

z powództwa Banku - wyniku zakończenia postępowania odwoławczego wszczętego przez Bank przed SOKiK od decyzji Prezesa UOKiK w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych kont emerytalnych („IKE”).

W dniu 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- 1) w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza,
- 2) w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia,
- 3) w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

Postępowanie odwoławcze prowadzi w imieniu Banku renomowana kancelaria prawna. Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK w dniu 2 stycznia 2013 roku.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 roku SOKiK obniżył nałożoną na Bank karę łącznie do kwoty 4 000 tysięcy PLN, w tym odnośnie:

- 1) praktyki opisanej powyżej w pkt 1 obniżył karę do kwoty 2,5 miliona PLN,
- 2) praktyki opisanej powyżej w pkt 2 obniżył karę do kwoty 1,5 miliona PLN,
- 3) praktyki opisanej powyżej w pkt 3 kara została uchylona, gdyż Sąd uznał, że praktyka Banku nie naruszała zbiorowych interesów konsumentów.

Postępowanie w toku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiadał na powyższe kwoty rezerwę w kwocie 4 000 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

przed Prezesem UOKiK:

- 1) postępowanie wyjaśniające wszczęte 7 stycznia 2012 roku w celu ustalenia, czy sposób oferowania przez Bank kredytów hipotecznych w ramach „Jesiennej promocji kredytów hipotecznych” może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów,
- 2) postępowanie wyjaśniające wszczęte 23 grudnia 2013 roku dotyczące pobierania przez Bank opłat za udzielanie informacji stanowiącej tajemnicę bankową,
- 3) postępowanie wszczęte 28 lutego 2014 roku w sprawie ustalenia, czy dokumenty przesłane przez Bank do UOKiK w wybranych sprawach zawierały tajemnicę przedsiębiorstwa,
- 4) postępowanie wyjaśniające wszczęte 23 stycznia 2014 roku w sprawie postanowień wzorców umownych rachunków bankowych regulujące kwestie pełnomocnictw – istnieje ryzyko nałożenia kary finansowej; sprawa w toku wadliwej, zdaniem Urzędu, praktyki Banku nieprzyjmowania pełnomocnictw do rachunków bankowych, w których brak jest wskazania numeru rachunku. Bank przyjął na siebie zobowiązanie do zmiany praktyki i wdrożył takie rozwiązania,
- 5) postępowanie wszczęte 5 marca 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank wykonał decyzję UOKiK z dnia 12 grudnia 2008 roku w sprawie przekazu reklamowego „Max Lokaty – bez gwiazdek”. Bank udzielił odpowiedzi, w której wskazał że wykonał zobowiązanie poprzez dwukrotne umieszczenie komunikatu w gazecie GPW Parkiet,
- 6) postępowanie wyjaśniające wszczęte 15 października 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w umowie kredytu Aurum wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kosztów ubezpieczenia w tej umowie i formularzu informacyjnym,
- 7) postępowanie wyjaśniające, wszczęte 9 października 2014 roku w sprawie możliwości skorzystania przez klientów z reklamacji „chargeback”. Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK. W relacjach Banku z klientami nie funkcjonuje tego typu procedura reklamacyjna (jest ona właściwa dla relacji Bank - organizacja kartowa),
- 8) postępowanie wszczęte 15 października 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w ulotce reklamowej „Mini Ratka w mgnieniu oka na wyciąg z konta” wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kwoty pożyczki. W dniu 13 listopada 2014 roku UOKiK wszczął właściwe postępowanie administracyjne w tej sprawie. Bank nie zgadza się z zarzutem UOKiK i w odpowiedzi rozważa przyjęcie na siebie zobowiązania do prezentowania, zgodnego z założeniami UOKiK (chodzi o doprecyzowanie komunikacji).

b) Roszczenia reperywizacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się dwa postępowania administracyjne, w tym jedno zawieszone, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia, skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reperywizacyjnych oraz jedno postępowanie administracyjne o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości posiadanej przez Bank, w której termin rozprawy kasacyjnej przed NSA został wyznaczony na dzień 3 lutego 2015 roku. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli dotyczące wydania lub zwrotu nieruchomości oraz regulacji stanu prawnego nieruchomości (toczą się postępowania sądowe o wydanie nieruchomości, zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez Bank z nieruchomości, o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości przez Skarb Państwa).

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, że orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, wydano z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców a następnie podział majątku CFP, wydane zostało przeniesienie na Bank prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku Złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługujące skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku. W dniu 17 lipca 2013 roku złożona została skarga kasacyjna. Nie wyznaczono terminu rozprawy.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

38. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	31.12.2014	31.12.2013
Kasa, środki w Banku Centralnym	11 698 248	7 188 406
Bieżące należności od banków	2 354 512	1 456 276
Razem	14 052 760	8 644 682

Na dzień 31 października 2014 roku wartość nabytych środków pieniężnych i ich ekwiwalentów związanych z nabyciem spółki Nordea Bank Polska SA wyniosła 401 123 tysiące PLN.

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	2014	2013
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych	85 099	90 577
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	6 366	5 472
Razem	91 465	96 049

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	2014	2013
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	6 433 374	6 955 625
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	327 096	477 240
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	169 817	217 417
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	555 401	451 854
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	60 282	64 590
Odsetki od instrumentów zabezpieczających	276 638	506 859
Pozostałe odsetki otrzymane (głównie odsetki od rachunków bieżących, skupionych wierzytelności, zrealizowanych gwarancji)	1 180 033	1 279 416
Razem	9 002 641	9 953 001

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	2014	2013
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(1 562 269)	(3 112 896)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(422 230)	(398 186)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji papierów dłużnych	(89 866)	(114 504)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie odsetki od rachunków bieżących, premie od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych)	(591 906)	(714 798)
Razem	(2 666 271)	(4 340 384)

Koszty z tytułu dywidend - wypłacone	2014	2013
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	(937 500)	(2 250 000)
Razem	(937 500)	(2 250 000)

Przepływy z działalności operacyjnej – inne korekty

Inne korekty	2014	2013
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych	(591 735)	(831 004)
Rachunkowość zabezpieczeń	130 797	(177 492)
Zyski i straty aktuarialne	(1 247)	(9 477)
Wycena wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	86 653	(62 169)
Wycena oraz odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych oraz inne zmiany	(47 761)	31 681
Likwidacja oraz odpisy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(38 978)	94 733
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	(140 194)	
Razem	(602 465)	(953 728)

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2014	2013
Zysk ze sprzedaży zorganizowanej części jednostki zależnej	-	(383 561)
Przychody uboczne	-	(25 450)
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(57 881)	(39 982)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	45 182	16 188
Razem	(12 699)	(432 805)

Odsetki i dywidendy	2014	2013
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(618 606)	(558 685)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(91 465)	(95 426)
Splata odsetek od zaciągniętych pożyczek	431 587	-
Splata zobowiązań podporządkowanych i niepodporządkowanych	107 835	-
Razem	(170 649)	(654 111)

Zmiana stanu należności od banków	2014	2013
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(519 460)	1 367 304
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	28 641	(9 445)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	898 236	(549 908)
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	1 571 351	
Razem	1 978 768	807 951

Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2014	2013
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(30 185 245)	(5 894 255)
Zmiana stanu odpisów na należności od klientów	(1 145 968)	(152 603)
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	26 073 536	-
Razem	(5 257 677)	(6 046 858)

Zmiana stanu pozostałych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	2014	2013
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych i reklasyfikacja do innych pozycji	(89 693)	3 895
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	24 082	-
Razem	(65 611)	3 895

Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2014	2013
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	25 962 891	5 217 097
Ujęcie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych w działalności finansowej	(2 083 950)	(942 751)
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	(11 188 649)	-
Razem	12 690 292	4 274 346

Zmiana stanu rezerw i odpisów	2014	2013
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(7 315)	(425 211)
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków	(28 641)	9 445
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	1 145 968	152 603
Zmiana odpisów w jednostkach zależnych	268 976	-
Zmiana rezerw na inne należności	2 337	-
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczącej wyceny portfela dostępnego do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	-	(56 214)
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	(610 964)	-
Razem	770 361	(319 377)

Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	2014	2013
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 023 465	699 267
Przeniesienie splaty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	-	398 186
Przeniesienie emisji własnej oraz wypłaty odsetek od emisji własnej	-	123 748
Zmiany wynikające z połączenia jednostek	(1 001 068)	-
Razem	22 397	1 221 201

39. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem jako podmiot posiadający 31,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w nocie 35 „Kapitały własne i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 roku; Nr 763), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	2014	2013
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	82 007	109 478
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	44 714	64 701
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	37 293	44 777

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa splaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późniejszymi zmianami), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie splaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela.

W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę splaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconych części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do splaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

Bank Polski

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	2014	2013
Przychody z tytułu prowizji	3 226	4 103

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	2014	2013
Przychody z tytułu prowizji	9 613	20 927

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	2014	2013
Przychody z tytułu prowizji	23 037	29 022

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	31.12.2014			2014		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	184 925	1 001 114	647 423	3 095	903	(7 633)
Podmiot 3	-	1 099	1 368 860	-	35	(264)
Podmiot 4	-	9 190	1 201 440	48	1 060	(396)
Podmiot 5	-	1 177 873	-	-	2	(13 860)
Podmiot 6	285 955	283 174	422 752	4 335	522	(4 302)
Podmiot 7	-	160 250	701 786	4	302	(4 790)
Podmiot 8	-	98 728	500 000	-	1	(23 708)
Podmiot 9	-	582 771	-	26	1 519	(2 555)
Podmiot 10	386 306	16 294	151 587	13 274	204	(46)
Podmiot 11	113 481	18 235	396 474	7 045	5	(509)
Podmiot 12	-	109 604	400 000	-	12	(245)
Podmiot 13	113 422	80 540	61 819	5 120	1 107	(1 216)
Podmiot 14	67 704	14 487	157 659	3 880	217	(110)
Podmiot 15	62 901	1 984	150 000	2 872	44	(90)
Pozostałe podmioty	259 499	637 143	165 524	16 228	3 771	(12 300)
Razem	1 474 193	4 192 486	8 405 324	55 927	9 704	(72 024)

Podmiot	31.12.2013			2013		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 8	-	1 749	1 198 324	-	33	(623)
Podmiot 2	211 048	242 088	333 258	3 139	507	(1 242)
Podmiot 7	223 340	126 268	176 660	10 543	429	(527)
Podmiot 21*	446 352	65	71 214	12 387	1 161	(573)
Podmiot 3	-	-	600 000	-	-	-
Podmiot 12	-	19 299	500 000	-	3	(10 651)
Podmiot 6	-	14 093	500 000	1	2	(247)
Podmiot 16	-	574	500 000	5 327	270	(5 681)
Podmiot 5	16 683	2 178	474 003	45	3	(171)
Podmiot 9	10 130	84 104	359 382	2 390	15	(1 581)
Podmiot 20	241 279	17 556	175 722	9 187	131	(1 055)
Podmiot 14	-	36 096	401 786	-	329	(408)
Podmiot 13	145 798	46 904	117 590	4 891	235	(126)
Podmiot 22*	109 174	50 249	143 331	7 570	1 510	(1 445)
Pozostałe podmioty	346 488	536 068	511 244	17 099	4 549	(14 907)
Razem	1 750 292	1 177 291	8 142 514	72 579	9 177	(39 237)

*Podmioty nie występują w 2014 roku

Odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

40. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

W 2014 roku PKO Bank Polski SA nie zawarł istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe. Jednocześnie w 2014 roku PKO Bank Polski SA dokonał dokapitalizowania KREDOBANK SA poprzez przekazanie darowizny finansowej w wysokości 6 020 tysięcy USD (tj. 18 656 tysięcy PLN według kursu średniego NBP z dnia przekazania środków). Wyżej wymieniona darowizna w sprawozdaniu z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA zwiększa cenę nabycia akcji tej Spółki.

Wszystkie opisane poniżej transakcje z jednostkami zależnymi, wspólnymi przedsięwzięciami i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Marże na transakcjach kredytowych zawierają się w przedziale 0,25% – 4,2%. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

31 grudnia 2014 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	-	-	299 563	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	4 169	-	1 116	7 000
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.	-	-	644	-
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	60 873	60 873	-	-
KREDOBANK SA	371 639	283 387	2 831	22 043
Merkury - fiz an	53 978	53 978	1 665	6 022
PKO BP BANKOWY PTE SA	17	-	1 237	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	212	-	152 158	593
PKO Finance AB	7	-	12 032 368	-
PKO Leasing SA	947 517	759 882	194 487	949 752
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	20 217	-	52 954	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	30 662	30 662	232 714	40 264
Qualia Development Sp. z o.o.	-	-	10 829	13 904
Jednostki zależne pośrednio				
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	36	-
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	72 930	72 930	-	-
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	3 395	-
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	-	-	171	-
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	-	-	20	-
Molina Sp. z o.o.	-	-	51	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	-	-	8 121	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	-	-	5 838	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	-	-	11 385	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	-	-	258	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	-	-	4 752	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	-	-	3 078	-
PKO BP Faktoring SA	497 702	497 684	219 135	2 316
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 255 640	2 253 051	674	176 388
PKO Leasing Sverige AB	90 866	90 866	83	44 229
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	44 189	44 189	4 152	-
Qualia - Residence Sp. z o.o.	1	-	8 517	-
Qualia - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.	76 000	76 000	622	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	3 228	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	5	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	1 342	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	-	-	4 444	1 035
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	-	-	8 510	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	76 770	76 770	1 245	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	-	-	2	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	3 887	3 887	431	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	-	-	2	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	-	-	256	-
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	-	-	250	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	198 542	198 542	16 086	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	-	-	1 826	-
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	-	-	6 778	-
Razem zależne	4 805 818	4 502 701	13 297 259	1 263 546

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	23 390	-	57 008	5 000
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	28 852	28 852	12 022	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	-	-	299	941
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	966	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	2	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	52 242	28 852	70 297	5 941

31 grudnia 2013 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio				
Bankowe Towarzystwa Kapitałowe SA	2	-	177	7 000
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	175 390	175 390	179 370	-
Merkury - fiz an	-	-	1 129	-
Inteligo Financial Services SA	-	-	108 431	-
KREDOBANK SA	305 020	257 708	2 124	1 000
PKO BP BANKOWY PTE SA	92	-	1 362	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	3	-	4 432	593
PKO Finance AB	4 604	-	9 132 169	-
PKO Leasing SA	47 716	13 105	260 637	1 097 835
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	19 124	-	39 729	-
Qualia Development Sp. z o.o.	-	-	10 043	13 893
Jednostki zależne pośrednio				
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	3 827	-
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	-	-	1 725	-
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	-	-	2	-
PKO BP Faktoring SA	213 387	213 365	1 987	286 505
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 250 877	2 250 338	735	269 270
PKO Leasing Sverige AB	83 591	83 591	-	14 409
Qualia - Residence Sp. z o.o.	-	-	594	-
Qualia - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.	76 862	76 862	825	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	1 195	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	3	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	1 613	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	29 069	29 069	1 868	1 035
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	39 088	39 088	5 152	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	77 708	77 708	2 098	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	-	-	3	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	7 756	7 756	387	167
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	-	-	3	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	-	-	674	-
Sarnia Dolina Sp. z o. o.	-	-	528	-
Razem zależne	3 330 289	3 223 980	9 762 822	1 691 707

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	1 100	-	50 551	5 000
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.	-	-	1 234	-
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	29 463	29 463	16 066	-
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	38	-
„Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	-
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	44 377	44 377	4 811	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	219 698	219 698	-	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	6	-	1 003	2 374
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	12 555	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	11	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	294 644	293 538	86 269	7 374

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

12 miesięcy zakończone dnia 31 grudnia 2014 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	171	1	1 415	1 415
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18	4	10	10
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.	5	5	-	-
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	11 555	11 555	-	-
Inteligo Financial Services SA	3 255	-	35 052	2 675
KREDOBANK SA	6 483	6 351	-	-
Merkury - fiz an	2 371	2 371	27	27
Nordea Bank Polska SA	24 737	24 567	7 651	289
PKO BP BANKOWY PTE SA	843	55	162	162
PKO BP Finat Sp. z o.o.	245	47	1 216	273
PKO Finance AB	74	74	419 637	417 730
PKO Leasing PRO SA	4 581	4 581	17	17
PKO Leasing SA	13 216	9 203	20 286	4 190
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	216 316	215 319	1 320	1 320
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	123 710	123 710	107 000	107 000
Polski Standard Płatniczy Sp. z o.o.	6	6	30	30
Qualia Development Sp. z o.o.	120	20	169	169
Jednostki zależne pośrednio				
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	4	4	-	-
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	1 300	1 300	-	-
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	2	2	77	77
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	4	4	10	10
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	3	3	-	-
„Kamienica Morska” Sp. z o.o.	2	2	-	-
Molina Sp. z o.o.	23	3	-	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	7	7	28	28
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	7	7	23	23
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	6	6	30	30
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	6	6	15	15
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	7	7	51	51
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	3	3	5	5
PKO BP Faktoring SA	8 150	7 881	-	-
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	78 771	78 507	53	2
PKO Leasing Sverige AB	1 396	1 396	-	-
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	788	788	1	1
Qualia - Residence Sp. z o.o.	17	7	4	4
Qualia - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.	3 956	3 956	14	14
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	27	27	37	37
Qualia Sp. z o.o.	3	3	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	3	3	19	19
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	850	850	48	48
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	712	712	111	111
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	4 255	4 255	44	44
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	3	3	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	303	303	14	14
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	3	3	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	3	3	3	3
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	3	3	-	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	4 118	4 118	176	176
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	1	1	5	5
Razem zależne	512 270	502 040	593 340	534 609

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	68 725	67 548	111 183	110 971
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	872	872	213	213
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	575	51	746	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	2	2	163	163
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	3	3	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	70 177	68 476	112 305	111 347

12 miesięcy zakończone dnia 31 grudnia 2013 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Jednostki zależne bezpośrednio				
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	25	3	9	9
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	9 861	9 861	-	-
Merkury - fiz an	23	23	29	29
Inteligo Financial Services SA	4 655	22	73 318	3 628
KREDOBANK SA	4 124	4 124	-	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	851	40	648	648
PKO BP Finat Sp. z o.o.	57	22	231	92
PKO Finance AB	-	-	359 129	359 129
PKO Leasing SA	13 804	10 784	22 719	7 477
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	188 028	184 972	1 103	1 103
Qualia Development Sp. z o.o.	19	19	377	377
Jednostki zależne pośrednio				
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	2	2	111	111
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	4	4	329	329
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	2	2	-	-
PKO BP Faktoring SA	10 155	9 859	1	1
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	92 226	91 877	51	1
PKO Leasing Sverige AB	95	95	-	-
Qualia - Residence Sp. z o.o.	12	12	8	8
Qualia - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.	5 458	5 458	29	29
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	19	19	19	19
Qualia Sp. z o.o.	3	3	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	3	3	52	52
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	2 682	2 682	114	114
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	3 977	3 977	195	195
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	4 336	4 336	47	47
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	3	3	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	507	507	42	42
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	3	3	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	3	3	5	5
Sarnia Dolina Sp. z o. o.	500	500	-	-
Razem zależne	341 437	329 215	458 566	373 445

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	33 535	32 798	112 864	105 379
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	7	7	-	-
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	905	905	352	352
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	6	6	-	-
„Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji	6	6	-	-
„Promenada Sopotka” Sp. z o.o.	1 000	1 000	32	32
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	4 847	4 847	84	84
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	63	56	1 835	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	2	2	724	724
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	3	3	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	40 374	39 630	115 891	106 571

41. Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo

Na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostkami powiązanymi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawał jeden podmiot (na dzień 31 grudnia 2013 roku - dwa podmioty).

W roku 2014 i 2013 w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

42. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

Imię i nazwisko	Stanowisko	2014	2013
Rada Nadzorcza Banku			
Jerzy Góra	Przewodniczący Rady Nadzorczej	82	-
Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	168	168
Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej	144	144
Mirosława Boryczka	Członek Rady Nadzorczej	52	-
Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej	120	120
Jarosław Klimont	Członek Rady Nadzorczej	52	-
Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej	120	120
Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej	120	120
Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	120	54
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2014 lub 2013 roku			
Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej	110	192
Ryszard Wierzbą	Członek Rady Nadzorczej	69	120
Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej	-	117
Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej	-	67
Razem świadczenia krótkoterminowe dla Rady Nadzorczej		1 157	1 222
Zarząd Banku			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	2 265	2 119
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	1 687	1 608
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	1 907	1 777
Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	1 713	1 351
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	1 653	1 553
Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	1 694	1 577
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	1 717	1 594
Razem świadczenia krótkoterminowe dla Zarządu		12 636	11 579
Razem		13 793	12 801

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)*

Imię i nazwisko	Stanowisko	2014	2013
Zarząd Banku			
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	39	40
Razem świadczenia krótkoterminowe		39	40

* Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze to świadczenia pracownicze, które podlegają w całości rozliczeniu przed upływem 12 miesięcy od końca rocznego okresu sprawozdawczego, w którym pracownicy wykonywali związaną z nimi pracę. Jak opisano w notcie 43 „Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” począwszy od roku 2012 zmienny składnik wynagrodzeń w przypadku osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym Zarząd przyznawany jest w:

- formie nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny).

W związku z powyższym jako świadczenie krótkoterminowe dla Zarządu Banku ujęta została nieodroczone część składnika zmiennego składnika wynagrodzeń, która została wypłacona odpowiednio za 2013 rok w lipcu 2014 roku i za 2012 rok w lipcu 2013 roku.

Ponadto w 2014 roku przyznana wartość nieodroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2013 rok wyniosła 1 916 tysięcy PLN bez narzutów (z narzutami 1 978 tysięcy PLN). W 2013 roku przyznana wartość nieodroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2012 rok wyniosła 1 553 tysięcy PLN bez narzutów (z narzutami 1 595 tysięcy PLN).

b) pozostałe świadczenia długoterminowe (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

Jako pozostałe świadczenie długoterminowe ujęta została odroczone część zmiennego składnika wynagrodzeń przyznawana w formie gotówkowej oraz świadczenia z tytułu pracowniczego programu emerytalnego.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku (lipiec 2014) wypłacono część odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówki za rok 2012 rok w wysokości 357 tysięcy PLN bez narzutów.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń długoterminowych wyniosła odpowiednio 2 082,7 tysiąca PLN, tj. 2 022 tysiące PLN wypłaty gotówką (odroczone za 2012 rok i 2013 rok) i 60,7 tysiące PLN składki na PPE.

W 2014 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2013 rok wyniosła 1 321 tysięcy PLN (1 578 tysięcy PLN z oszacowanymi pełnymi narzutami) – wypłata nastąpi w ciągu 3 lat. W 2013 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2012 rok wyniosła 1 052 tysięcy PLN bez narzutów (1 257 tysięcy PLN z oszacowanymi pełnymi narzutami) – wypłata nastąpi w ciągu 3 lat.

Wynagrodzenie otrzymane i potencjalnie należne (w formie gotówkowej) od PKO Banku Polskiego SA dla Zarządu Banku

Imię i nazwisko	Stanowisko	2014	2013
otrzymane*			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	79	-
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	59	-
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	65	-
Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	1	-
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	55	-
Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	54	-
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	56	-
Razem pozostałe świadczenia długoterminowe dla Zarządu		368	-
potencjalnie należne			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	419	229
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	274	167
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	334	185
Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	176	-
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	255	157
Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	268	152
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	295	163
Razem pozostałe świadczenia długoterminowe dla Zarządu		2 022	1 053

* z narzutami

c) płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku wypłacono Zarządowi Banku 1 599 tysięcy PLN z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń bez narzutów (z narzutami 1 760 tysięcy PLN) (akcje fantomowe nieodroczone za 2012 rok) przyznawanych w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2013 roku nie wypłacono składnika zmiennego nieodroczonego w formie instrumentu finansowego za 2013 rok.

W 2014 roku i 2013 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wyniosła 4 289 tysięcy PLN.

W 2014 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2013 rok wyniosła 3 237 tysięcy PLN. W 2013 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2012 rok wyniosła 2 605 tysięcy PLN bez narzutów (3 112 tysięcy PLN z doszacowanymi pełnymi narzutami) – wypłata nastąpi w ciągu 3 lat.

Imię i nazwisko	Stanowisko	2014	2013
otrzymane i należne*			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	768	339
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	572	266
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	669	293
Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	265	-
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	526	242
Jacek Obłəkowski	Wiceprezes Zarządu	548	241
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	599	258
Razem płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych dla Zarządu		3 947	1 639
potencjalnie należne			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	419	229
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	274	167
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	334	185
Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	176	-
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	255	157
Jacek Obłəkowski	Wiceprezes Zarządu	268	152
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	295	163
Razem płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych dla Zarządu		2 022	1 053

z narzutami

Powyższe wynagrodzenia obejmują odroczony składnik wynagrodzeń przyznawany w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym) zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 43. Wypłata z tytułu akcji fantomowych (część należna) została zrealizowana w styczniu 2015 roku.

d) świadczenia po okresie zatrudnienia

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

e) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku oraz odpowiednio dnia 31 grudnia 2013 roku nie wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

f) kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	31.12.2014	31.12.2013
Rada Nadzorcza Banku	3 102	2 241
Zarząd	857	74
Razem	3 959	2 315

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

43. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, Bank wdrożył poprzez uchwały:

- Rady Nadzorczej Banku: „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”,
- Zarządu Banku: „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze”,
- Rad Nadzorczych wybranych spółek zależnych Grupy PKO Banku Polskiego SA (PKO Leasing SA, PKO TFI SA, PKO BANKOWY PTE SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA): „Regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”.

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania wyżej wymienionym osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje fantomowe po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg – z IV kwartału okresu oceny. Następnie, po okresie retencyjnym i okresie odroczenia, akcje są przeliczane na gotówkę – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z III kwartału roku kalendarzowego poprzedzającego wypłatę (zarząd) oraz III kwartału roku kalendarzowego, w którym dokonywana jest wypłata (pozostałe osoby na stanowiskach kierowniczych), publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku lub odpowiednio Spółki Grupy, straty Banku /Spółki lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwa na składniki zmienne za lata 2014- 2012 wynosiła 34 miliony PLN, z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 23 miliony PLN i dla Zarządu Banku w kwocie 11 milionów PLN.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku rezerwa na składniki zmienne za lata 2013 - 2012 wynosiła 25 milionów PLN, z czego dla Zarządu Banku wynosiła 9 milionów PLN.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w 2014 roku wypłacony został składnik nieodroczoney – gotówka dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku składnik nieodroczoney z tytułu premii za rok 2013 oraz składnik odroczoney z tytułu premii za rok 2012 – w kwocie 4,6 miliona PLN oraz dla Zarządu Banku - w kwocie 2,3 miliona PLN bez narzutów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w 2013 roku z tytułu premii za rok 2012 wypłacony został składnik nieodroczoney – gotówka dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 3 miliony PLN, dla Zarządu Banku w kwocie 1,6 miliona PLN.

Wypłata z tytułu akcji fantomowych za 2012 rok i 2013 rok wyliczona zgodnie z przepisami, w oparciu o kurs akcji w 3 kwartale 2014 roku w wysokości 38,52 PLN, została zrealizowana w listopadzie 2014 roku dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w wysokości 4,6 miliona PLN bez narzutów. W styczniu 2014 roku dla Zarządu Banku wypłacono – 1,8 miliona PLN (z narzutami).

44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

44.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach
- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych
- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2014	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 928 659	1 928 659	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 919 353	1 919 353	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		5 137	5 137	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		3 891	3 891	-	-
Prawa do akcji		278	278	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 483 508	1 397	5 482 111	-
Instrumenty zabezpieczające		599 841	-	599 841	-
Instrumenty o charakterze handlowym		4 883 667	1 397	4 882 270	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	13 417 667	2 165 038	11 252 629	-
Dłużne papiery wartościowe		13 417 667	2 165 038	11 252 629	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	22 080 344	12 546 249	9 335 793	198 302
Dłużne papiery wartościowe		21 794 141	12 458 348	9 335 793	-
Kapitałowe papiery wartościowe		286 203	87 901	-	198 302
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		42 910 178	16 641 343	26 070 533	198 302
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 545 502	523	5 544 979	-
Instrumenty zabezpieczające		494 961	-	494 961	-
Instrumenty o charakterze handlowym		5 050 541	523	5 050 018	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	118 262	-	118 262	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		118 262	-	118 262	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		5 663 764	523	5 663 241	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2014 (Nota 17)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 919 353	1 919 353	-	-
obligacje skarbowe	1 825 454	1 825 454	-	-
obligacje skarbowe w EUR	-	-	-	-
obligacje komunalne w PLN	50 563	50 563	-	-
obligacje korporacyjne w PLN	22 137	22 137	-	-
obligacje korporacyjne w EUR	9	9	-	-
obligacje emitowane przez GPW	2 248	2 248	-	-
obligacje emitowane przez PKO Finance AB w EUR	4 233	4 233	-	-
obligacje korporacyjne w PLN	78	78	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	14 631	14 631	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	5 137	5 137	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	3 891	3 891	-	-
Prawa do akcji	278	278	-	-
RAZEM	1 928 659	1 928 659	-	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2014 (Nota 20)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	13 417 667	2 165 038	11 252 629	-
bony pieniężne NBP	10 998 812	-	10 998 812	-
obligacje skarbowe PLN	2 165 038	2 165 038	-	-
obligacje komunalne EUR	139 882	-	139 882	-
obligacje komunalne PLN	113 935	-	113 935	-
RAZEM	13 417 667	2 165 038	11 252 629	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2014 (Nota 22)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 794 141	12 458 348	9 335 793	-
obligacje skarbowe PLN	12 458 348	12 458 348	-	-
obligacje komunalne PLN	4 480 325	-	4 480 325	-
obligacje korporacyjne PLN	4 249 224	-	4 249 224	-
obligacje korporacyjne USD	199 412	-	199 412	-
obligacje korporacyjne EUR	406 832	-	406 832	-
Kapitałowe papiery wartościowe	286 203	87 901	-	198 302
RAZEM	22 080 344	12 546 249	9 335 793	198 302

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2013 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2013	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	484 485	479 943	4 542	-
Dłużne papiery wartościowe		472 535	467 993	4 542	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		10 799	10 799	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		1 151	1 151	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 002 220	1 015	3 001 205	-
Instrumenty zabezpieczające		361 639	-	361 639	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 640 581	1 015	2 639 566	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	15 179 188	931 325	14 247 863	-
Dłużne papiery wartościowe		15 179 188	931 325	14 247 863	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	13 730 976	8 563 440	5 030 221	137 315
Dłużne papiery wartościowe		13 548 671	8 518 450	5 030 221	-
Kapitałowe papiery wartościowe		182 305	44 990	-	137 315
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		32 396 869	9 975 723	22 283 831	137 315
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 328 149	912	3 327 237	-
Instrumenty zabezpieczające		414 804	-	414 804	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 913 345	912	2 912 433	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	290 509	-	290 509	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		290 509	-	290 509	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 618 658	912	3 617 746	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2013 (Nota 17)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	472 535	467 993	4 542	-
obligacje skarbowe PLN	390 660	390 660	-	-
obligacje skarbowe EUR	4 542	-	4 542	-
obligacje komunalne	41 907	41 907	-	-
obligacje korporacyjne	24 026	24 026	-	-
obligacje emitowane przez GPW	6 628	6 628	-	-
obligacje emitowane przez PKO Finance AB EUR	4 604	4 604	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	168	168	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 799	10 799	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	1 151	1 151	-	-
RAZEM	484 485	479 943	4 542	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2013 (Nota 20)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	15 179 188	931 325	14 247 863	-
bony pieniężne NBP	13 997 228	-	13 997 228	-
obligacje skarbowe PLN	931 325	931 325	-	-
obligacje komunalne EUR	136 700	-	136 700	-
obligacje komunalne PLN	113 935	-	113 935	-
RAZEM	15 179 188	931 325	14 247 863	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2013 (Nota 22)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	13 548 671	8 518 450	5 030 221	-
obligacje skarbowe PLN	8 518 450	8 518 450	-	-
obligacje komunalne	3 440 753	-	3 440 753	-
obligacje korporacyjne	1 589 468	-	1 589 468	-
Kapitałowe papiery wartościowe	182 305	44 990	-	137 315
RAZEM	13 730 976	8 563 440	5 030 221	137 315

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępne do sprzedaży, dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową, będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfelu Domu Maklerskiego,
- instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

Poziom 2: techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej	Metoda (technika) wyceny	Obserwowalne dane wejściowe
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu – obligacje skarbowe w EUR	Cena rynkowa polskich papierów skarbowych w walucie obcej pozyskiwana jest z serwisów informacyjnych, w których znajdują się kwotowania takich papierów (Bloomberg lub strony brokerskie w systemie Reuters). Nie jest to rynek regulowany.	Cena rynkowa papierów wartościowych pozyskiwana z serwisów informacyjnych.
Pochodne instrumenty finansowe – instrumenty zabezpieczające	Wycena instrumentów pochodnych CIRS, IRS odbywa się według modelu zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o krzywe rentowności.	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA, IRS, basis swap.
Pochodne instrumenty finansowe – instrumenty o charakterze handlowym	Wycena instrumentów pochodnych CIRS, IRS, FRA odbywa się według modelu zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o krzywe rentowności. Wycena opcji walutowych odbywa się według określonych modeli wyceny dla danego typu opcji walutowej. Ceny egzotycznych opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są z rynku (są cenami rynkowymi).	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA, IRS, basis swap. Danymi wejściowymi do modeli wyceny opcji walutowych są krzywe rentowności budowane w oparciu o stawki rynku pieniężnego, rynkowe stawki punktów swapowych, płaszczyzny zmienności dla określonych par walutowych, walutowe kursy fixingowe NBP. W celu wyceny egzotycznych opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są ceny rynkowe tych opcji.
Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		
- bony pieniężne NBP	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywe rentowności dla bonów pieniężnych zbudowane są w oparciu o ceny rynkowe, dane rynku pieniężnego oraz rynku transakcji OIS.
- obligacje komunalne EUR	Wycena według przyjętego modelu wyceny	Danymi wejściowymi do modelu wyceny są stawki rynkowe, dane rynkowe: rynek pieniężny, rynek transakcji IRS, rynek transakcji CDS, zmienność rynku opcji stopy procentowej.
- obligacje komunalne PLN	Wycena według modelu krzywej rentowności oraz marży ryzyka	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		
- obligacje komunalne	Wycena według modelu krzywej rentowności oraz marży ryzyka	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.

- obligacje korporacyjne	Wycena według modelu krzywej rentowności oraz marży ryzyka	Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych – instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Wycena według metody krzywej rentowności oraz ceny egzotycznych opcji wbudowanych w te papiery	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS. W celu wyceny egzotycznych opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są ceny rynkowe tych opcji.

Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Do tej kategorii Bank zaklasyfikował akcje nienotowane na GPW, które są wyceniane wg wewnętrznych modeli wyceny:

- Fundusz - wartość godziwa tych papierów ustalana jest w oparciu o wartość netto aktywów funduszu tj. wartość godziwą projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład funduszu, które podlegają co pół roku przeglądowi lub badaniom przez biegłego rewidenta. Gdyby Bank stosował wartości parametrów nieobserwowalnych będące ekstremalnymi wartościami z zakresu możliwych wartości, wartość godziwa kapitałowych instrumentów finansowych mogłaby na dzień 31 grudnia 2014 roku być większa o 9 306 tysięcy PLN lub mniejsza o 9 306 tysięcy PLN.
- Spółka notowana na giełdzie - wartość godziwa tych papierów ustalana jest w oparciu o cenę zawartą w warunkowej umowie sprzedaży. Gdyby Bank stosował wartości parametrów nieobserwowalnych będące ekstremalnymi wartościami z zakresu możliwych wartości, wartość godziwa kapitałowych instrumentów finansowych mogłaby na dzień 31 grudnia 2014 roku być większa o 2 000 tysięcy PLN lub mniejsza o 2 000 tysięcy PLN.

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Bank stosuje wycenę do wartości godziwej na Poziomie 3 na dzień 31 grudnia 2014 roku jest następujący:

Instrument finansowy	Technika wyceny	Czynnik nieobserwowalny	Wartość godziwa według	
			scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Kapitałowe papiery wartościowe - Fundusz	metoda wartości netto aktywów funduszu (NAV - Net Asset Value)	cena za akcję funduszu	195 432	176 820
Kapitałowe papiery wartościowe - Spółka notowana na giełdzie	cena zawarta w warunkowej umowie sprzedaży	cena zawarta w warunkowej umowie sprzedaży	14 000	10 000

W IV kwartale 2014 roku dokonano pojedynczej wyceny udziałów spółki Qualia Development Sp. z o.o. do wartości godziwej w wysokości 165 000 tysięcy PLN, oszacowanej na podstawie ofert wiążących otrzymanych od potencjalnych nabywców oraz dokonano prześięgowania udziału w wyżej wymienionej spółce na aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.

Przeniesienia instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występują na podstawie dostępności kwotowania z aktywnego rynku według stanu na koniec okresu sprawozdawczego. Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowania do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu. Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny. Przeniesienia pomiędzy poziomami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku nie nastąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów odpowiednio od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku oraz 2013 roku, wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2014	2013
Bilans otwarcia na początek okresu	137 315	88 232
Suma zysków lub strat	29 965	4 455
w wyniku finansowym	-	4 455
w innych dochodach całkowitych	29 965	-
Objęcie nowej emisji udziałów w Funduszu i różnice kursowe	19 022	44 628
Zawarcie warunkowej umowy sprzedaży akcji Spółki notowanej na giełdzie	12 000	-
Stan na koniec okresu	198 302	137 315

44.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu aktywów i zobowiązań finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Bank klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, kredyty wymagalne na moment wyceny,
- zobowiązania Banku wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku,
- depozyty i lokaty międzybankowe o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredyty lub pożyczki udzielone i zaciągnięte na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem kończącym okres sprawozdawczy na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku:

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2014	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	11 698 248	11 698 248
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 608 547	2 608 553
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			177 557 571	168 577 617
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	95 712 466	86 670 803
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	56 546 103	56 604 768
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 159 253	20 270 107
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	302 973	302 973
dlużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 836 776	4 728 966
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	647 235	647 235
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 427	4 427
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 439 584	18 439 662
Zobowiązania wobec klientów			185 920 562	186 323 433
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	52 911 331	53 349 090
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 778 331	4 778 331
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	128 230 900	128 196 012
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	866 087	866 109
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 413 985	2 398 946
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 127 610	2 127 610

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2013 roku:

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2013	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	7 188 406	7 188 406
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 089 087	2 084 806
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			147 372 326	150 080 006
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	74 778 407	74 923 490
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	49 662 062	51 918 323
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 998 829	19 305 272
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 144 088	2 144 088
dlużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 788 940	1 788 835
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	568 554	646 028
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 065	4 065
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 529 623	2 529 387
Zobowiązania wobec klientów			159 957 671	160 183 673
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	40 702 728	40 932 353
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 473 476	3 473 476
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	115 781 467	115 777 844
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	692 614	692 728
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 620 857	1 605 265
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	1 969 840	1 969 840

45. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty ujętych kwot i zamierza się rozliczyć w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Z zapisów paragrafu 42 MSR 32 wynika między innymi, że aby kompensata była możliwa, tytuł prawny nie może być uwarunkowany wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości.

Bank zawiera porozumienia dotyczące kompensowania, czyli umowy ISDA (International Swaps and Derivatives Association Master Agreements) oraz GMRA (Global Master Repurchase Agreement), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (końcowe potrącenie i rozliczenie transakcji tzw. close out netting) w przypadku zaistnienia przypadku naruszenia w stosunku do którejś ze stron umowy. Umowy te mają szczególne znaczenie dla ograniczania ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi, gdyż umożliwiają zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Umowy te nie spełniają jednak wymogów określonych w MSR 32, gdyż tytuł kompensaty uwarunkowany jest wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości (przypadki naruszenia). Dodatkowo kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dotyczy instrumentów finansowych nabytych w ramach prowadzonych przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA działań stabilizacji emisji dla akcjonariusza sprzedającego, co zostało szerzej opisane w notce 21 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

31.12.2014	Razem Aktywa finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu
Kwoty brutto ujętych aktywów finansowych	5 795 404	5 492 431	302 973
Kwoty brutto zobowiązań finansowych, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w § 42 MSR 32	(8 923)	(8 923)	-
Wartość netto aktywów finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	5 786 481	5 483 508	302 973
Wartość instrumentów finansowych niepodlegających kompensowaniu w sprawozdaniu finansowym	4 875 714	4 875 714	-
Wartość zobowiązań finansowych objęta egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania (bez zabezpieczeń finansowych)	4 094 094	4 094 094	-
Zabezpieczenie w formie pieniężnej i papierów wartościowych otrzymane	781 620	781 620	-
Kwota netto	910 767	607 794	302 973

31.12.2014	Razem Zobowiązania finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu
Kwoty brutto ujętych zobowiązań finansowych	6 710 079	5 554 425	1 155 654
Kwoty brutto aktywów finansowych, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w § 42 MSR 32	(8 923)	(8 923)	-
Wartość netto zobowiązań finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	6 701 156	5 545 502	1 155 654
Wartość instrumentów finansowych niepodlegających kompensowaniu w sprawozdaniu finansowym	5 262 583	5 257 067	5 516
Wartość aktywów finansowych objęta egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania (bez zabezpieczeń finansowych)	4 094 094	4 094 094	-
Zabezpieczenie w formie pieniężnej i papierów wartościowych udzielone	1 168 489	1 162 973	5 516
Kwota netto	1 438 573	288 435	1 150 138

31.12.2013	Razem Aktywa finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu
Kwoty brutto ujętych aktywów finansowych	5 177 452	3 019 331	2 158 121
Kwoty brutto zobowiązań finansowych, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w § 42 MSR 32	(17 111)	(17 111)	-
Wartość netto aktywów finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	5 160 341	3 002 220	2 158 121
Wartość instrumentów finansowych niepodlegających kompensowaniu w sprawozdaniu finansowym	2 659 207	2 639 578	19 629
Wartość zobowiązań finansowych objęta egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania (bez zabezpieczeń finansowych)	2 251 265	2 251 265	-
Zabezpieczenie w formie pieniężnej otrzymane	407 942	388 313	19 629
Kwota netto	2 501 134	362 642	2 138 492

31.12.2013	Razem Zobowiązania finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu
Kwoty brutto ujętych zobowiązań finansowych	5 031 838	3 345 260	1 686 578
Kwoty brutto aktywów finansowych, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w § 42 MSR 32	(17 111)	(17 111)	-
Wartość netto zobowiązań finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	5 014 727	3 328 149	1 686 578
Wartość instrumentów finansowych niepodlegających kompensowaniu w sprawozdaniu finansowym	2 982 842	2 982 842	-
Wartość aktywów finansowych objęta egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania - zobowiązania finansowe	2 251 265	2 251 265	-
Zabezpieczenie w formie pieniężnej udzielone	731 577	731 577	-
Kwota netto	2 031 885	345 307	1 686 578

46. Działalność powiernicza

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Banku, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jako członek Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich, PKO Bank Polski SA bierze udział w pracach przy tworzeniu regulacji i standardów rynkowych.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

47. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Ma ono na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

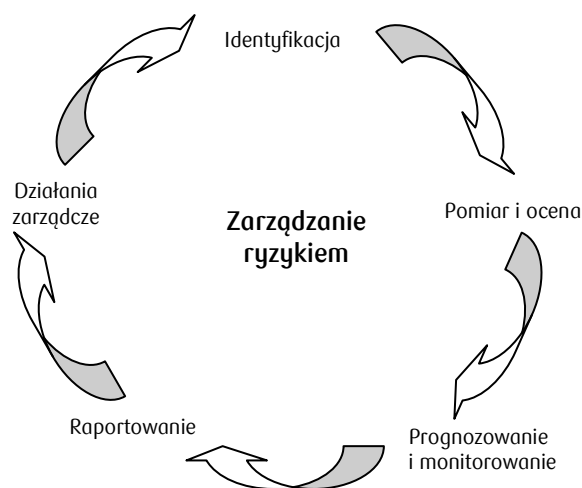
W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), utraty reputacji i kapitałowe.

47.1. Elementy procesu zarządzania ryzykiem bankowym

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA składają się następujące elementy:

- **identyfikacja ryzyka:**
polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- **pomiar i ocena ryzyka:**
pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- **prognozowanie i monitorowanie ryzyka:**
polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- **raportowanie ryzyka:**
polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- **działania zarządcze:**
polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

47.2. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,

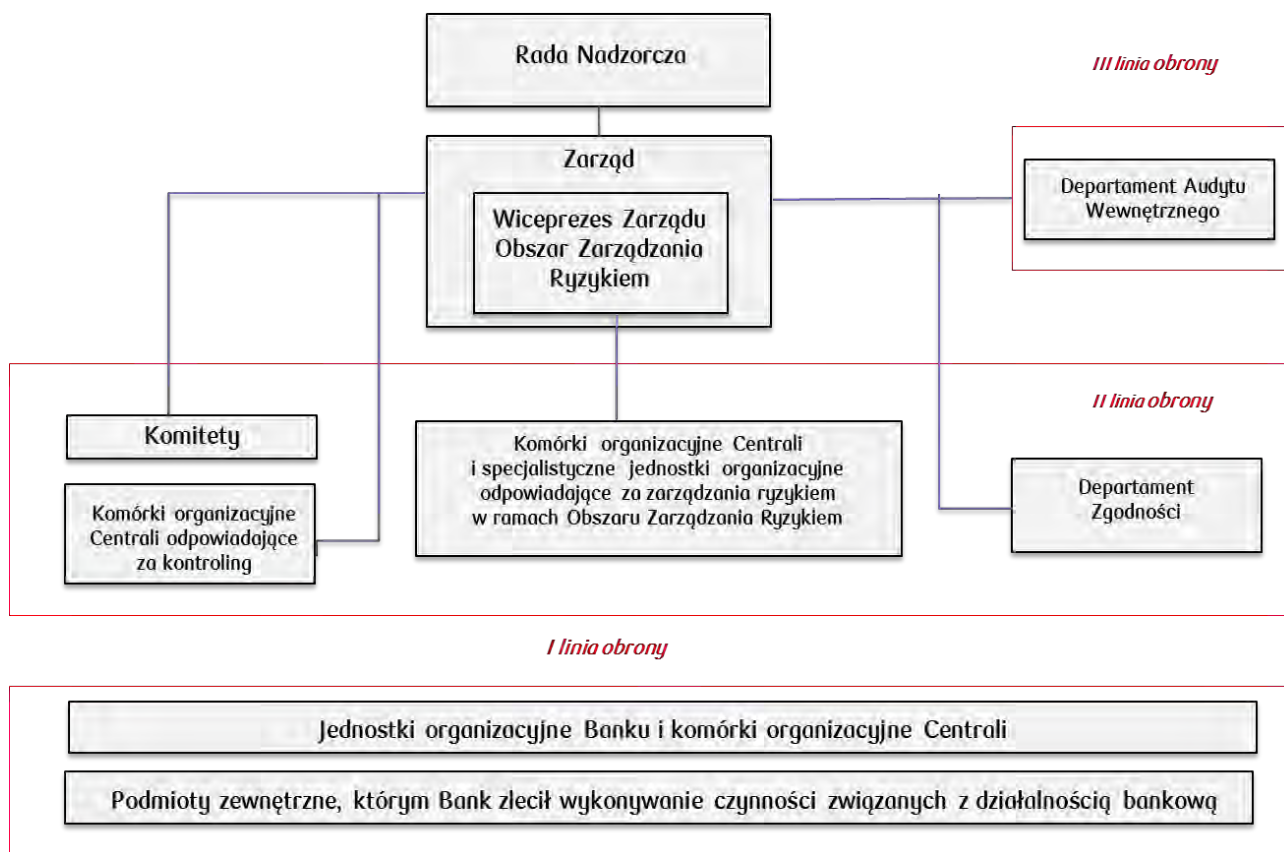
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

47.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach zewnętrznych, którym Bank zlecił wykonywanie czynności związanych z działalnością bankową i dotyczy działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, w tym w podmiotach zewnętrznych, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), ryzykiem reputacji, odpowiednich komitetach, a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

Komórki organizacyjne Centrali Banku tworzące Pion Ryzyka Bankowego, Departament Integracji Ryzyka, Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego a także Centrum Restrukturyzacji i Windykacji zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada w szczególności za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie dla Zarządu lub komitetów rekomendacji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Departament Integracji Ryzyka odpowiada w szczególności za:

- walidację modeli ryzyka,
- wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Grupie Kapitałowej,
- koordynację wdrożenia zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej,
- nadzór nad zarządzaniem ryzykiem w Grupie Kapitałowej.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego odpowiada w szczególności za:

- efektywne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów instytucjonalnych, o wartości nie mniejszej niż kwota określona w odrębnych przepisach wewnętrznych Banku, poprzez ich restrukturyzację i windykację,
- ochronę interesów Banku jako wierzyciela w trakcie przymusowego dochodzenia roszczeń,
- optymalną sprzedaż wierzytelności oraz przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia roszczeń,
- przegląd i klasyfikację wierzytelności będących w zarządzaniu Departamentu oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych i ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty ich wartości związanej z ryzykiem działalności Banku.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada w szczególności za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Celem Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego jest ograniczanie ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych Banku klientów rynku detalicznego, rynku korporacyjnego oraz instytucji finansowych, które są istotne w szczególności ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka oraz zapewnianie efektywnych analiz kredytowych dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych klientom indywidualnym przez sieć detaliczną Banku i kredytów udzielanych klientom małym i średnim przedsiębiorstw ocenianych metodą ratingową, a także podejmowanie decyzji kredytowych w tym zakresie.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

Komitety Ryzyka („KR”)

- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku,
- analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA.
- wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

Komitety Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”)

- podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych oraz modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw, a także innych istotnych modeli ryzyka finansowego i biznesowego oraz ich parametrów,
- wydaje rekomendacje dla Zarządu m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

Komitet Kredytowy Banku („KKB”)

- podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych oraz modeli ryzyka kredytowego,
- wydaje rekomendacje w wyżej wymienionym zakresie dla Zarządu Banku,
- podejmuje decyzje dotyczące zatwierdzenia modeli ryzyka kredytowego oraz wyników walidacji tych modeli w składzie uwzględniającym przedstawicieli Obszaru Finansów i Rachunkowości.

Komitet Kredytowy Centrali („KKC”) i komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

- wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów pionów i członków Zarządu, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów makroregionów korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”)

- podejmuje decyzje, wydaje rekomendacje, zalecenia i opinie w zakresie m.in. strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne, metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), założeń testów warunków skrajnych, wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego, zmian w podejściu AMA oraz podejmowania działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka operacyjnego we wszystkich obszarach działalności Grupy Kapitałowej.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

47.4. Działania w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny ryzyka.

W tym celu Bank w 2014 roku podjął m.in. następujące działania:

- pozyskał w styczniu 2014 roku finansowanie z tytułu emisji obligacji w ramach programu EMTN w kwocie 500 milionów EUR,
- pozyskał w lutym 2014 roku finansowanie z tytułu transakcji Cross Currency Repo w kwocie 50 milionów CHF,
- pozyskał w kwietniu 2014 roku długoterminowe finansowanie od Nordea AB w kwocie 14 miliardów PLN (opisane w nocie 23 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”),
- zrolował w maju i listopadzie 2014 roku obligacje krótkoterminowe o obecnym terminie wymagalności trzech miesięcy w kwocie 700 milionów PLN oraz wyemitował dodatkowe 50 milionów PLN tych papierów,
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za 2013 rok oraz część zysku netto Banku za 2014 rok po pomniejszeniu o przewidywane obciążenie i dywidendy, na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego.

Nabycie spółek Nordea Polska na dzień 1 kwietnia 2014 roku oraz fuzja prawna na dzień 31 października 2014 roku nie wpłynęła na zmianę rodzaju ryzyka identyfikowanych w działalności Banku.

W październiku 2014 roku Bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na wprowadzenie znacznego rozszerzenia podejścia AMA, stosowanego do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, przez ujęcie w tym podejściu dodatkowej części działalności powstałej w wyniku fuzji prawnej.

W 2014 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z zapewnieniem, że po fuzji prawnej Bank jest dostosowany do wymagań znówelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

47.5. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku.

W Banku następujące rodzaje ryzyka zostały uznane za istotne:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe,
- ryzyko zmian makroekonomicznych,
- ryzyko modeli,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko kapitałowe.

Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

48. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań. Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

48.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego

Metody pomiaru i oceny ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny jest ocena wiarygodności klienta czyli rating: oraz ocena transakcji tj. zdolności do spłaty zobowiązania w określonej wysokości i terminach.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych opracowane są z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza. Dodatkowo Bank ma wdrożony model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele ratingów są zaimplementowane w narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego, związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.

Ocena ryzyka kredytowego klientów indywidualnych

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W 2014 roku w zakresie ryzyka kredytowego, Bank kontynuował prace związane z dostosowaniem do wymagań znolizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w czerwcu 2013 roku Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie. Wszystkie rekomendacje zostały wdrożone w Banku zgodnie z oczekiwanym terminem dwuetapowo tj. do 31 grudnia 2013 roku oraz 30 czerwca 2014 roku.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych. W pozostałych przypadkach szeroko jest stosowana metoda ratingowa.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu klienta korporacyjnego Bank wprowadził usprawnienia w zakresie funkcjonującego procesu kredytowego. Wskazane zmiany dotyczą zmian w segmentacji portfela, zmian organizacyjnych, które zdecydowanie lepiej odpowiadają zapotrzebowaniu klientów a z drugiej strony pozwalają na kompleksową ocenę ryzyka kredytowego niezależnie od oferowanego produktu z zakresu bankowości korporacyjnej i transakcyjnej.

48.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe w podziale na z rozpoznaną utratą wartości i bez oraz w podziale na nieprzeterminowane i przeterminowane

Należności od banków	Zaangażowanie	
	31.12.2014	31.12.2013
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	41 535	51 240
oceniane metodą zindywidualizowaną	41 173	50 892
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	2 578 608	2 078 084
nieprzeterminowane	2 578 608	2 078 084
Razem brutto	2 620 143	2 129 324
Odpisy z tytułu utraty wartości	(11 596)	(40 237)
Razem według wartości bilansowej netto	2 608 547	2 089 087

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	31.12.2014	31.12.2013
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 347 957	12 265 138
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 138 087	5 091 377
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	172 736 814	141 488 420
nieprzeterminowane	168 833 734	138 235 574
przeterminowane	3 903 080	3 252 846
do 4 dni przeterminowania	1 491 221	1 045 547
powyżej 4 dni przeterminowania	2 411 859	2 207 299
Razem brutto	185 084 771	153 753 558
Odpisy z tytułu utraty wartości	(7 527 200)	(6 381 232)
Razem według wartości bilansowej netto	177 557 571	147 372 326

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	31.12.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	-	6 160
oceniane metodą zindywidualizowaną	-	6 160
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	21 794 141	13 545 807
nieprzeterminowane	21 794 141	13 545 807
z ratingiem zewnętrznym	13 702 637	9 077 514
z ratingiem wewnętrznym	8 091 504	4 468 293
Razem brutto	21 794 141	13 551 967
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	(3 296)
Razem według wartości bilansowej netto	21 794 141	13 548 671

Inne aktywa - inne aktywa finansowe	Zaangażowanie	
	31.12.2014	31.12.2013
Inne aktywa z rozpoznaną utratą wartości	60 318	61 270
Inne aktywa bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	643 604	567 643
nieprzeterminowane	636 898	559 602
przeterminowane	6 706	8 041
Razem brutto	703 922	628 913
Odpisy z tytułu utraty wartości	(56 687)	(60 359)
Razem według wartości bilansowej (netto)	647 235	568 554

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.12.2014	31.12.2013
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	7 772 856	4 018 340
Należności od banków	2 608 547	2 089 087
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 919 353	472 535
emitowane przez banki	14 631	168
emitowane przez inne podmioty finansowe	6 559	11 366
emitowane przez podmioty niefinansowe	22 146	23 892
emitowane przez Skarb Państwa	1 825 454	395 202
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	50 563	41 907
Pochodne instrumenty finansowe	5 483 508	3 002 220
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	13 417 667	15 179 188
emitowane przez Skarb Państwa	2 165 038	931 325
emitowane przez banki centralne	10 998 812	13 997 228
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	253 817	250 635
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	177 557 571	147 372 326
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	5 327 204	5 711 190
kredyty gospodarcze	5 024 231	3 672 767
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	302 973	2 038 423
sektor niefinansowy	162 220 953	134 531 822
kredyty mieszkaniowe	95 712 466	74 778 407
kredyty gospodarcze	44 332 135	39 942 827
kredyty konsumpcyjne	20 159 253	18 998 829
dłużne papiery wartościowe	2 017 099	811 759
sektor budżetowy	10 009 414	7 129 314
kredyty gospodarcze	7 189 737	6 046 468
dłużne papiery wartościowe	2 819 677	977 181
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	105 665
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	21 794 141	13 548 671
emitowane przez Skarb Państwa	12 458 348	8 518 450
emitowane przez banki	1 203 572	558 814
emitowane przez inne podmioty finansowe	184 914	33 401
emitowane przez podmioty niefinansowe	3 466 982	997 253
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	4 480 325	3 440 753
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	647 235	568 554
Razem	231 200 878	186 250 921

Pozycje pozabilansowe	31.12.2014	31.12.2013
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 943 931	8 157 608
Udzielone gwarancje	10 020 974	7 147 120
Udzielone akredytywy	704 504	494 586
Gwarancje emisji	4 581 134	3 675 067
Razem	23 250 543	19 474 381

Jakość kredytowa aktywów finansowych - nieprzeterminowane, bez utraty wartości

Wewnętrzne klasy ratingowe

Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości klasyfikowane są ze względu na rating klienta, w ramach wewnętrznych klas ratingowych od A do G (w zakresie podmiotów finansowych A-F).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Aktywa finansowe nieprzeterminowane bez utraty wartości	31.12.2014	31.12.2013
Należności od banków	2 578 608	2 078 084
w tym:		
z ratingiem zewnętrznym	2 429 086	1 702 673
bez ratingu	149 522	375 411
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	168 833 734	138 235 574
z wewnętrznym ratingiem - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty gospodarcze)	45 160 976	41 248 589
A (pierwszorzędna)	1 059 550	1 414 115
B (bardzo dobra)	1 455 548	1 247 527
C (dobra)	2 721 287	4 164 801
D (zadowalająca)	5 663 335	5 803 780
E (przeciętna)	15 696 903	10 339 621
F (akceptowalna)	14 672 537	9 314 520
G (słaba)	3 891 816	8 964 225
z wewnętrznym ratingiem - klienci sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	103 891 292	84 848 494
A (pierwszorzędna)	74 155 239	59 604 586
B (bardzo dobra)	10 614 538	13 546 734
C (dobra)	11 313 955	5 261 693
D (przeciętna)	5 802 187	4 648 762
E (akceptowalna)	2 005 373	1 786 719
bez wewnętrznego ratingu - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty konsumpcyjne, mieszkaniowe i pozostałe)	19 781 466	12 138 491
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu - z wewnętrznym ratingiem	-	10
C (dobra)	-	10
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - z wewnętrznym ratingiem	8 091 504	4 468 293
A (pierwszorzędna)	-	53 776
B (bardzo dobra)	37 815	336 547
C (dobra)	1 381 794	1 026 669
D (zadowalająca)	2 000 235	912 529
E (przeciętna)	1 954 217	1 310 986
F (akceptowalna)	2 239 109	755 984
G (słaba)	478 334	71 802
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	643 604	559 602
Razem	180 147 450	145 341 563

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałaby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

Zewnętrzne klasy ratingowe

Poniżej przedstawiono strukturę dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości, w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe:

31 grudnia 2014

Portfel/Rating	AA- do AA+	A- do A+	BBB -do BBB+	BB- do BB+	CCC- do CCC+	bez ratingu	Razem
Należności od banków	496 846	1 445 444	101 071	6 611	379 114	149 522	2 578 608
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	1 826 259	12 007	14 590	-	66 497	1 919 353
w tym:							
emitowane przez Skarb Państwa	-	1 825 454	-	-	-	-	1 825 454
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	805	-	-	-	49 758	50 563
emitowane przez banki	-	-	-	14 590	-	41	14 631
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	-	-	-	6 559	6 559
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	-	12 007	-	-	10 139	22 146
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	13 277 785	139 882	-	-	-	13 417 667
w tym:							
emitowane przez Bank Centralny	-	10 998 812	-	-	-	-	10 998 812
emitowane przez Skarb Państwa	-	2 165 038	-	-	-	-	2 165 038
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	113 935	139 882	-	-	-	253 817
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	13 652 864	-	49 773	-	-	13 702 637
w tym:							
emitowane przez Skarb Państwa	-	12 458 348	-	-	-	-	12 458 348
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	40 717	-	-	-	-	40 717
emitowane przez banki	-	1 153 799	-	49 773	-	-	1 203 572
Razem	496 846	30 202 352	252 960	70 974	379 114	216 019	31 618 265

31 grudnia 2013

Portfel/Rating	AA- do AA+	A- do A+	BBB -do BBB+	BB- do BB+	B- do B+	bez ratingu	Razem
Należności od banków	117 968	1 191 192	109 494	1 156	282 863	375 411	2 078 084
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	400 284	21 031	-	-	51 210	472 525
w tym:							
emitowane przez Skarb Państwa	-	395 202	-	-	-	-	395 202
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	320	-	-	-	41 587	41 907
emitowane przez banki	-	158	-	-	-	-	158
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	4 604	-	-	-	6 762	11 366
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	-	21 031	-	-	2 861	23 892
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	15 042 488	136 700	-	-	-	15 179 188
w tym:							
emitowane przez Bank Centralny	-	13 997 228	-	-	-	-	13 997 228
emitowane przez Skarb Państwa	-	931 325	-	-	-	-	931 325
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	113 935	136 700	-	-	-	250 635
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	9 027 734	49 530	-	-	250	9 077 514
w tym:							
emitowane przez Skarb Państwa	-	8 518 450	-	-	-	-	8 518 450
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	-	250	250
emitowane przez banki	-	509 284	49 530	-	-	-	558 814
Razem	117 968	25 661 698	316 755	1 156	282 863	426 871	26 807 311

48.3. Koncentracja ryzyka kredytowego w Banku

PKO Bank Polski SA definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależy od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku limity koncentracji zaangażowań nie były przekroczone. Na dzień 31 grudnia 2014 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 12,7% uznanego kapitału Banku.

Zaangażowanie Banku wobec 20 największych klientów niebankowych:

31.12.2014			31.12.2013		
Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe**	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe	Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe**	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe
1.	3 157 166	1,26%	1.*	2 800 744	1,37%
2.	2 474 087	0,99%	2.	2 080 000	1,01%
3.*	2 431 471	0,97%	3.	2 074 380	1,01%
4.	2 266 960	0,90%	4.	2 034 786	0,99%
5.	2 172 936	0,87%	5.*	1 396 115	0,68%
6.	2 080 000	0,83%	6.	1 139 935	0,56%
7.*	2 400 512	0,96%	7.	1 083 993	0,53%
8.	1 643 091	0,66%	8.	1 078 879	0,53%
9.	1 266 301	0,51%	9.	794 068	0,39%
10.	1 177 665	0,47%	10.	752 372	0,37%
11.	1 130 843	0,45%	11.	690 184	0,34%
12.	1 007 768	0,40%	12.	673 507	0,33%
13.	957 362	0,38%	13.	631 454	0,31%
14.	911 026	0,36%	14.	600 000	0,29%
15.	904 016	0,36%	15.	579 657	0,28%
16.	834 655	0,33%	16.	542 805	0,26%
17.	815 680	0,33%	17.	539 467	0,26%
18.	793 137	0,32%	18.	524 686	0,26%
19.	746 933	0,30%	19.	512 993	0,25%
20.	712 771	0,28%	20.	504 905	0,25%
Razem	29 884 380	11,93%	Razem	21 034 930	10,27%

* Zaangażowanie wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

** Zaangażowanie pozabilansowe uwzględnia zobowiązanie wynikające z transakcji pochodnych w kwocie równej ich ekwiwalentowi bilansowemu (zgodnie z postanowieniami paragrafu 2.1 pkt 2 uchwały nr 208/2011 KNF z dnia 22 sierpnia 2011r.)

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wynosi 1,98% portfela kredytowego Banku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku poziom ryzyka koncentracji Banku w grupę kapitałową był niewielki – największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wyniosła 20,0%* i 14,1% uznanego kapitału Banku.

Zaangażowanie Banku wobec 5 największych grup kapitałowych:

31.12.2014			31.12.2013		
Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe**	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe	Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe**	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe
*1	4 966 979	1,98%	*1	4 040 364	1,97%
2	3 497 840	1,40%	2	3 536 942	1,73%
3	3 157 647	1,26%	3	2 790 997	1,36%
4	2 972 372	1,19%	4	2 056 058	1,00%
5	2 315 214	0,92%	5	1 960 687	0,96%
Razem	16 910 052	6,75%	Razem	14 385 048	7,02%

* Zaangażowanie wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

** Zaangażowanie pozabilansowe uwzględnia zobowiązanie wynikające z transakcji pochodnych w kwocie równej ich ekwiwalentowi bilansowemu (zgodnie z postanowieniami paragrafu 2.1 pkt 2 uchwały nr 208/2011 KNF z dnia 22 sierpnia 2011r.)

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W stosunku do 31 grudnia 2013 roku wzrosło zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w sekcje branżowe o około 7,2 miliarda PLN. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)” oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa” wyniosło ok. 58% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Strukturę zaangażowania według sekcji branżowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku prezentuje poniższa tabela:

Sekcja	Nazwa sekcji	31.12.2014		31.12.2013	
		Zaangażowanie	Liczba podmiotów	Zaangażowanie	Liczba podmiotów
C	Przetwórstwo przemysłowe	15,84%	11,19%	17,89%	11,15%
L	Działalność związana z obsługą nieruchomości	17,96%	19,60%	17,16%	18,35%
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	14,82%	24,30%	15,31%	24,60%
F	Budownictwo	9,15%	11,57%	10,84%	12,05%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9,86%	0,57%	9,83%	0,45%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1,86%	0,21%	2,24%	0,18%
Pozostałe zaangażowanie		30,51%	32,56%	26,73%	33,22%
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Powyższa struktura branżowa nie uwzględnia zaangażowania wynikającego z tytułu dłużnych papierów wartościowych przekwalifikowanych z kategorii „dostępne do sprzedaży” do kategorii „pożyczki i należności”.

* Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy artykułu 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdyswersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Struktura portfela kredytowego wg regionów geograficznych rozróżniana jest w Banku ze względu na obszar – odrębna jest dla Obszaru Rynku Detalicznego (ORD), odrębna dla Obszaru Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (OKI). W ramach ORD wyróżnia się 11 regionów geograficznych. Na dzień 31 grudnia 2014 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORD występuje w regionie warszawskim i poznańskim (około 22% portfela ORD).

W ramach OKI Bank wyróżnia 7 makroregionów i centralę. Na dzień 31 grudnia 2014 roku największa koncentracja portfela kredytowego OKI występuje w centrali i w makroregionie centralnym (odpowiednio 29% i 15% portfela OKI).

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 31 grudnia 2014 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu PKO Banku Polskiego SA wyniósł 25,1%. Wzrost w stosunku do 31 grudnia 2013 roku jest konsekwencją fuzji prawnej, w wyniku której do portfela kredytowego Banku włączony został portfel Nordea Bank Polska. Największą część zaangażowania walutowego PKO Banku Polskiego SA stanowią ekspozycje w CHF.

W wyniku wspomnianej fuzji udział ten wzrósł w stosunku do 2013 roku o 3,6 p.p.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego	31.12.2014	31.12.2013
PLN	74,93%	80,41%
Waluty obce, w tym:	25,07%	19,59%
CHF	16,75%	13,12%
EUR	7,20%	5,14%
USD	1,05%	1,32%
GBP	0,01%	0,01%
Razem	100,00%	100,00%

Inne rodzaje koncentracji

Bank analizuje strukturę portfela kredytów mieszkaniowych względem poziomów LTV. Na koniec 2014 roku największa koncentracja występuje w przedziale LTV 71% - 90%. W związku z fuzją prawną wzrósł udział kredytów w najwyższych poziomach LTV tj. powyżej 100%.

Struktura portfela kredytów mieszkaniowych wg LTV	31.12.2014	31.12.2013
0% - 50%	24,90%	29,73%
51%-70%	19,68%	19,86%
71% - 90%	25,26%	21,95%
91% - 100%	14,96%	15,38%
powyżej 100%	15,20%	13,08%
Razem	100,00%	100,00%

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku limity te nie zostały przekroczone.

48.4. Praktyki *forbearance*

Bank jako *forbearance* przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem lub emitentem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne). Celem działań *forbearance* jest przywrócenie dłużnikowi lub emitentowi zdolności do prawidłowej realizacji umowy oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie najwyższych odzysków, jednocześnie ograniczając do minimum ponoszone koszty, związane z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność *forbearance* polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- rozłożenie zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmiana harmonogramu,
- rozłożenie zaległości na raty (wprowadzenie harmonogramu spłaty),
- zawieszenie spłaty,
- zmiana formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- zmiana oprocentowania,
- redukcja wierzytelności,
- zmiana okresu karencji.

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy *forbearance*, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu *forbearance* jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Zawarte umowy *forbearance* są na bieżąco monitorowane. Zawarcie umowy *forbearance*, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności

finansowe dłużnika lub emitenta, stanowi jedną z przesłanek indywidualnej utraty wartości i skutkuje koniecznością przeprowadzenia analizy sytuacji pod kątem utworzenia odpisów lub rezerw aktualizujących wartość ekspozycji wynikających z tego faktu.

Kredyty i pożyczki przestają podlegać *forbearance* w przypadku, gdy spełnione są łącznie warunki:

- uregulowane zostały 3 kolejne płatności wynikające z harmonogramu umowy *forbearance*,
- upłynęło przynajmniej 60 dni od dnia spłaty pierwszej raty określonej zgodnie z harmonogramem w umowie *forbearance*,
- na bieżąco i w sposób niebudzący zastrzeżeń realizowane są inne warunki umowne,
- wiarytelność nie jest objęta outsourcingiem czynności windykacyjnych.

	31.12.2014	31.12.2013
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	185 084 771	153 753 558
w tym <i>forbearance</i> :	3 903 521	4 318 155
sektor finansowy	9	183
kredyty gospodarcze	9	183
sektor niefinansowy	3 903 149	4 317 682
kredyty gospodarcze	3 142 143	2 439 686
kredyty mieszkaniowe	446 902	1 437 655
kredyty konsumpcyjne	314 104	440 341
sektor budżetowy	363	290
kredyty gospodarcze	363	290
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom <i>forbearance</i>	(764 226)	(991 371)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto <i>forbearance</i>	3 139 295	3 326 784

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające <i>forbearance</i> według regionu geograficznego (brutto)	31.12.2014	31.12.2013
Polska		
mazowiecki	2 257 276	1 772 532
małopolsko-świętokrzyski	241 778	337 180
śląsko-opolski	234 049	401 978
wielkopolski	185 623	434 487
łódzki	180 695	206 303
zachodnio-pomorski	167 717	157 392
dolnośląski	164 943	205 842
kujawsko-pomorski	130 681	160 294
pomorski	100 825	242 532
lubelsko-podkarpacki	95 298	101 949
podlaski	88 615	233 365
warmińsko-mazurski	56 021	64 301
Razem	3 903 521	4 318 155

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające <i>forbearance</i>	Zaangażowanie według wartości bilansowej brutto		Wartość zabezpieczenia	
	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości	2 229 804	3 107 480	80 838	173 583
Kredyty i pożyczki bez rozpoznaną utraty wartości, w tym:	1 673 717	1 210 675	42 147	83 947
nieprzeterminowane	1 190 519	880 476	36 012	18 220
przeterminowane	483 198	330 199	6 135	65 727
Razem brutto	3 903 521	4 318 155	122 985	257 530

Zmiana wartości bilansowych kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance na początek i na koniec okresu

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	3 326 784
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	227 145
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(2 315 287)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	2 148 902
Inne zmiany/splaty	(248 249)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 139 295

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	3 068 604
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(72 215)
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(2 124 716)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	2 630 100
Inne zmiany/splaty	(174 989)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 326 784

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto według stosowanych zmian warunków spłaty dla forbearance	Wartość bilansowa brutto	
	31.12.2014	31.12.2013
Rozłożenie zadłużenia wymagalnego na raty	2 196 373	2 482 200
Zmiana harmonogramu	1 221 079	1 540 718
Rozłożenie zaległości na raty (wprowadzenie harmonogramu spłaty)	800 923	808 174
Zawieszenie spłaty	530 642	-
Zmiana formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące)	521 029	702 804
Zmiana oprocentowania	389 131	586 314
Redukcja wierzytelności	196 579	307 501
Zmiana okresu karencji	34	-

Dla danej ekspozycji kredytowej podlegającej forbearance może być zastosowana więcej niż jedna zmiana warunków spłaty.

Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami i pożyczkami udzielonymi klientom, które podlegały forbearance na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 404 782 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2013 wynosiła odpowiednio 391 983 tysięcy PLN).

48.5. Przetęgniowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe, które są zaległe, lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości obejmują następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	31.12.2014			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	2 977 474	728 352	197 254	3 903 080
sektora finansowego	-	60 943	-	60 943
sektora niefinansowego	2 876 490	652 285	164 923	3 693 698
sektora budżetowego	100 984	15 124	32 331	148 439
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	3 761	23	2 922	6 706
Razem	2 981 235	728 375	200 176	3 909 786

Aktywa finansowe	31.12.2013			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	2 228 920	769 312	254 614	3 252 846
sektora finansowego	14	273	-	287
sektora niefinansowego	2 166 612	758 753	254 614	3 179 979
sektora budżetowego	62 294	10 286	-	72 580
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	694	27	7 320	8 041
Razem	2 229 614	769 339	261 934	3 260 887

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

48.6. Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	31.12.2014	31.12.2013
Należności od banków	41 173	50 892
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 138 087	5 091 377
Sektor finansowy	76 110	3 709
kredyty gospodarcze	76 110	3 709
Sektor niefinansowy	5 045 096	5 081 459
kredyty gospodarcze	3 664 094	3 548 668
kredyty mieszkaniowe	1 175 329	1 326 840
kredyty konsumpcyjne	94 829	101 214
dłużne papiery wartościowe	110 844	104 737
Sektor budżetowy	16 881	6 209
kredyty gospodarcze	16 881	6 209
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży emitowane przez podmioty niefinansowe	-	6 160
Razem	5 179 260	5 148 429

W odniesieniu do powyższych aktywów ustanowione były na rzecz PKO Banku Polskiego SA następujące zabezpieczenia:

- dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom: hipoteka kaucyjna oraz zwykła, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika oraz przelew wierzytelności. Wpływ finansowy zabezpieczeń na kwotę, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosi 3 179 897 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił odpowiednio 3 755 204 tysięcy PLN),
- dla inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży: weksle in blanco, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym oraz na udziałach dłużnika.

Bank ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wziął pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzytelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,
- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,
- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia (w odniesieniu do klientów niefinansowych rating „H1”, w odniesieniu do instytucji finansowych – rating G, H),
- podjęte działania restrukturyzacyjne i zastosowane ulgi w spłacie,
- dotychczasowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń,
- kształtowanie się przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- stopień realizacji przez klienta prognoz.

48.7. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

48.7.1 Metody oszacowania utraty wartości

W PKO Banku Polskim SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

48.7.2 Rezerwy pozabilansowe

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Banku Polskiego SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących z tytułu zobowiązań bezwarunkowych spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczących dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają oraz ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek indywidualnej utraty wartości, w przypadku których ustalenie rezerwy z zastosowaniem parametrów portfelowych byłoby nieuzasadnione – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodą portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwaną przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w nocy 21 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

48.8. Ryzyko kredytowe instytucji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2014 roku największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na rynku międzybankowym kształtowały się w następujący sposób:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*				
Kontrahent	Rodzaj instrumentu		Papiery wartościowe	Razem
	Lokata	Instrumenty pochodne		
Kontrahent 1	-	9 031	585 246	594 277
Kontrahent 2	384 162	-	-	384 162
Kontrahent 3	-	169 566	-	169 566
Kontrahent 4	51 175	75 202	-	126 377
Kontrahent 5	94 261	-	-	94 261
Kontrahent 6	-	93 074	-	93 074
Kontrahent 7	-	31 165	50 000	81 165
Kontrahent 8	-	73 060	-	73 060
Kontrahent 9	-	62 516	-	62 516
Kontrahent 10	-	59 435	-	59 435
Kontrahent 11	-	37 743	-	37 743
Kontrahent 12	-	29 418	-	29 418
Kontrahent 13	-	24 333	-	24 333
Kontrahent 14	-	23 420	-	23 420
Kontrahent 15	-	22 583	-	22 583
Kontrahent 16	-	16 465	-	16 465
Kontrahent 17	-	15 887	-	15 887
Kontrahent 18	-	12 912	-	12 912
Kontrahent 19	10 000	(3 789)	-	10 000
Kontrahent 20	10 000	(7 178)	-	10 000

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Dla porównania największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2013 roku prezentuje poniższa tabela:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*			
Kontrahent	Rodzaj instrumentu		Razem
	Lokata	Instrumenty pochodne	
Kontrahent 19	325 000	(48 464)	325 000
Kontrahent 24	200 000	4 706	204 706
Kontrahent 18	-	74 384	74 384
Kontrahent 25	-	58 479	58 479
Kontrahent 26	-	56 339	56 339
Kontrahent 27	50 000	(4 830)	50 000
Kontrahent 8	-	46 844	46 844
Kontrahent 5	45 619	-	45 619
Kontrahent 3	-	39 817	39 817
Kontrahent 4	22 349	15 318	37 667
Kontrahent 28	-	33 641	33 641
Kontrahent 1	5 000	18 131	23 131
Kontrahent 29	20 000	1 601	21 601
Kontrahent 14	-	18 806	18 806
Kontrahent 30	12 204	-	12 204
Kontrahent 20	-	9 617	9 617
Kontrahent 13	-	9 583	9 583
Kontrahent 16	-	7 785	7 785
Kontrahent 31	-	7 548	7 548
Kontrahent 32	-	6 308	6 308

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Przy określaniu zaangażowania: lokaty oraz papiery wartościowe emitowane przez kontrahentów zostały podane w wartości nominalnej, natomiast instrumenty pochodne w wartości rynkowej bez uwzględnienia wniesionego przez kontrahenta zabezpieczenia. Zaangażowanie całkowite (kolumna „Razem”) w przypadku każdego kontrahenta stanowi sumę zaangażowania z tytułu lokat i papierów wartościowych powiększonego o zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych, jeżeli jest ono dodatnie (w przeciwnym wypadku zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych nie jest uwzględniane przy zaangażowaniu całkowitym). Ekspozycja z tytułu wszystkich instrumentów liczona jest od daty zawarcia transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiadał podpisane umowy ramowe na standardzie ISDA/ZBP z 24 bankami krajowymi oraz 57 bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi, umowy zabezpieczające CSA/ZBP z 21 bankami krajowymi oraz 45 bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi. Dodatkowo Bank był stroną 12 umów na transakcje repo (na standardzie ISMA/GMRA).

Geograficzna lokalizacja kontrahentów

Kontrahenci generujący 20 największych zaangażowań według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku pochodzą z krajów wyszczególnionych w poniższej tabeli (przyjmuje się kraj, na obszarze którego ulokowana jest centrala danego kontrahenta):

Lp.	Kraj	Kontrahent
1	Belgia	Kontrahent 14
2	Francja	Kontrahent 8
3	Niemcy	Kontrahent 3, Kontrahent 11
4	Norwegia	Kontrahent 2
5	Polska	Kontrahent 1, Kontrahent 4, Kontrahent 7, Kontrahent 9, Kontrahent 15, Kontrahent 16, Kontrahent 17, Kontrahent 19, Kontrahent 20
6	Szwajcaria	Kontrahent 13
7	Ukraina	Kontrahent 5
8	USA	Kontrahent 10
9	Wielka Brytania	Kontrahent 6, Kontrahent 12, Kontrahent 18

Struktura ratingowa kontrahentów

Struktura zaangażowania z punktu widzenia przyznanych kontrahentom ratingów została zaprezentowana w poniższej tabeli. Przy wyznaczaniu ratingu oparto się na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard&Poor's i Fitch (przy czym w przypadku, gdy rating nadały dwie agencje, przyjęto rating niższy, a w przypadku trzech ratingów, rating środkowy). Rating dla kontrahentów od 1 do 20 przyjęto według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Rating	Kontrahent
A	Kontrahent 1, Kontrahent 2, Kontrahent 3, Kontrahent 6, Kontrahent 8, Kontrahent 10, Kontrahent 11, Kontrahent 12, Kontrahent 13, Kontrahent 14, Kontrahent 18, Kontrahent 19
BBB	Kontrahent 4, Kontrahent 9, Kontrahent 15, Kontrahent 20
BB	Kontrahent 7, Kontrahent 16
CCC	Kontrahent 5
Brak ratingu	Kontrahent 17

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych na rynku pozahurtowym

Poza zaangażowaniem na rynku międzybankowym, o którym mowa powyżej, Bank na dzień 31 grudnia 2014 roku posiadał ekspozycje wobec instytucji finansowych na rynku pozahurtowym (zaangażowanie wygenerowane przez Jednostki inne niż Departament Skarbu, w tym np. udzielone kredyty, obligacje zakupione poza rynkiem międzybankowym).

Struktura tych ekspozycji powyżej 10 milionów PLN została zaprezentowana w poniższej tabeli:

2014	Nominalna kwota zaangażowania		Kraj siedziby kontrahenta
	Bilansowego	Pozabilansowego	
Kontrahent 1	500 000	-	Polska
Kontrahent 5	154 320	21 040	Ukraina
Kontrahent 21	53 978	6 021	Polska
Kontrahent 22	101 808	-	Polska
Kontrahent 23	50 000	-	Polska

2013	Nominalna kwota zaangażowania		Kraj siedziby kontrahenta
	Bilansowego	Pozabilansowego	
Kontrahent 5	150 600	-	Ukraina
Kontrahent 1	500 000	-	Polska
Kontrahent 23	50 000	-	Polska

48.9. Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzitelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby PKO Banku Polskiego SA lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Banku. W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Bank działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Banku oferty.

Bank dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Banku, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo PKO Bank Polski SA współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Bank działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Bank zawarł również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowany jest Bank w toku realizacji zabezpieczeń.

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych posiadanych przez Bank, uzyskanych w wyniku realizacji zabezpieczenia na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła 48 084 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła 7 594 tysięcy PLN). Powyższe kwoty uwzględnione są w nocie 27 „Inne aktywa” w pozycji „Aktywa do zbycia”.

48.10. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA).

48.11. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzitelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzitelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia zawarta na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości jego wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelew wierzytelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego / zamkniętego / gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

49. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

49.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia różnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „peak” oraz „twist”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
PLN (tys. PLN)								31.12.2014
Luka okresowa	51 929 966	37 534 516	(11 183 461)	(24 670 619)	(16 297 895)	(17 379 770)	(38 446)	19 894 291
Luka skumulowana	51 929 966	89 464 482	78 281 021	53 610 402	37 312 507	19 932 737	19 894 291	-

PLN (tys. PLN)								31.12.2013
Luka okresowa	33 491 276	65 625 011	(21 545 509)	(58 315 244)	(3 495 832)	4 730 212	360 845	20 850 759
Luka skumulowana	33 491 276	99 116 287	77 570 778	19 255 534	15 759 702	20 489 914	20 850 759	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
USD (tys. USD)								31.12.2014
Luka okresowa	35 713	31 862	(225 499)	86 526	166 377	8 030	(121 103)	(18 094)
Luka skumulowana	35 713	67 575	(157 924)	(71 398)	94 979	103 009	(18 094)	-

USD (tys. USD)								31.12.2013
Luka okresowa	33 794	423 306	(1 020)	(432 499)	630	-	(198 927)	(174 716)
Luka skumulowana	33 794	457 100	456 080	23 581	24 211	24 211	(174 716)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
EUR (tys. EUR)								31.12.2014
Luka okresowa	(969 963)	1 405 377	164 865	(261 668)	50 079	(613 650)	48 009	(176 951)
Luka skumulowana	(969 963)	435 414	600 279	338 611	388 690	(224 960)	(176 951)	-

EUR (tys. EUR)								31.12.2013
Luka okresowa	177 565	757 459	(96 278)	(680 680)	(474 881)	116 737	(13 300)	(213 378)
Luka skumulowana	177 565	935 024	838 746	158 066	(316 815)	(200 078)	(213 378)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
CHF (tys. CHF)								31.12.2014
Luka okresowa	(2 270 530)	2 949 306	264 666	(504 108)	(11 070)	(4 274)	(7 008)	416 982
Luka skumulowana	(2 270 530)	678 776	943 442	439 334	428 264	423 990	416 982	-

CHF (tys. CHF)								31.12.2013
Luka okresowa	(740 322)	1 193 856	(1 676)	(40 262)	(499 979)	(7 676)	17 738	(78 321)
Luka skumulowana	(740 322)	453 534	451 858	411 596	(88 383)	(96 059)	(78 321)	-

Na koniec 2014 roku i 2013 roku PKO Bank Polski SA posiadał skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

49.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 31 grudnia 2014 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był narażony głównie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które na dzień 31 grudnia 2014 roku odpowiadało za ok. 90% wartości zagrożonej (VaR). Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2014	31.12.2013
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	282 268	54 930
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	2 369 729	523 130

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 282 268 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 1,13% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2013 roku miara VaR dla Banku wyniosła 54 930 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,27% funduszy własnych Banku.

49.3. Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

49.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Polskim SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

50. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

50.1. Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

50.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2014	31.12.2013
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	6 230	2 443
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	16 351	21 428

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 grudnia 2014 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2013 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	31.12.2014	31.12.2013
EUR	16 776	13 010
USD	19 162	79 507
CHF	(16 762)	6 526
GBP	4 979	3 673
Pozostałe (Globalna Netto)	52 888	6 020

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte przez Bank, nie tylko bilansowe (np. kredyty), ale również pozabilansowe (np. transakcje pochodne, w szczególności CIRS). Zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem walutowym codziennie otwierana przez Bank pozycja walutowa w działalności bankowej (np. spłata przez klienta zaciągniętego kredytu walutowego w PLN, przewalutowanie kredytu) jest w każdym dniu domykana, także przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych. Oznacza to, że pozycja walutowa Banku na koniec dnia może się składać wyłącznie z wygenerowanej w tym dniu nieodmknętej pozycji w działalności bankowej oraz ograniczonej limitami pozycji walutowej pochodzącej z działalności handlowej, co powoduje, że narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił ok. 0,03%).

50.3. Struktura walutowa

Poniższe tabele przedstawiają zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych:

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2014				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	10 723 274	487 905	70 214	416 855	11 698 248
Należności od banków	165 679	1 259 436	64 977	1 130 051	2 620 143
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	138 692 982	13 323 656	30 999 489	2 068 644	185 084 771
Papiery wartościowe	36 629 052	737 744	-	199 413	37 566 209
Aktywa trwałe	12 873 282	-	-	-	12 873 282
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	6 827 768	389 554	64 237	513 987	7 795 546
Suma aktywów (brutto)	205 912 037	16 198 295	31 198 917	4 328 950	257 638 199
Umorzenie/odpisy z tytułu utraty wartości	(12 721 996)	(186 362)	(836 054)	(133 260)	(13 877 672)
Suma aktywów (netto)	193 190 041	16 011 933	30 362 863	4 195 690	243 760 527
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	4 427	-	-	-	4 427
Zobowiązania wobec banków	1 340 030	2 678 870	14 398 077	22 607	18 439 584
Zobowiązania wobec klientów	158 957 048	14 018 190	4 909 016	8 036 308	185 920 562
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	866 087	-	-	-	866 087
Zobowiązania podporządkowane	1 619 833	-	794 152	-	2 413 985
Rezerwy	288 108	9 352	818	4 888	303 166
Pozostałe zobowiązania i pochodne instrumenty finansowe oraz rezerwa na podatek odroczoney	7 101 629	432 376	532 569	143 986	8 210 560
Kapitały własne	27 602 156	-	-	-	27 602 156
Suma zobowiązań i kapitałów własnych	197 779 318	17 138 788	20 634 632	8 207 789	243 760 527
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	44 548 659	5 095 797	147 731	3 794 837	53 587 024

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2013				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 358 891	574 455	39 611	215 449	7 188 406
Należności od banków	798 058	605 433	12 468	713 365	2 129 324
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	124 232 696	7 822 554	19 923 489	1 774 819	153 753 558
Papiery wartościowe	29 287 880	145 846	-	-	29 433 726
Aktywa trwałe	10 939 262	-	-	-	10 939 262
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	4 421 587	224 233	27 488	44 956	4 718 264
Suma aktywów (brutto)	176 038 374	9 372 521	20 003 056	2 748 589	208 162 540
Umorzenie/odpisy z tytułu utraty wartości	(11 036 819)	(127 989)	(614 160)	(103 640)	(11 882 608)
Suma aktywów (netto)	165 001 555	9 244 532	19 388 896	2 644 949	196 279 932
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	4 065	-	-	-	4 065
Zobowiązania wobec banków	553 944	306 606	1 389 847	279 226	2 529 623
Zobowiązania wobec klientów	139 571 382	9 944 645	3 967 233	6 474 411	159 957 671
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	983 123	-	-	-	983 123
Zobowiązania podporządkowane	1 620 857	-	-	-	1 620 857
Rezerwy	296 289	9 100	467	4 625	310 481
Pozostałe zobowiązania i pochodne instrumenty finansowe oraz rezerwa na podatek odroczone	5 275 881	233 349	1 471	252 169	5 762 870
Kapitały własne	25 111 242	-	-	-	25 111 242
Suma zobowiązań i kapitałów własnych	173 416 783	10 493 700	5 359 018	7 010 431	196 279 932
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	39 813 240	3 763 305	117 918	1 819 781	45 514 244

50.4. Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

50.5. Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

51. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

51.1. Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,

- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

51.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Banku dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2014								
Urealniona luka okresowa	12 717 177	11 080 529	1 211 542	1 328 179	1 404 543	11 330 017	12 836 839	(51 908 826)
Urealniona skumulowana luka okresowa	12 717 177	23 797 706	25 009 248	26 337 427	27 741 970	39 071 987	51 908 826	-
31.12.2013								
Urealniona luka okresowa	7 013 631	13 166 722	(9 759 378)	(768 599)	1 984 857	5 271 529	18 081 601	(34 990 363)
Urealniona skumulowana luka okresowa	7 013 631	20 180 353	10 420 975	9 652 376	11 637 233	16 908 762	34 990 363	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku:

Nazwa miar wrażliwości	31.12.2014	31.12.2013
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	21 075	17 816

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stoją się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,7% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,2 p.p. w porównaniu do końca 2013 roku.

Poniższa tabela przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku na 31 grudnia 2014 roku oraz na 31 grudnia 2013 roku.

	31.12.2014	31.12.2013
Depozyty ogółem (z wył. rynku międzybankowego)	75,04%	79,56%
Depozyty rynku międzybankowego	0,20%	0,25%
Kapitały własne	10,57%	12,82%
Finansowanie z rynku	14,19%	7,37%
Razem	100%	100%

51.3. Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 i na dzień 31 grudnia 2013 roku odpowiednio według terminów wymagalności.

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentując pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie zobowiązań bilansowych i pozabilansowych, z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku. Kwoty ujawnione obejmują niedyskontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu jak i odsetek (jeśli dotyczy), zgodnie z umową za cały okres do momentu wymagalności zobowiązania. W przypadku gdy strona, wobec której Bank ma zobowiązanie może dokonać wyboru terminu zapłaty, przyjęto założenie, że pod uwagę brany jest najwcześniejszy termin wedle którego Bank zobowiązany jest do zapłaty zobowiązania. Dla przypadków, gdy Bank zobowiązany jest do płatności zobowiązań w ratach, każda rata przypisywana jest do najwcześniejszego okresu, w którym Bank może zostać zobowiązany do zapłaty. W przypadku zobowiązań, gdzie rata płatności nie jest stała, przyjęto warunki obowiązujące na dzień sprawozdawczy.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku według terminów wymagalności

	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	4 427	-	-	-	-	4 427	4 427
Zobowiązania wobec banków	1 995 315	128 499	1 499 840	129 158	14 968 572	18 721 384	18 439 584
Zobowiązania wobec klientów	109 269 238	12 541 210	40 311 459	20 823 636	6 293 988	189 239 531	185 920 562
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	750 000	47 429	62 765	-	860 194	866 087
Zobowiązania podporządkowane	-	39 123	48 666	327 788	2 648 527	3 064 104	2 413 985
Pozostałe zobowiązania	2 001 413	85 563	466 752	71 169	40 161	2 665 058	2 665 058
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	23 513 936	962 714	4 763 167	3 911 060	5 129 535	38 280 412	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	225 344	1 333 666	2 551 284	9 123 529	2 072 789	15 306 612	-

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2013 roku według terminów wymagalności

	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	4 065	-	-	-	-	4 065	4 065
Zobowiązania wobec banków	1 186 145	5 345	14 412	1 430 013	-	2 635 915	2 529 623
Zobowiązania wobec klientów	94 392 577	15 994 946	26 010 843	20 710 859	6 160 417	163 269 642	159 957 671
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	69 624	788 778	114 714	-	973 116	983 123
Zobowiązania podporządkowane	-	34 688	35 292	348 471	2 013 270	2 431 721	1 620 857
Pozostałe zobowiązania	1 902 583	75 322	492 082	36 789	35 514	2 542 290	2 434 721
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	20 718 989	843 027	3 626 376	3 191 009	5 857 417	34 236 818	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	155 833	321 019	2 347 372	7 179 190	1 274 013	11 277 427	-

51.4. Przepływy kontraktowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku odpowiednio według terminów wymagalności

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie netto należą:

- transakcje swap na stopę procentową (IRS),
- transakcje Forward Rate Agreement (FRA),
- transakcje Non Deliverable Forward (NDF),
- opcje.

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentując pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych, dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie), odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku. W przypadku transakcji IRS zaprezentowano niezdyktowane przyszłe przepływy netto z tytułu odsetek, dla pozostałych zaś instrumentów pochodnych rozliczanych na bazie netto jako wartość przepływu przyjęta została wartość wyceny odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Dodatkowo, w tabeli wyodrębniono przepływy w tytułu transakcji IRS stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu kredytów o zmiennym oprocentowaniu.

31 grudnia 2014 roku	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania:						
- transakcje swap na stopę procentową (IRS), w tym z tytułu:	(4 881)	5 559	732 845	(2 446 745)	(547 072)	(2 260 294)
- pozostałe instrumenty pochodne: opcje, FRA, NDF	(179 655)	(464 273)	(425 585)	(291 679)	-	(1 361 192)

31 grudnia 2013 roku	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania:						
- transakcje swap na stopę procentową (IRS), w tym z tytułu:	90 370	(57 992)	111 747	111 310	(10 916)	244 519
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	49 757	14 229	48 532	150 395	-	262 913
- pozostałe instrumenty pochodne: opcje, FRA, NDF	(41 165)	(8 319)	(48 048)	(41 165)	-	(138 697)

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą:

- transakcje swap walutowy,
- transakcje forward walutowy,
- transakcje Cross Currency IRS (CIRS).

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych (wpływy i wypływy), dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie), odpowiednio na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2014 roku i z dnia 31 grudnia 2013 roku. Kwoty ujawnione obejmują niezdykontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu jak i odsetek (jeśli dotyczy).

W tabeli wyodrębniono przepływy w tytułu transakcji CIRS stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu kredytów hipotecznych denominowanych w CHF, lokat negocjowanych w PLN oraz zobowiązania o stałym oprocentowaniu w USD.

31 grudnia 2014 roku	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe:						
- wypływy, w tym z tytułu:	(5 566 617)	(4 810 958)	(6 306 363)	(3 288 097)	(793 347)	(20 765 382)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(350 815)	(274 035)	(3 427 633)	(1 260 840)	(777 279)	(6 090 602)
- wpływy, w tym z tytułu:	5 811 258	1 627 944	7 801 094	7 415 672	2 796 292	25 452 260
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	552 181	18 010	4 792 330	4 623 608	2 738 845	12 724 974

31 grudnia 2013 roku	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe:						
- wypływy, w tym z tytułu:	(1 849 706)	(450 043)	(1 495 046)	(3 028 734)	(1 071 151)	(7 894 680)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(9 510)	(104 562)	(76 941)	(762 546)	(799 481)	(1 753 040)
- wpływy, w tym z tytułu:	2 667 156	660 715	1 277 266	4 458 373	1 601 828	10 665 338
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	16 525	376 723	249 269	2 611 406	1 320 615	4 574 538

51.5. Aktywa i zobowiązania obrotowe i trwałe

31 grudnia 2014 roku

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Kasa, środki w Banku Centralnym	11 698 248	-	-	11 698 248
Należności od banków	2 301 899	318 244	(11 596)	2 608 547
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 928 659	-	-	1 928 659
Pochodne instrumenty finansowe	1 134 573	4 348 935	-	5 483 508
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 325 933	2 091 734	-	13 417 667
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	39 031 288	146 053 483	(7 527 200)	177 557 571
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 142 926	20 076 957	(127 747)	22 092 136
Pozostałe aktywa	3 315 881	7 095 408	(1 437 098)	8 974 191
Suma aktywów	72 879 407	179 984 761	(9 103 641)	243 760 527
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	4 427	-	-	4 427
Zobowiązania wobec banków	3 519 457	14 920 127	-	18 439 584
Pochodne instrumenty finansowe	1 307 847	4 237 655	-	5 545 502
Zobowiązania wobec klientów	161 253 598	24 666 964	-	185 920 562
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	794 493	71 594	-	866 087
Zobowiązania podporządkowane	-	2 413 985	-	2 413 985
Pozostałe zobowiązania	2 790 512	177 712	-	2 968 224
Suma zobowiązań	169 670 334	46 488 037	-	216 158 371
Kapitał własny	-	27 602 156	-	27 602 156
Suma zobowiązań i kapitału własnego	169 670 334	74 090 193	-	243 760 527

31 grudnia 2013 roku

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Kasa, środki w Banku Centralnym	7 188 406	-	-	7 188 406
Należności od banków	1 871 381	257 943	(40 237)	2 089 087
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	484 485	-	-	484 485
Pochodne instrumenty finansowe	822 493	2 179 727	-	3 002 220
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	14 185 577	993 611	-	15 179 188
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	40 032 445	113 721 113	(6 381 232)	147 372 326
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	622 781	13 147 272	(33 355)	13 736 698
Pozostałe aktywa	1 752 547	6 642 764	(1 167 789)	7 227 522
Suma aktywów	66 960 115	136 942 430	(7 622 613)	196 279 932
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	4 065	-	-	4 065
Zobowiązania wobec banków	1 142 857	1 386 766	-	2 529 623
Pochodne instrumenty finansowe	834 137	2 494 012	-	3 328 149
Zobowiązania wobec klientów	134 878 913	25 078 758	-	159 957 671
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	865 038	118 085	-	983 123
Zobowiązania podporządkowane	-	1 620 857	-	1 620 857
Pozostałe zobowiązania	2 613 104	132 098	-	2 745 202
Suma zobowiązań	140 338 114	30 830 576	-	171 168 690
Kapitał własny	-	25 111 242	-	25 111 242
Suma zobowiązań i kapitału własnego	140 338 114	55 941 818	-	196 279 932

51.6. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

51.7. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Polskim SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

52. Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Banku jest nieistotny.

53. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

54. Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na koniec 2014 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku jest nieistotny. Wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka wyniósł na dzień 31 grudnia 2014 roku ok. 1,5 miliona PLN. Wzrost w stosunku do wymogu wg stanu na 31 grudnia 2013 roku wynika z zakupionych jednostek funduszy zbiorowego inwestowania.

55. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

55.1. Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

55.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykładą szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywanym portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

55.3. Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

55.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

56. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

56.1. Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- testy warunków skrajnych,
- wyliczanie kapitału wewnętrznego.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych jest cyklicznie oraz przed wprowadzaniem nowych lub zmienianych produktów, procesów i aplikacji Banku przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- KRI.

56.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

56.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej,
- zewnętrznych organów nadzoru i kontroli,
- akcjonariuszy i rynku finansowego.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych i miesięcznych. Odbiorcami raportów kwartalnych są KRO, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń KRO lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu, komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

56.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizuje się na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków i polega na zapobieganiu materializacji zdarzeń operacyjnych powstających przy obsłudze produktów, realizacji procesów i eksploatacji aplikacji oraz na reagowaniu na występujące zdarzenia operacyjne. Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane o zdarzeniach operacyjnych, jakie wystąpiły w Banku oraz w innych bankach wraz z przyczynami i skutkami ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI) oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne (autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne KRI,
- 4) strategiczne limity tolerancji dla Banku i limity strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Działania zarządcze podejmuje się w następujących przypadkach:

- z inicjatywy KRO,
- z inicjatywy jednostek i komórek organizacyjnych Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- gdy istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że ryzyko przekroczy poziom umiarkowany lub wysoki lub nastąpiło przekroczenie tych poziomów.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- samoocenę utrzymania zgodności z wymogami dotyczącymi podejścia AMA,
- walidację podejścia AMA,
- audyt wewnętrzny.

57. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się PKO Banku Polskiego SA, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Bank prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania Banku z obowiązującym prawem i standardami postępowania oraz rozwój metod oceny, monitorowania i raportowania ryzyka braku zgodności w Banku odpowiada Departament Zgodności. Jest

to jednostka, której zapewniono niezależność, podporządkowując ją w zakresie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- profesjonalne, rzetelne i przejrzyste formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- zapewnienie ochrony informacji,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- oszacowaniu dotkliwości ewentualnych przypadków braku zgodności,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

57.1. Monitorowanie ryzyka braku zgodności

W Banku prowadzony jest monitoring ryzyka braku zgodności, który obejmuje się m.in.:

- wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- zaistniałe przypadki braku zgodności w Banku i w sektorze bankowym, przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- zmiany kluczowych przepisów prawa lub standardów postępowania wpływających na działalność Banku,
- działania podejmowane w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności, realizacji zaleceń wydanych po audytach wewnętrznych i kontrolach zewnętrznych oraz realizacji rekomendacji Departamentu Zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: KR, Zarząd, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności ujawnionych w Banku i w sektorze bankowym w Polsce,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego i prowadzonych w Banku działań dostosowawczych do nowych regulacji i standardów,
- wyników kontroli zewnętrznych realizowanych w Banku,
- stanu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych w Banku kontrolach KNF,
- istotnej korespondencji z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli.

W ramach Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

58. Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest to ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany, obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

58.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą znacznie wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku. Identyfikacja dokonywana jest:

- 1) poprzez analizę wyników ankiety rocznej, kierowanej do wyższej kadry kierowniczej Banku,
- 2) poprzez analizę wybranych pozycji z rachunku wyników dotyczących przychodów oraz kosztów Banku. Do analizy wybierane są tylko przychody i koszty wynikające z działalności biznesowej Banku, z wyłączeniem pozycji uwzględnianych w pomiarze innych rodzajów ryzyka.

Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez identyfikację i analizę czynników, które miały wpływ na znaczne odchylenia realizacji przychodów oraz kosztów od ich prognozowanych wartości.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego obejmuje:

- wyliczenie kapitału wewnętrznego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress testów).

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności odchyłek zrealizowanych przychodów biznesowych netto od ich wartości prognozowanych, zgodnie z koncepcją „Zysku narażonego na ryzyko” (*Earnings at Risk*).

58.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka biznesowego

Prognozowanie ryzyka biznesowego w Banku odbywa się raz na kwartał w horyzoncie rocznym i obejmuje prognozę poziomu ryzyka biznesowego oraz kapitału wewnętrznego. Raz na kwartał wykonywana jest także weryfikacja prognozy ryzyka biznesowego (tzw. *backtesting*). *Backtesting* polega na porównaniu wysokości kapitału wewnętrznego, oszacowanego za dany kwartał (wykonanie), z prognozą tego kapitału, oszacowaną w poprzednim kwartale (prognoza).

Monitorowanie ryzyka biznesowego ma na celu diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych i obejmuje, w szczególności:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki testów warunków skrajnych – z częstotliwością roczną,
- poziom kapitału wewnętrznego – z częstotliwością kwartalną,
- odchylenia realizacji ryzyka biznesowego od prognozy – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki Ankiety przeprowadzanej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku – z częstotliwością roczną.

58.3. Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego prowadzone jest w Banku w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka biznesowego są KZAP, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty zawierają w szczególności:

- wyniki pomiaru ryzyka biznesowego, w szczególności kapitał wewnętrzny, wyniki testów warunków skrajnych, wyniki ankiety rocznej przeprowadzonej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku,
- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko biznesowe,
- prognozę ryzyka biznesowego oraz *backtesting* prognozy,
- poziom ryzyka biznesowego,
- informacje na temat ryzyka biznesowego w podmiotach Grupy Kapitałowej.

58.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym są:

- aktualizacja kwartalnych prognoz kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe, wyznaczanie i monitorowanie odchylenia realizacji kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe od ich prognoz,
- monitorowanie poziomu strategicznego limitu tolerancji,
- przeprowadzanie Ankiety wśród wyższej kadry kierowniczej Banku.

59. Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji

Ryzyko utraty reputacji rozumiane jest jako ryzyko pogorszenia reputacji wśród klientów, kontrahentów, inwestorów, organów nadzoru i kontroli oraz opinii publicznej, na skutek decyzji biznesowych Banku, zdarzeń operacyjnych, przypadków braku zgodności lub innych zdarzeń. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona reputacji Banku poprzez przeciwdziałanie występowaniu strat reputacyjnych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń wizerunkowych na reputację Banku.

Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- monitorowanie środków masowego przekazu: telewizji, radia, prasy oraz Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz ich skutków w postaci strat reputacyjnych,
- analizowanie i ocena strat reputacyjnych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań, związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- rejestr zdarzeń wizerunkowych, strat reputacyjnych oraz kategorie ich zaszeregowania,
- ankieta identyfikacji źródeł i czynników ryzyka utraty reputacji,
- wskaźniki ryzyka utraty reputacji, jako pomocnicze miary otoczenia biznesowego.

Działania dotyczące ryzyka utraty reputacji podejmowane są na podstawie cyklicznych raportów zarządczych, prezentowanych Zarządowi Banku. Dotyczą one w szczególności unikania lub zaniechania działalności generującej ryzyko utraty reputacji oraz działań komunikacyjnych, podejmowanych przez Bank w celach osłonowych.

60. Zarządzanie ryzykiem modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących w Banku modeli.

Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie poziomu ryzyka modeli w Banku.

60.1. Identyfikacja i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli w Banku polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o istniejących, budowanych, a także planowanych do budowy modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli,
- określaniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić w trakcie cyklu życia modelu.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. Oceny poziomu ryzyka dla poszczególnych modeli dokonuje się nie rzadziej niż raz w roku.

Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku, poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli, poszczególnych procesów cyklu życia modeli. Ocena ryzyka modeli dokonywana jest nie rzadziej niż raz do roku oraz w momencie pojawienia się nowych modeli, zmiany skali lub profilu działalności Banku.

60.2. Monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest kontrola ryzyka modeli oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Proces monitorowania ryzyka modeli, obejmuje w szczególności: aktualizację poziomu ryzyka modeli, weryfikację statusu wykonania planowanych zaleceń oraz ocenę skuteczności realizacji zaleceń w ramach ograniczania ryzyka modeli. Wyniki monitorowania są cyklicznie prezentowane w raportach skierowanych do KR, Zarządu i zawierają kompleksową ocenę ryzyka modeli, a w szczególności:

- informacje o poziomie ryzyka modeli,
- mapę ryzyka modeli,
- informacje na temat procesu walidacji oraz statusu realizacji zaleceń powalidacyjnych,
- ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- ewentualne propozycje nowych działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli.

60.3. Działania zarządcze obejmujące ryzyko modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

61. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

61.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych i niezależnych od działań Banku. Bank identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Ryzyko zmian makroekonomicznych materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku poprzez:

- straty kredytowe,
- straty powstałe na skutek niekorzystnych zmian sytuacji rynkowej (zmiany kursów walut, zmiany poziomu stóp procentowych),
- spadek poziomu płynności Banku,
- straty powstałe w wyniku realizacji ryzyka operacyjnego,
- pozostałe straty.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

61.2. Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Proces monitorowania ryzyka zmian makroekonomicznych obejmuje monitorowanie:

- zmian sytuacji makroekonomicznej,
- czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- wyników testów warunków skrajnych,
- poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

61.3. Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w postaci raportów podsumowujących wyniki każdorazowego przeprowadzenia testów warunków skrajnych. Odbiorcami raportów są KZAP i Zarząd. Raporty zawierają informacje m.in.

- podsumowanie wyników testów warunków skrajnych,
- w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych: analizę przyczyn, które doprowadziły do wzrostu poziomu ryzyka, ocenę potencjalnych skutków zaistniałej sytuacji dla Banku, przewidywania rozwoju sytuacji, propozycję działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka, wstępną ocenę ich skuteczności.

61.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

62. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Ryzyko kapitałowe definiowane jest jako ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez PKO Bank Polski SA działalności i ekspozycji na ryzyko, a tym samym niewystarczających do absorpcji strat nieoczekiwanych z uwzględnieniem planów rozwoju i sytuacji skrajnych.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest więc zapewnienie odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez Bank działalności oraz ekspozycji na ryzyko, z uwzględnieniem założeń polityki dywidendy Banku oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.

Poziom ryzyka kapitałowego dla Banku określany jest na podstawie wartości minimalnych, progowych i maksymalnych miar adekwatności kapitałowej m.in.: łącznego współczynnika kapitałowego oraz współczynnika kapitału podstawowego Tier 1. Dodatkowo dla miar adekwatności kapitałowej ustalane są wartości progowe i maksymalne jako nadwyżka ponad wartości minimalne stanowiące strategiczne limity tolerancji dla miar adekwatności kapitałowej.

Bank regularnie monitoruje poziom miar adekwatności kapitałowej w celu określenia stopnia spełniania norm nadzorczych, wewnętrznych limitów strategicznych oraz identyfikacji przypadków wymagających uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych.

W przypadku zidentyfikowania wysokiego poziomu ryzyka kapitałowego Bank podejmuje działania w celu doprowadzenia miar adekwatności kapitałowej do poziomu obniżonego z uwzględnieniem założeń polityki dywidendy oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.

Poziom miar adekwatności kapitałowej oraz poziom i struktura funduszy własnych Banku są zaprezentowane w nocie 64 „Adekwatność kapitałowa”.

63. Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi w zakresie funduszy własnych, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Banku przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim, przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

64. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, przy określonym poziomie tolerancji na ryzyko, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank związanego z rozwojem działalności biznesowej może zostać pokryty posiadanym kapitałem w określonym horyzoncie czasowym. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących norm nadzorczych i określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko, proces planowania kapitałowego, w tym polityki dotyczącej źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Podstawową regulacją obowiązującą w procesie oceny adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, zwane dalej „Rozporządzenie CRR”. Rozporządzenie CRR stanowi część tzw. pakietu CRD IV/CRR, w skład którego obok Rozporządzenia wchodzi Dyrektywa CRD IV – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniająca Dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywa CRD”. W przeciwieństwie do Rozporządzenia CRR które obowiązuje bezpośrednio, Dyrektywa CRD musi być zaimplementowana do prawa krajowego. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Ustawa – prawo bankowe nie została jeszcze znowelizowana i obecnie trwają prace nad nowelizacją Ustawy implementującej przepisy CRD IV. Pierwszeństwo w przypadku konfliktu pomiędzy przepisami Rozporządzenia CRR a przepisami krajowymi mają przepisy Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR, z uwzględnieniem znanych Bankowi planowanych do wdrożenia opcji narodowych. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank spełnia wymagania dotyczące miar adekwatności kapitałowej określone w Rozporządzeniu CRR.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku w 2014 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wszystkie miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe, Uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz Uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych.

64.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych Tier 1 oraz funduszy uzupełniających Tier 2. W Banku nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier 1.

W skład funduszy podstawowych Tier 1 (tzw. Common Equity Tier 1 lub CET1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, pozostałe kapitały rezerwowe (kapitał zapasowy, kapitał rezerwowy),
- 2) inne dochody całkowite (z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych a w zakresie niezrealizowanych zysków i strat na instrumentach zaliczonych do portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży ujmowane są tylko straty w wysokości 80% ich wartości bilansowej),
- 3) fundusz ogólnego ryzyka,
- 4) zyski zatrzymane (niepodzielony wynik z lat ubiegłych),
- 5) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta, przy czym warunkiem zaliczenia ww. wyniku do funduszy własnych Banku jest jego zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, lub przed zatwierdzeniem przez WZA, uzyskanie zgody KNF na jego zaliczenie do funduszy własnych.

Fundusze podstawowe Tier 1 pomniejszane są o:

- 1) straty za bieżący rok obrotowy,
- 2) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej po pomniejszeniu o kwotę powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (odliczana kwota zawiera wartość firmy uwzględnioną w wycenie znacznych inwestycji Banku),
- 3) dodatkowe korekty wartości aktywów wycenianych według wartości godziwej (AVA),
- 4) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i nie wynikające z różnic przejściowych,
- 5) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 6) znaczące zaangażowania kapitałowe Banku bezpośrednie i pośrednie w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów (poza zaangażowaniami, stanowiącymi pozycje strukturalne), których suma przekracza 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 7) kwotę, o jaką suma:
 - a) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz
 - b) zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) przekracza równowartość 15% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego). Kwota poniżej przedmiotowego progu nie pomniejsza funduszy własnych i jest uwzględniana w aktywach ważonych ryzykiem.

W skład funduszy uzupełniających Tier 2 wchodzi zobowiązania podporządkowane, które spełniają wymogi Rozporządzenia CRR i w przypadku których Bank uzyskał zgodę KNF na zaliczenie ich do funduszy własnych.

Fundusze uzupełniające Tier 2 pomniejszane są o zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń w postaci instrumentów kapitału uzupełniającego Tier 2 tych podmiotów.

W przypadku, gdyby wartość pomniejszeń obniżyła wartość funduszy uzupełniających Tier 2 poniżej zera, wartość nadwyżki tych pomniejszeń ponad wartość funduszy uzupełniających Tier 2 odejmuje się od funduszy podstawowych Tier 1.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w funduszach własnych Banku wyliczanych na potrzeby adekwatności kapitałowej został ujęty zysk netto Banku w kwocie 1 004 300 tysięcy PLN za okres od 01.01.2014 roku do 30.06.2014 roku, po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia i dywidendy, na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29.09.2014 roku. Zysk został zaliczony do kapitału podstawowego Tier 1 Banku.

Informacja o strukturze funduszy własnych Banku w ujęciu konsolidacji ostrożnościowej, wyznaczonych dla potrzeb adekwatności kapitałowej wg stanu na 31 grudnia 2014 roku, zgodnie z Rozporządzeniem CRR, została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.12.2014
Fundusze podstawowe (Tier 1)	22 558 648
Kapitał zakładowy	1 250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	22 040 024
Inne dochody całkowite	(85 123)
Fundusz ogólnego ryzyka	1 070 000
Zysk netto za okres 01.01.2014-30.06.2014	1 004 300
Wartość firmy	(871 047)
Inne wartości niematerialne	(1 764 734)
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	(49 101)
Dodatkowe korekty aktywów wycenianych do wartości godziwej	(35 671)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	2 321 062
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	2 394 713
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	(73 651)
Razem fundusze własne	24 879 710

Na dzień 31 grudnia 2013 roku fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz Uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Informacja o strukturze funduszy własnych Banku wyznaczonych dla potrzeb adekwatności kapitałowej wg stanu na 31 grudnia 2013 roku została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.12.2013
Fundusze podstawowe (Tier 1)	19 346 921
Kapitał zakładowy	1 250 000
Kapitał zapasowy	16 598 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 416 893
Fundusz ogólnego ryzyka	1 070 000
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych	(271 242)
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(134 128)
Korekty aktualizujące wartość wyceny aktywów w portfelu handlowym	(5 656)
Wartości niematerialne	(1 944 132)
Zaangażowania kapitałowe	(632 925)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 022 720
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	54 945
Zaangażowania kapitałowe	(632 925)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	154 112
Razem fundusze własne	20 523 753

64.2. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I)

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2014 roku Rozporządzeniem CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji i firm inwestycyjnych, Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – zgodnie z podejściem zaawansowanym (AMA),
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych – iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych – iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) – iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych Banku składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej, ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe,
- 3) ryzyko rozliczenia i dostawy,
- 4) ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej (CVA),
- 5) ryzyko operacyjne,
- 6) inne rodzaje wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu:
 - a) ryzyka walutowego,
 - b) ryzyka cen towarów,
 - c) przekroczenia limitu koncentracji ekspozycji i limitu dużych ekspozycji.

Poniższa tabela prezentuje wymogi w zakresie funduszy własnych Banku z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Dane według stanu na 31 grudnia 2014 roku zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR, natomiast dane według stanu na 31 grudnia 2013 roku zostały wyliczone zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 9 kwietnia 2011 roku z późn. zm.).

Wymogi w zakresie funduszy własnych	31.12.2014	31.12.2013
Ryzyko kredytowe	13 590 324	11 391 785
Ryzyko rynkowe	602 407	340 410
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	42 375	-
Ryzyko rozliczenia/dostawy	68	-
Ryzyko operacyjne	655 419	539 813
Łączny wymóg kapitałowy	14 890 593	12 272 008
Współczynnik wypłacalności	13,37%	13,38%

Wzrost wymogu kapitałowego w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego w 2014 roku w stosunku do 2013 roku o około 2,2 miliarda PLN spowodowany jest głównie włączeniem portfela Nordea Bank Polska SA (w wyniku fuzji prawnej) oraz istotnym wzrostem portfela kredytowego.

Wzrost wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego w 2014 roku w stosunku do 2013 roku o około 77% do poziomu 602 milionów PLN wynika głównie z włączenia portfela obligacji korporacyjnych oraz gwarantowań obligacji korporacyjnych Nordea Bank Polska SA.

Dla Banku wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego został wyliczony zgodnie z podejściem zaawansowanym AMA. Nastąpił nieznaczny wzrost wymogu z kwoty 540 milionów PLN (według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku) do 655 milionów PLN (według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku). Wzrost ten wynika głównie z faktu uwzględnienia połączenia Banku z Nordea Bank Polska SA.

Wzrost wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i z tytułu ryzyka rynkowego był głównie konsekwencją przejścia w 2014 roku portfela Nordea Bank Polska oraz zastosowania nowych przepisów prawnych.

Wzrost wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego wynika głównie z faktu uwzględnienia połączenia Banku z Nordea Bank Polska.

64.3. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

PKO Bank Polski SA wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR,
- Dyrektywą CRD,
- uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w PKO Banku Polskim SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (uwzględniającego ryzyko strategiczne).

Materializacja ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka modeli, ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji znajduje odzwierciedlenie w oszacowaniach kapitału wewnętrznego na pokrycie rodzajów ryzyka: kredytowego, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego i biznesowego.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka.

Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyk i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji. W 2014 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się na poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

64.4. Ujawnienia (Filar III)

Bank ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR,
- aktami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR w aktach prawa krajowego transponujących postanowienia Dyrektywy CRD,
- Rekomendacją M dotyczącą zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego,
- uchwałą nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

65. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak w 2014 roku przeprowadził pakietowe sprzedaże (wierzytelności bilansowych i pozabilansowych):

- w I kwartale ponad 10 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 191,6 miliona PLN, 495 tysięcy EUR i 10,7 milionów CHF oraz prawie 890 wierzytelności gospodarczych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o zadłużeniu ogółem 107,9 milionów PLN, 34 tysiące EUR i 360 tysięcy CHF;
- w II kwartale 182 wierzytelności detalicznych zabezpieczonych hipotecznie, zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej o zadłużeniu ogółem 26,7 miliona PLN, 154 tysiące EUR i 4,5 milionów CHF, blisko 830 wierzytelności gospodarczych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o zadłużeniu 80,2 miliona PLN, 61 tysięcy EUR, 68,5 tysiące CHF i 0,6 tysiące USD oraz 83 wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o zadłużeniu 216 milionów PLN, 2,8 miliona EUR i 637 tysięcy CHF;
- w III kwartale ponad 7,2 tysiące wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej o zadłużeniu ogółem 159 milionów PLN, 37 tysięcy EUR, 4,8 miliona CHF i 297 tysięcy USD;
- w IV kwartale 10,5 tysiące wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 146,8 miliona PLN, 123 tysiące EUR, 3,8 miliona CHF i 407 tysięcy USD oraz ponad 1,1 tysiące wierzytelności gospodarczych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, o zadłużeniu ogółem 224 miliony PLN, 0,1 tysiące EUR, 3,1 miliona CHF i 0,2 tysiące USD oraz 54 wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zakwalifikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o zadłużeniu ogółem 115,5 miliona PLN i 2,2 miliona USD.

Łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 1 785 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 2 087 tysięcy PLN). W wyniku sprzedaży wierzytelności zostały przeniesione wszystkie ryzyka i korzyści, w związku z powyższym Bank zaprzestał ujmowania tych aktywów.

Bank nie otrzymał papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

66. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym PKO Bank Polski SA zawarł umowę na badanie niniejszego sprawozdania finansowego, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została zawarta w dniu 18 czerwca 2014 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia netto PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2014 roku 1 540 tysięcy PLN (2013: 1 140 tysięcy PLN), z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła w 2014 roku 2 568 tysięcy PLN (2013: 1 731 tysięcy PLN).

Wysokość pozostałego wynagrodzenia netto wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2014 roku 2 597 tysięcy PLN (2013: 341 tysięcy PLN).

67. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

- W wyniku zaprzestania obrony minimalnego kursu EUR/CHF przez bank centralny Szwajcarii w styczniu 2015 roku doszło do istotnej aprecjacji franka szwajcarskiego do walut obcych, w tym polskiego złotego. Grupa na bieżąco analizuje wpływ tych zdarzeń na wyniki finansowe w tym na ryzyko pogorszenia jakości portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF. Ryzyko to jest częściowo neutralizowane poprzez spadek referencyjnych stóp procentowych LIBOR CHF (trzymiesięczny LIBOR w lutym 2015 roku kształtował się na poziomie ok. -0,9%). Grupa podjęła szereg działań mających na celu pomoc klientom i jednocześnie ograniczenie wzrostu ryzyka kredytowego związanego ze wzrostem kursu CHF – między innymi obniżenie transakcyjnych kursów wymiany CHF/PLN po którym następuje przeliczenie kwoty CHF do spłaty (tzw. spread walutowy) i uwzględnienie ujemnej stopy LIBOR dla wszystkich klientów. W ocenie Grupy działania te pozwalają na utrzymanie zdolności kredytowej do bieżącej obsługi zadłużenia wynikającego z kredytów mieszkaniowych w CHF na poziomie nie niższym niż w grudniu 2014 roku.

Poniższa tabela prezentuje analizę jakościową kredytów w CHF

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w walucie oryginalnej)	31.12.2014			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	2 912	169 951	188 969	361 832
ze stwierdzoną utratą wartości	2 912	169 951	188 969	361 832
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	29 737	1 042 503	1 072 240
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	3 837	309 293	29 252 287	29 565 417
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	6 749	508 981	30 483 759	30 999 489
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(15)	(43 789)	(75 402)	(119 206)
ze stwierdzoną utratą wartości	(15)	(43 789)	(75 402)	(119 206)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(14 034)	(601 131)	(615 165)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(23)	(4 401)	(96 252)	(100 676)
Odpisy - razem	(38)	(62 224)	(772 785)	(835 047)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	6 711	446 757	29 710 974	30 164 442

Bank na bieżąco monitoruje zmienność kursu CHF, wartość portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF oraz wpływ zmian kursu walutowego na poziom miar adekwatności kapitałowej. Bank przewiduje utrzymanie miar adekwatności kapitałowej w 2015 roku na bezpiecznym poziomie z uwzględnieniem zmienności kursu CHF.

Obserwowana przez PKO Bank Polski skala osłabienia PLN wpływa na wielkość posiadanego przez Bank portfela kredytów walutowych denominowanych w CHF, co przekłada się na wzrost wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i w konsekwencji powoduje spadek łącznego współczynnika wypłacalności (TCR) oraz współczynnika kapitału podstawowego Tier 1 (CET1).

Bank szacuje, że przy kursie CHF/PLN na poziomie 4,20:

- jednostkowy łączny współczynnik wypłacalności obniżyłby się o 0,31 p.p.,
- jednostkowy współczynnik kapitału podstawowego Tier1 obniżyłby się o 0,35 p.p.,

Powyższe oszacowanie zostało opracowane na podstawie odpowiednich danych jednostkowych według stanu na 31 grudnia 2014 roku.

- W lutym 2015 roku, na skutek uwolnienia kursu hrywny przez Narodowy Bank Ukrainy, doszło do znacznej deprecjacji ukraińskiej hrywny w stosunku do walut obcych, w tym do polskiego złotego. Od początku marca 2015 roku, po decyzji o istotnym podniesieniu referencyjnych stóp procentowych na Ukrainie obserwowane jest zmniejszanie się skali deprecjacji hrywny. Bank na bieżąco analizuje wpływ tych zdarzeń na wyniki finansowe, w tym ryzyko pogorszenia jakości aktywów Banku na Ukrainie.
- W dniu 30 stycznia 2015 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o 20 000 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez dotychczasowego jedynego udziałowca – spółkę PKO Leasing SA.
- W dniu 10 lutego 2015 roku PKO Bank Polski SA zawiązał spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA o kapitale zakładowym w wysokości 20 000 tysięcy PLN. Głównym przedmiotem działalności Spółki będzie świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń majątkowych.

Bank Polski

5. W dniu 6 marca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję, w której zezwoliła na rozpoczęcie działalności przez PKO Bank Hipoteczny S.A.
6. W dniu 10 marca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na utworzenie przez PKO Bank Polski SA towarzystwa ubezpieczeń prowadzącego działalność w dziale II (ubezpieczenia majątkowe).

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

10.03.2015	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------------	----------------	-------------------

10.03.2015	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	--------------	--------------------	-------------------

10.03.2015	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	---------------------	--------------------	-------------------

10.03.2015	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------	--------------------	-------------------

10.03.2015	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	----------------	--------------------	-------------------

10.03.2015	Jacek Obłąkowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	------------------	--------------------	-------------------

10.03.2015	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-----------------	--------------------	-------------------

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

10.03.2015

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)